TEDNIK – GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SOZD SŽ ŽELEZARNE JESENICE

ŽELEZAR

Jesenice, 28. aprila 1988 Številka 17-18 XXXVII

NAŠ KOVINAR, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik ŽELEZARJA začel izhajati 26. januarja 1937. ŽELEZAR izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstdnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25 - letnici predsednik Tito odlikoval z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Mile Crnović, tehnični urednik Dare Bradaškja, lektorica Irena Bernetič, novinarki Lilijana Kos in Tanja Kastelic, administracija Mira Keserovič in Dinka Čatak. Naslov: Uredništvo Železarja, SOZD SŽ — Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 26-18, tehnični urednik 26-19, novinarji 26-20, administracija 26-21. Stavek in tehnično oblikovanje TK Gorenjski tisk Kranj, tisk ZP Ljudska pravica Ljubljana.

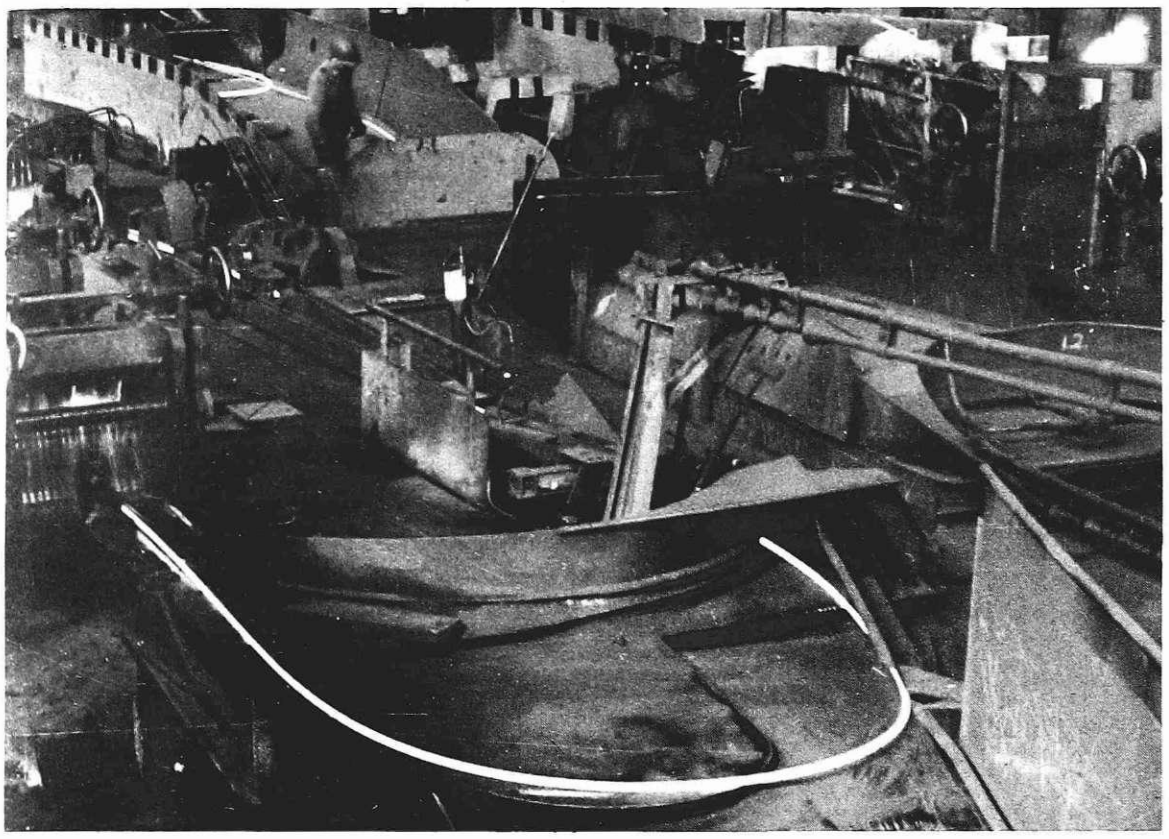

Valjarna žice in profilov (foto: Irena Kučina)

Proizvodnja v prvem tromesečju

Iz tabel je jasno razvidno, da smo v letošnjem letu v prvem kvartalu delali zelo dobro, saj smo presegli tako z gospodarskim načrtom kakor tudi z operativnim programom predvidene količine in precej boljše izpolnjevali svoje obveznosti kot pretekli dve leti v enakem obdobju (glej procentualno izpolnjevanje).

V primerjavi s prejšnjimi leti manjka tabela uslug prevaljanja iz preprostega razloga, ker jih letos nismo načrtovali.

Prav tako kot ostala proizvodnja, je tudi izvoz potekal v redu in smo načrtovane obveznosti za letošnje prvo tromesečje presegli.

Tako dobri rezultati so bili lahko doseženi zaradi zadostne oskrbe z vložkom in zaradi manjšega števila zastojev. Iz tabel je lepo razvidno, da so se medfazne zaloge vložka močno znižale, kajti končna proizvodnja, posebej pa še odprema, sta bistveno višji od skupne proizvodnje.

Asortiment proizvodnje je bil sorazmerno dober, vendar ne na načrtovani ravni, predvsem zaradi delnega izpada proizvodnje nerjavnih jekel zaradi izredno visoke cene niklja, ki pa ni kompenzirana s ceno jekla. Ostale legure in tuji vložek so bili na razpolago v zadostnih količinah.

Sprehod skozi rezultate tozdov nam pokaže, da so prav vsi izpolnili operativne programe na vseh področjih, gospodarski načrt pa ni bil dosežen pri skupni proizvodnji le v Okroglem programu.

TOZD Talilnice

V mesecu januarju, natančneje 29. januarja, je bila ustavljena še zadnja martinovka in s tem je prenehalo obdobje proizvodnje SM jekla.

Na ravni tozda je bil operativni program enak gospodarskemu načrtu in izpolnjen s 101,7 %. Edino Livarna v tem obdobju ni dosegla zastavljenih ciljev.

Jeklarna 1

Konstantno dobro delo te Jeklarne v letošnjem 1. kvartalu se vidi po tem, da smo vse mesece presegali načrtovane obveznosti, za nameček pa v marcu dosegli rekordno proizvodnjo (17.561 ton).

Operativni program proizvodnje jekla je bil v januarju nižji od gospodarskega načrta zaradi predčasne ustavitve še zadnje SM peči. Tako je bila proizvodnja surovega jekla v primerjavi z operativnim programom dosežena s 103,2 %, v primerjavi z gospodarskim načrtom pa s 100,3 %.

Asortiment proizvodnje je bil sorazmerno dober. Premalo je bilo izdelanih praktično le »čistih« jekel (EO, JMP) in pa nerjavnih kvalitet zaradi težav z nikljem (visoka cena).

Tudi kontiliv je obratoval dobro, čeprav ni odlil z gospodarskim načrtom predvidenih količin, vendar to izključno zaradi velikih medfaznih zalog — ni bilo potrebe.

Jeklarna 2

V februarju je bil predvideni redni letni remont prenešen v drugi kvartal, zato je bil operativni program ustrezno višji (1.500 ton) od gospodarskega načrta. Ta višji operativni program je bil dosežen s 100,1 %, vendar izklučno na račun izredno dobre proizvodnje v marcu (doslej najvišje), sicer pa v januarju in februarju načrtovane količine niso bile dosežene zaradi prevelikih zastojev.

Tudi pri asortimentu proizvodnje so bile določene težave zaradi okvare TN (CaSi) naprave, izredno dobro pa gre proizvodnja dinamo jekel. Precej daleč pa smo tudi od tega, da bi bilo vse jeklo odlito preko kontiliva, kot to predvideva gospodarski načrt.

Livarna

Nepoznavalci nove situacije ob ukinitvi martinarne so kar malo razočarani nad izpolnjevanjem obvez v letošnjem prvem tromesečju, saj so bili livarji znani, da so redno dosegali in presegali načrtovane obveze. Z

(Nadaljevanje na 2. strani)

Razvojna, tehnično - tehnološka in kadrovska prenova gospodarstva, ki predpostavlja usmeritev na razvojno, tržno in tehnološko perspektivne programe razvoja, prehod na svetovni trg, ki bo pomenil odmik od proizvodnje v tonah in ki bo našemu gospodarstvu po kvaliteti, cenah in rokih zagotovil enakopravnejši položaj, je nujnost nadaljnjega razvoja naše družbe. Hkrati je to pogoj, da ujamemo korak z razvojem razvitega sveta, za večjo učinkovitost gospodarjenja in doseganje večjih dohodkovnih učinkov ter na tej podlagi za zagotavljanje materialne in socialne varnosti delavcev na višji ravni.

Vsega tega pa ne bomo dosegli s ponavljanjem načelnih razvojnih usmeritev, temveč zgolj z bolj organizirano aktivnostjo in konkretno opredelitvijo nalog in obveznosti vseh družbenih subjektov, z združitvijo vseh ustvarjalnih in strokovnih moči v gospodarstvu in v strokovnih ter znanstvenih institucijah. V ta namen je potrebno izoblikovati učinkovitejše mehanizme za koncentracijo sredstev, nujnih za uresničitev posameznih prodornih razvojnih programov.

1. maj — mednarodni praznik vsega delavstva — v znamenju demokratizacije socialističnega samoupravljanja

Vse to pa obenem terja korenito spremembo v dosedanjem načinu dela in življenja slehernega delavca in občana. Edinole sprememba miselnosti, zavesti in prakse, v njej pa iskanje lastne identitete, avtonomnosti in ustvarjalnosti ter razvoj demokracije lahko spreminjajo odnose in razmere. Spremembe morajo omogočiti predvsem hitrejši razvoj proizvajalnih sil in socialističnih samoupravnih proizvodnih odnosov in na tej osnovi uresničevanje vladajočega položaja delavskega razreda in vseh delovnih ljudi.

»1. maj« s svojim zgodovinskim sporočilom simbolizira nenehni boj delavskega razreda za svoje pravice, je simbol novih upanj in hotenj.

V današnjih razmerah pomeni »1. maj« bitko za dosledno uresničevanje socialističnih samoupravnih družbenoekonomskih odnosov, bitko za utrjevanje samoupravnega položaja delavca kot nosilca odločitev o družbeni reprodukciji, za uresničevanje ustavnih pravic in odgovornosti delavcev, da v svojem, skupnem in splošnem interesu upravlja s svojim delom, pogoji in rezultati dela. Pomembno je spoznanje, da je izhod iz zapletenih gospodarskih razmer v učinkovitejšem uveljavljanju in razvoju socialističnega samoupravljanja kot temeljnega proizvodnega odnosa, kjer samoupravljanje postane oblika družbene zavesti. Le na tej osnovi je možna demokratizacija odnosov, kolektivnega dela ter odgovornosti in na ta način tudi spreminjanje odnosov med ljudmi.

Čas, v katerem živimo, terja večjo angažiranost, več napora pri spreminjanju razmer. To pa naj ne bo razlog za malodušje, za omalovaževanje doseženega, temveč sprejmimo to kot nujen sestavni del življenjske celote.

Praznik vseh delovnih ljudi in občanov nas obvezuje, da bomo tudi v bodoče razvijali takšno demokratizacijo, ki bo krepila napredne sile, vodilno vlogo delavskega razreda in moč socialističnega samoupravljanja.

Ob tem prazniku čestitam vsem delovnim ljudem in občanom, nam vsem pa želim veliko delovnih uspehov, obenem pa vse vabim na tradicionalno prvomajsko praznovanje na Poljanah.

Predsednik OK ZSS Jesenice
Marjan Drolc

Vsem delavcem TOZD in delovne skupnosti ter njihovim svojcem in ostalim občanom čestitamo ob dnevu OF in mednarodnem prazniku dela

samoupravni organi, družbenopolitične organizacije in poslovodni organ TOZD, delovne skupnosti in Železarne

20 let Valjarne žice in profilov

Slavnostna seja delavskega sveta

Na slavnostni seji delavskega sveta Valjarne žice in profilov, ki je bila v petek, 22. aprila, so podelili priznanja delavcem, ki že od prvega dne delajo v tem obratu, in bivšim obratovodjem ter obratom, temeljnim organizacijam in sektorjem, s katerimi največ sodelujejo. Priznanje so podelili tudi poslovodnemu odboru naše železarne, sindikatu Železarne in glasilu Železar ter Skupščini občine Jesenice in krajevni skupnosti Edi Giorgioni Javornik-Koroška Bela.

Drago Finžgar, obratovodja VŽP, je orisal razvoj in težave Valjarne žice in profilov v dvajsetih letih. Poudaril je, da so bili začetki gradnje in proizvodnje žične valjarne v senci valjarne bluming, zato so podatki o poteku gradnje in začetkih proizvodnje v VŽP zelo skopi. Zanesljivih zgodovinskih virov je malo, vendar lahko trdimo, da valjano žico na Jesenicah izdelujemo vsaj sto let.

tehnologija valjanja žice je bila zastarela že na samem začetku, zato so se leta 1971 začele prve aktivnosti za rekonstrukcijo valjarne, ki je omogočila, da smo 1973. leta prešli na razširjeni dimenzijski asortiment.

S tehnološko opremljenostjo se v Valjarni žice in profilov ne morejo pohvaliti; takšno raven proizvodnje so jim omogočile predvsem predelave in inovacije njihovih delavcev in vzdrževalcev. Kljub temu je sedanja tehnologija pri proizvodnji žice in profilov velik omejitveni dejavnik. Korenitejše posege onemogoča naložba v Jeklarno 2, delne in postopne rekonstrukcije, ki so nujno potrebne, pa ne bi smele biti vprašljive. Toliko bolj, ker je modernizacija proizvodnje Valjarne žice in profilov potrebna tudi zato, ker to zahtevajo končni obrati, katere oskrbuje.

Delavcem, ki že dvajset let delajo v tem obratu, je podelil priznanja. Prejeli so jih: Hamzo Ališič, Mustafa Bajrektarevič, Simon Brelih, Dževad Budimovič, Zdravko Čufer, Drago Dijanošič, Edo Dolžan, Janez Gomilar, Anton Jakšič, Jakov Julešič, Ivan Justin, Venčeslav Justin, Janez Kovač, Ludvik Knafelj, Franc Lakota, Slavko Lukanovič, Jože Mertelj, Ludvik Pavlovič, Janez Pečar, Marjan Pretnar, Jože Srna, Ludvik Smrke, Silvester Tkalčič, Franc Tonejc, Maks Volf, Martin Zupan. Priznanja so prejeli tudi bivši obratovodje Anton Grošelj, Zdravko Črv in Franc Ravnihar.

Ob 20-letnici Valjarne žice in profilov so v razstavnem prostoru doma Julke in Albina Pibernik odprli razstavo dokumentov o tem obratu, predvsem fotografij in člankov iz Železarja, prijetna osvežitev pa so bila slikarska dela Antona Draba, upokojenega delavca VŽP in člana likovnega kluba Dolik. Za slovesno vzdušje slavnostne seje delavskega sveta pa so poskrbeli pevci okteta DPD Svoboda France Prešern iz Žirovnice in učenci (recitatorji in glasbeniki) osnovne šole Karavanških kurirji NOB Javornik-Koroška Bela.

Lilijana Kos

Proizvodnja manjša, odprema večja

Do 24. aprila smo po podatkih statistične službe izdelali 66.529 ton skupne proizvodnje. Družbeni načrt dosegamo 97,3 %, operativni program pa 96,3 %. Uspešni proizvodni obrati so: Jeklarna 1 (106,4 %), HV Bela (121,5 %), PVT (122,2 %), Žičarna (115,9 %), Jeklovlek (104,9 %) in Elektrode (100,3 %).

V Jeklarni 1 presegajo načrtovano količino za 6,4 %. Vlili so 10.947 ton jekla.

V Jeklarni 2 so izdelali 143 sarž, kar je 11.655 ton jekla. Načrtovano količino (zaradi nepredvidenega remonta) dosegajo 89,9 %.

Do konca meseca so še štirje odpremni dnevi, prodali pa smo že 26.044 ton končnih izdelkov. Družbeni načrt presegamo za 6,4 %, operativni program pa za 14,1 %. Odpremno količino izpolnjujejo obrati: Valjarna bluming štekel (170,2 %), HV Bela (128,9 %), PVT (112,2 %), Žičarna (106,1 %) in Jeklovlek (110,9 %).

20 let Valjarne žice in profilov

Večji osebni dohodki in boljša kadrovska politika

Z današnjima sogovornikoma Ludvikom Smrketom in Dragom Dijanošičem smo se največ pogovarjali o osebnem dohodku in kadrovski politiki. Oba menita, da sta to najbolj boleča in ključna problema Valjarne žice in profilov.

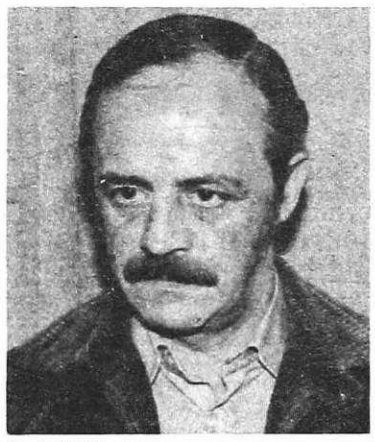

Ludvik Smrke

Drago Dijanošič (foto: Irena Kučina)

Ludvik Smrke je že izkušen valjavec, saj je v VŽP prišel iz stare žične valjarne, kjer je delal kot zankar. V novi žičarni je stalno delal na progi. V začetku je bilo težko, ker se ni mogel takoj navaditi na novo tehnologijo. Sedaj tudi novo tehnologijo popolnoma obvlada; pri tem so mu v veliko pomoč tudi sodelavci, saj so se iz stare žične valjarne v novo valjarno preselile cele ekipe, tako da tudi v VŽP delajo v enakih izmenah kot prej.

V primerjavi s staro žično valjarno so delovni pogoji boljši in stroji sodobnejši, čeprav so tudi že zastareli, saj nikjer v svetu ne poznajo več jermenskega pogona. Način dela pa je v obeh valjarnah enak, zato ob prehodu iz stare v novo valjarno ni imel večjih težav. Le odnosi med sodelavci so se zaradi vezanosti na proizvodnjo in oddaljenosti delovnih mest nekoliko skrhali.

Ludvik ocenjuje, da je položaj Valjarne žice in profilov v okviru Železarne neustrezen, za to pa so odgovorni tudi vodstveni delavci, ker so preveč pasivni in tiho pri prikazovanju težav in potreb delavcev VŽP. Skrbi ga prihodnost tega obrata, ker bodo v sedmih letih odšli v pokoj vsi končni valjavci in ni znano, kdo bo potem opravljal to delo. Zanima ga, kdo je odgovoren za to?

Tudi sedanja reorganizacija delavcem žične valjarne ne ustreza — prej so svoje težave reševali v okviru enega tozda in so se lažje sporazumeli, sedaj pa so njihove težave in potrebe še bolj neopazne.

Drago Dijanošič se je v Valjarni žice in profilov zaposlil, ko je bil star šestnajst let. Na Jesenice je prišel iz kmečkega okolja Hrvatskega Zagorja, vendar ni imel težav pri delu. Vse mu je bilo zanimivo, zato je rad hodil na delo, pa tudi sodelavci so ga sprejeli medse in mu pomagali. Delo je sicer res težko, vendar ga dobro pozna, izmene pa so uigrane in je delo zato lažje.

Valjarna žice in profilov je za celo Železarno zelo pomembna, njen položaj pa ni skladen s tem. Rekonstrukcija VŽP je vedno potisnjena vstran, čeprav je življenjsko pomembna in bi morala biti izvedena v najkrajšem času. Delo valjavcev žice je slabo vrednoteno, zato so osebni dohodki glede na rezultate in pomen proizvodnje VŽP prenizki. Verjetno je tudi to razlog, da je v valjarni žice vedno premalo delavcev; včasih, ko je bilo nagrajevanje boljše, so ljudje stali v vrsti, da bi se lahko zaposlili v tem obratu. Danes pa mladi nimajo interesa za to delo,čeprav ne delamo več v sistemu 4+1 in smo več prosti. Finančno stanje Železarne ni rožnato, vendar Valjarno žice in profilov lahko reši samo boljše nagrajevanje in drugačna kadrovska politika.

Oba sogovornika sta menila, da je položaj Valjarne žice in profilov odvisen tudi od tega, kako prodorni so vodstveni delavci pri uveljavljanju njihovih potreb in zahtev, zato je nujno, da imamo pravega človeka na pravem mestu. Vodstveni delavci bi lahko pokazali več zanimanja za VŽP že zaradi pomena, ki ga v okviru Železarne ima.

»Jemljejo nam veliko, da bi kdo prišel pogledat, kaj in kako delamo in da bi kaj storil za nas — tega pa ni,« sta povedala Ludvik in Drago. Tudi mnogi njuni sodelavci mislijo tako,vendar svojih misli niso izrazili tako neposredno in glasno. Občutek odrinjenosti, opeharjenosti in nepomembnosti je v tem obratu prav otipljivo prisoten, zato bi bilo nujno potrebno, da poiščemo vzroke za to, jih analiziramo in vsaj poskušamo odpraviti. In to že danes, ker bo jutri mogoče že prepozno.

Lilijana Kos

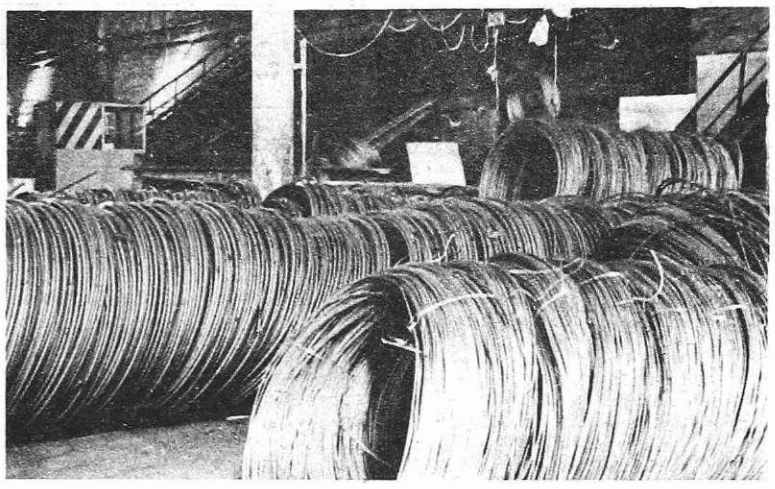

V Valjarni žice in profilov (foto: Irena Kučina)

Stimulacija za cilj poslovanja je ukinjena

Delavski sveti tozdov in delovne skupnosti so na sejah v preteklem tednu sprejeli odločitev, da se obračun osebnega dohodka za april poenostavi, tako kot je bilo predvideno že s samoupravnie sporazumom o delitvi osebnega dohodka, ki smo ga sprejeli na referendumu 30. junija lani. V tem sporazumu nismo predvideli, da bi na višino osebnega dohodka vplivali s skupno doseženim ciljem na ravni delovne organizacije, tako kot smo to počeli doslej.

Ne gre le za to, da za stimulacijo nimamo samoupravno urejene osnove. Cilj kot fakturirana realizacija ima veliko pomanjkljivost. Realnejši mesečni cilj bi lahko bila dejansko plačana realizacija, ki je običajno za okrog dve milijardi din manjša. Žal je o tem znan podatek šele nekaj dni po obračunu OD. Po drugi strani pa postaja postavljanje cilja nerealno in nevzpodbudno za doseganje še boljših rezultatov. Da ne bi izgubili pri osebnem dohodku, se je v predvidevanja vtihotapila pretirana mera previdnosti. Slejkoprej smo načrtovali manj, kot smo realno pričakovali. Ko pa smo realizacijo presegli za toliko, da je bila zagotovljena najvišja stimulacija, je usahnil tudi motiv za še boljši rezultat, ker bi še večja realizacija enega meseca otežila doseganje cilja v naslednjem mesecu. Takšne kalkulacije, zlasti v času dragega dinarja in likvidnostnih težav, negativno vplivajo na poslovni rezultat.

Ukinitev stimulacije za doseganje cilja poslovanja je torej posledica formalne in vsebinske preživetosti. Zaradi njene ukinitve je postala nesmiselna tudi stalna rubrika v Železarju, s katero smo kolektiv obveščali o dinamiki uresničevanja načrta realizacije.

Rafko Penič

Proizvodnja v prvem tromesečju

(Nadaljevanje s 1. strani)

ukinitvijo martinarne je odpadlo precej težjih odlitkov (korita, banje opd.) in sedaj, ob praktično enakem obsegu fizičnega dela za lažje odlitke, dosegajo nižjo produktivnost in rezultat tega je, da so z gospodarskim načrtom predvidene obveze izpolnili v skupni proizvodnji s 94,8 %, prodali pa so le 119 ton odlitkov oziroma 56,6 % gospodarskega načrta.

TOZD Ploščati program

Zelo dobro, kot tozd celo najboljše, so proizvajali v Ploščatem programu.

Na ravni tozda je bil operativni program skupne proizvodnje višji od gospodarskega načrta in dosežen s 106,2 % (na gospodarski načrt 108,4 %). Nekoliko nižji (ni bilo vložka za prevaljanje v Skopju) operativni program končne proizvodnje za prodajo je bil dosežen s 105,3 % (na gospodarski načrt 104,4 %), še boljša pa je bila sama prodaja, ki je bila dosežena glede na operativni program s 109,2 %, na gospodarski načrt pa s 108,2 %.

Valjarna bluming-štekel

V februarju je bil izvršne štiridnevni remont, ki je bil sicer predviden šele poleti, in sicer zaradi slabega stanja valjavskega ogrodja. Kljub temu nepredvidenemu remontu pa je bil v tem obdobju operativni program skupne proizvodnje višji od gospodarskega načrta (zaradi valjanja namenskih slabov — nerjavna) in dosežen s 107,2 % (gospodarski načrt 110,7 %). Gospodarski načrt končne proizvodnje za prodajo pa je bil dosežen s 102,5 %. Iz teh številk je razvidno, da so valjavci delali količinsko dobro in da pri svojem delu niso imeli bistvenih problemov. Tehnološka novost tega obrata je, da se od marca dalje vsa dinamo in nerjavna pločevina valjata izključno preko kvarto ogrodja.

Valjarna debele pločevine

Tudi v tej vroči valjarni so delali dobro, čeprav so pri skupni proizvodnji nekoliko zaostali za gospodarskim načrtom (99,5 %). Vzrok je v petdnevnem zastoju ključnega žerjava v adjustaži meseca marca, medtem ko je bila v prvih dveh mesecih proizvodnja presežena. Boljši rezultati so pri končni proizvodnji za prodajo, ki je bila v primerjavi z gospodarskim načrtom v tem prvem četrtletju dosežena s 101,9 %.

Asortiment proizvodnje je bil razmeroma v redu.

Hladna valjarna Bela

Sorazmerno dober asortiment in z gospodarskim načrtom predvidena skupna proizvodnja, dosežena s 106,2 %, končna za prodajo pa s 105,9 %, so kazalci, ki nam povedo, da v tem obratu delajo dobro tudi v letošnjem letu.

Hladna valjarna Jesenice

Dobro so proizvajali tudi hladnovaljavci na Jesenicah, saj so v tem kvartalu procentualno največ presegli gospodarski načrt tako skupne (120,7 %) kakor tudi končne proizvodnje za prodajo (121,1 %). Priznati pa je treba, da tako prikazani rezultati z ozirom na kapacitete obrata niso realni, kajti letošnji gospodarski načrt je bistveno nižji od lanskega, pa tudi absolutno je bilo letos v tem obdobju narejeno manj kot lani.

Predelava valjanih trakov

V tem, letos formiranem, obratu iz bivše Profilarne in Vratnih podbojev so na ravni obrata delali dobro, saj so z gospodarskim načrtom skupno proizvodnjo dosegli s 103,8 %, gotovo za prodajo pa s 107,7 %. Velja pa zapisati, da so v Profilarni svoje obveznosti izpolnili pri skupni proizvodnji s 104,7 %, pri končni — za prodajo s 108 %, medtem ko so v Podbojarni tako skupno, kakor tudi končno proizvodnjo za prodajo izpolnili le s 79 %.

TOZD Okrogli program

To je edini tozd, ki je imel nižji operativni program tkao skupne kakor tudi končne proizvodnje za prodajo v primerjavi z gospodarskim načrtom. Vsem obratom (razen Žičarni), je uspelo operativni program izpolniti.

Na ravni tozda je bil operativni program v skupni proizvodnji dosežen s 100,7 % (gospodarski načrt 97,2 %), pri končni proizvodnji za prodajo s 104,6 % (gospodarski načrt 100,4 %), sama prodaja pa je bila dosežena s 109 % glede na operativni program in s 104,6 % na gospodarski načrt. V zadnji dekadi marca je pričela poizkusno obratovati nova lužilnica v Žičarni.

Valjarna žice in profilov

Operativni program skupne proizvodnje je bil v tem obdobju nižji od gospodarskega načrta predvsem zaradi manjših potreb obratov (nižji operativni program), ki so v proizvodnji verigi za to valjarno ter z dobrim delom dosežen s 101,8 %. Končna proizvodnja je bila močno presežna (129,5 % glede na gospodarski načrt), pri čemer gre določen delež na račun nenačrtovanega valjanja betonskega železa v januarju ter precejšnje uslužnostne prodaje poljske žice. Nismo pa izpolnili obveznosti v »čistih« kvalitetah (EO, JMP) zaradi pomanjkanja vložka.

Žičarna

Je edini obrat v Železarni, ki v prvem tromesečju ni dosegel svojih obveznosti niti v primerjavi z nižjim operativnim programom. Vzrokov za izpad proizvodnje je cela vrsta, od razdrobljenih naročil, tanjših dimenzij, večje stopnje predelave, izpada v Negotinu (pomanjkanje plastičnih koluti), slabše kvalitete določenega vložka pa do zastojev. Vsaka od naštetih težav je nekaj doprinesla, da so Žičarji operativni program skupne proizvodnje izpolnili z 91,8 %, končne za prodajo pa z 91,7 %.

Del izpada gre tudi na račun lužilnice, ki je poizkusno pričela obratovati šele proti koncu marca in pa izpada VAC žice, kjer zaradi okvar novih strojev ne dosegamo načrtovane proizvodnje.

Jeklovlek

Podobno kot pri Žičarni, je bil tudi v tem obratu operativni program nižji od gospodarskega načrta zaradi zahtevnejšega asortimenta, večje stopnje predelave in v prvih dveh mesecih zaradi delnega pomanjkanja naročil za BK linijo. Čeprav so se občasno pojavljali na vlečnih strojih precejšnji zastoji, pa je delavcem tega obrata uspelo doseči z operativnim programom načrtovane cilje tako pri skupni (100,7 %) kakor tudi pri končni proizvodnji za prodajo (100,9 %).

Elektrode

Tako kot ponavadi so bili tu tudi v letošnjem 1. kvartalu med najboljšimi izpolnjevalci svojih obveznosti. Z gospodarskim načrtom načrtovana skupna proizvodnja je bila dosežena s 111,8 %, končnih za prodajo pa s 107,5 %. Še boljša je bila sama prodaja. To pa pomeni, da so se v tem obdobju zaloge končnih izdelkov znižale, kar je zelo pohvalno.

Žebljarna

Tudi žebljarji niso hoteli zaostajati za drugimi in so delali dobro vse tri mesece ter tako z gospodarskim načrtom načrtujemo skupno kakor tudi končno proizvodnjo za prodajo dosegli s 103,4 %.

Miloš Piščanec

PROIZVODNJA V PRVEM TROMESEČJU

a) skupna proizvodnja

Mesec	Gosp. načrt t	Program t	Doseženo t	% na gosp. n.	% na oper. program
Januar	90.675	90.345	91.416	100,8	101,2
Februar	83.280	84.280	87.861	105,5	104,2
Marec	91.490	91.750	96.683	105,7	105,4
SKUPAJ:	265.445	266.375	275.960	104,0	103,6
I. kvartal 87	358.620	352.232	345.268	96,3	98,0
I. kvartal 86	356.410	353.330	345.134	96,8	97,7

b) končna proizvodnja

Januar	26.890	26.890	27.785	103,3	103,3
Februar	27.090	27.010	29.197	107,8	108,1
Marec	30.100	28.700	29.761	98,9	103,7
SKUPAJ:	84.080	82.600	86.743	103,2	105,0
I. kv. 87	89.710	87.885	85.986	95,9	97,8
I. kv. 86	89.180	88.595	88.268	99,0	99,6

c) prodaja — odprema

Januar	26.890	26.890	27.653	102,8	102,8
Februar	27.090	27.010	30.592	112,9	113,2
Marec	30.100	28.700	31.780	105,6	110,7
SKUPAJ:	84.080	82.600	90.025	107,0	109,0
I. kv. 87	89.710	87.885	87.296	97,3	99,3
I. kv. 86	89.180	88.595	90.193	101,1	101,8

Posebno obvestilo!

Delavski svet Železarne je na 6. seji 26. aprila 1988 sprejel naslednji sklep:

— izplačilo osebnega dohodka v mesecu maju in v naslednjih mesecih se prestavi na 18. dan v mesecu.

Podrobnejšo informacijo boste prejeli 29. aprila na običajen način.

CSI

Kaj je novega v sindikatu

Izvršni odbor konference osnovnih organizacij sindikata Železarne redno spremlja uresničevanje sklepov programsko volilne seje konference osnovnih organizacij sindikata Železarne, s katerimi je že seznanil vse osnovne organizacije sindikata, danes pa jih objavljamo tudi v našem glasilu.

Pri tem lahko ugotovimo, da so se nekatere aktivnosti za uresničitev sklepov naše konference že pričele, na nekatere pa bomo morali še opozoriti.

Izvršni odbor bo še vnaprej vztrajal, da se uresničujejo sklepi naše konference, o doseženih rezultatih in problematiki pa bo sproti poročal.

Sklepi programsko volilne seje konference osnovnih organizacij sindikata Železarne so naslednji:

Konferenca osnovnih organizacij sindikata Železarne (v nadaljevanju sindikat Železarne) in njeni organi bomo svoje aktivnosti izvajali skladno z resolucijo XI. kongresa ZSS in X. kongresa ZSJ in skladno s potrebami in zahtevami našega članstva.

Svoje aktivnosti bomo usklajevali tudi z že sprejetimi izhodišči RS ZSS za dograjevanje in utrjevanje samoupravne organiziranosti združenega dela, podpirali in vzpodbujali bomo hitrejši razvoj gospodarstva na osnovi tržnih zakonitosti, zahtevali bomo strokovne in humane rešitve na področju reševanja ekonomskih in tehnoloških viškov tako, da ne bo prišlo do odpuščanja delavcev, dosledno pa bomo terjali tudi izvajanje aktivne socialne politike in socialne varnosti nasploh.

Sindikat Železarne se bo na vseh ravneh **prizadeval** obvladati notranje slabosti in se zavzemal za učinkovitejše gospodarjenje na podlagi ekonomskih zakonitosti tako, da bomo s čim manjšimi stroški dosegli načrtovano proizvodnjo in take poslovne rezultate, iz katerih bomo lahko namenjali primerna sredstva za razvoj železarne kot celote in v osebne dohodke, s katerimi bomo poleg socialne varnosti zagotavljali tudi ustrezno motiviranost vseh zaposlenih.

Od odgovornih delavcev bomo terjali, da se nove investicije v celoti izkoristijo in da se proizvodnja vodi z dosledno tehnološko in delovno disciplino.

Z dodatnimi vlaganji je še naprej potrebno ustvarjati boljše delovne pogoje in pogoje za izboljšanje naše produktivnosti ter za uvajanje takih perspektivnih programov s področja širše servisne dejavnosti, znanja in tehnologije, v katerih vidimo primerno priložnost za ustrezne kadrovske prerazporeditve.

Vspodbujali bomo vse oblike **izobraževanja in usposabljanje** kadrov in se zavzemali za tako štipendijsko politiko, s katero bomo dolgoročno zagotavljali ustrezne strokovne kadre.

Vztrajali bomo, da se nova organiziranost Železarne v celoti izpelje na vseh ravneh v delovni organizaciji, temeljnih organizacijah in delovni skupnosti skupnih služb tako, da bo ta organiziranost čimprej dajala tudi pričakovane rezultate.

Zahtevali bomo uveljavitev novega sistema nagrajevanja in vztrajali, da osebni dohodek ne bo samo socialna kategorija, ampak tudi motiv za doseganje boljših rezultatov in večjega zadovoljstva delavcev.

Zavzemali se bomo, da se vsako leto ustvarjajo in namenjajo sredstva za skupno in splošno porabo, od katerih bomo ustrezni del namenjali tudi za dejavnost sindikata.

V letošnjem letu sindikat začenja aktivnosti, s katerimi se bodo ustvarili pogoji in načrti za realizacijo projekta »300 novih stanovanj v letih **1989 in 1990**.«

Zaradi naraščajočih potreb po dodatnih počitniških kapacitetah je potrebno letno zagotoviti sredstva za dopolnjevanje ali dograditev obstoječih kapacitet.

Svoja prizadevanja bomo usmerjali tudi na področje samoupravljanja in delovanja naših delegatov in delegacij s ciljem, da se doseže učinkovito delovanje samoupravnih organov in okrepi vloga sindikata.

Delovanje sindikata moramo v bodoče bolj opreti na potrebe in zahteve vseh delavcev tako, da bo delo sindikata čimbolj zaživelo tudi med delavci in ne samo v organih sindikata. Večji poudarek moramo dati tudi delu naših poverjenikov v SDS.

Iskali in razvijali bomo nove metode dela, s katerimi bomo celoviteje zajemali aktualno problematiko, jo reševali in spremljali njeno uresničevanje.

Stalno bomo spremljali svojo akcijsko usposobljenost in ustvarjali pogoje za pomoč in izobraževanje sindikalnih aktivistov.

Prizadevali si bomo čim bolj izkoristiti novo organiziranost sindikata za boljše medsebojno povezovanje in učinkovitejše delovanje.

Področje informiranja in mesebojnega obveščanja moramo dograditi in posodobiti tako, da bo sindikat pravočasno obveščen o vseh pomembnih zadevah, zlasti pa tistih, ki jih s svojo dejavnostjo pokriva.

Informacije je potrebno obvladati in zagotavljati na vseh ravneh, od SDS, obratov, sektorjev, temeljnih organizacij, delovne skupnosti, pa do ravni delovne organizacije.

To odgovornost bomo terjali od strokovnih služb in vodstev, ki morajo zagotoviti kvalitetno in pravočasno informacijo v obe smeri.

Svoje aktivnosti bomo vodili racionalno tudi na področju sestajanja zunaj delovnega časa, kar je praksa v preteklosti že potrdila.

Na SPIZ bomo naslovili vlogo v zvezi z zahtevo o možnosti za predčasno upokojitev z odkupom let, odpravnino in podobno, kar bi bilo v pomoč starejšim delavcem ob premeščanju. Še naprej pa se bomo prizadevali doseči primernejšo pokojnino za železarje.

Prizadevali si bomo ustvariti kvalitetno evidenco za kadrovanje in evidentiranje za reševanje potrebe delovnih in družbeno-političnih zadolžitev.

V slučaju konfliktnih situacij bo sindikat skupaj z delavci zahteval ustrezne rešitve, ščitil delavca in se zavzemal za pravno uveljavitev stavke.

Od republiških organov sindikata zahtevamo, da se na novo opravi delitev sindikalne članarine v korist osnovnih organizacij. Predlog Železarne je, da se procent dosedanje delitve obrne tako, da bi najmanj 60 % ostalo OOS.

Vztrajali bomo, da se uskladi in razreši problem benificirane delovne dobe.

Še naprej bomo razvijali sodelovanje povsod tam, kjer bomo ugotavljali, da obstaja skupen interes in smiselnost sodelovanja.

Z angažiranim in učinkovitim delom, doslednim izvajanjem sprejetih nalog in z boljšim povezovanjem med vsemi člani sindikata se bomo trudili, da bo naše sodelovanje na primerni strokovni in kulturni ravni, vsebinsko osmišljeno in racionalno izpeljano.

Izvršni odbor

Čiščenje odlitka (foto: Irena Kučina)

Na podlagi sklepa odbora za delovna razmerja delovne skupnosti skupnih služb z dne 20. aprila 1988 in v skladu s pravilnikom o delovnih razmerjih

objavljamo

prosta dela in naloge:

— ORGANIZATOR AOP, šifra 5314, U5, 18. ktg. — 1 oseba

Pogoji: diplomiran ekonomist ter 2 leti do 3 leta izkušenj v računovodstvu

— GLAVNI BLAGAJNIK, šifra 5328, U4, 17. ktg. — 1 oseba

Pogoji: višja šola in eno leto delovnih izkušenj v blagajniškem poslovanju.

Kandidati naj prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v osmih dneh po objavi na naslov:

Kadrovski sektor, Železarna Jesenice, Cesta železarjev 8, 64270 Jesenice.

Na osnovi potreb obrata ELEKTRODE in sklepa odbora za delovna razmerja TOZD Okrogli program z dne 18. aprila

OBJAVLJAMO

proste delovne naloge

OPLAŠČEVALEC ELEKTROD EP-10, šifra 2566, D-4, 12. kateg., 4 osebe

POGOJI:

IV. stopnja izobrazbe metalurške ali kovinarske smeri,

12 mesecev delovnih izkušenj,

Izbrani kandidati se bodo določen čas usposabljali na delovnih nalogah KADROVEC, D-4, 11. kategorija.

Objavljene delovne naloge se opravljajo na dve izmeni v sistemu 5+2 in so primerne za moške.

Prijavnice z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v osmih dneh po objavi na Kadrovski sektor Železarne Jesenice, c. Železarjev 8, Jesenice

Dopisniki in bralci Železarja!

Zaradi prvomajskih praznikov bo naslednja številka Železarja izšla v četrtek, 12. maja.

Gradivo za to številko sprejemamo do torka, 10. maja, do 10. ure. Želimo vam prijetne praznike.

Uredništvo

Železarski globus

LR Kitajska

Proizvodnja surovega jekla v tej azijski državi je leta 1949 znašala le 154.000 ton. Leta 1986 pa je narasla že na 52,2 mio ton. Za lani cenijo, ker dokončnih podatkih še ni, da je bila proizvodnja 54 mio ton. Kitajska vlada pa si zelo prizadeva, da bi še bolj povečala svojo proizvodnjo surovega jekla. Do leta 1990 naj bi letna proizvodnja surovega jekla narasla na 60 mio ton in do leta 2000 na 80 mio ton. Da pa bi te načrte dosegli, bodo modernizirali obstoječe železarne, v načrtu pa imajo tudi gradnjo nekaj novih obratov.

Obvestila kolektivu

Razpored dežurnih Železarne

OD 2. DO 15. MAJA

2. maja, Janez KOMEL, marketing, Jesenice, Janševa 6, ☏ 81-026.
3. maja, Jože KRAMAR, Energetika, Mojstrana, Dovje 112, ☏ 89-129.
4. maja, Oskar KURNER, sektor za razvoj in raziskave, Jesenice, Tavčarjeva 9, ☏ 81-214.
5. maja, Aleš LAGOJA, raziskovalni oddelek, Jesenice, Titova 22, ☏ 82-826.
6. maja, Sašo MANDELJC, Valjarna bluming štekel, Jesenice, Tomšičeva 88, ☏ 82-054.
7. maja, Valentin MARKEŽ, Vzdrževanje, Jesenice, C. talcev 4 b, ☏ 83-345.
8. maja, Leon MESARIČ, Žebljarna, Jesenice, Titova 3, ☏ 81-216.
9. maja, Srečo MEŽNAR, Jeklovlek, Mojstrana, Dovje 107 a, ☏ 89-040.
10. maja, Vladimir OBLAK, Strojne delavnice, Jesenice, Titova 1 a, ☏ 81-727.
11. maja, Janko PERNE, sektor inženiring, Jesenice, Titova 1 a, ☏ 81-904.
12. maja, Miloš PIŠČANEC, služba za plan procesa, Jesenice, Prešernova 23, ☏ 83-803.
13. maja, Janez POLJŠAK, poslovodni odbor, Hrušica 12.
14. maja, Ernest PUŠNIK, TOZD Komerciala, Hrušica 138.
15. maja, Bogdan RAVNIK, HV Bela, Jesenice, Tavčarjeva 3 b, ☏ 83-734.

Dežurstvo traja vsak dan od 14. do 6. ure naslednjega dne, in sicer tako, da je dežurni v tem času doma. Ob sobotah, nedeljah in praznikih traja dežurstvo od 6. ure do 6. ure naslednjega dne.

V času dežurstva je dežurni dolžan opraviti obhod po železarni, svoje pripombe vpisati v dežurno knjigo ter o tem ob predaji dežurstva poročati podpredsedniku poslovodnega odbora.

Dežurni za vzdrževanje v Železarni

Datum:	Dnevni:	Nočni:
Ponedeljek — 2. 5.	Marjan Trontelj	Milan Ravnik
Torek — 3. 5.	Aleš Soklič	Bojan Finc
Sreda — 4. 5.	Jože Ravnik	Mitja Kersnik
Četrtek — 5. 5.	Bogomir Svetina	Franc Novak
Petek — 6. 5.	Alojz Varl	Pavel Zupan
Sobota — 7. 5.	Ahmed Telalovič	Igor Logar
Nedelja — 8. 5.	Alojz Lebar	Mirko Zupan
Ponedeljek — 9. 5.	Klavdij Mlekuž	Janez Vehar
Torek — 10. 5.	Matija Urh	Franci Zupančič
Sreda — 11. 5.	Karel Koblar	Sašo Dolžan
Četrtek — 12. 5.	Dušan Šmid	Marjan Erman
Petek — 13. 5.	Franci Kalan	Zvonko Medja
Sobota — 14. 5.	Damjan Gasar	Janko Cerkovnik
Nedelja — 15. 5.	Adam Kovač	Janez Kovač

Služba obratne ambulante

Od 4. do 7. maja bodo delale naslednje obratne ambulante:

DOPOLDNE: IV. obratna ambulanta — dr. Ivica Vreš in III. obratna ambulanta — dr. Alenka Kralj — Odar.

POPOLDNE: I. obratna ambulanta — dr. Metod Rešek.

V soboto, 7. maja, samo dopoldne: I. obratna ambulanta — dr. Metod Rešek in IV. obratna ambulanta — dr. Ivica Vreš.

ZOBNE AMBULANTE:

DOPOLDNE: II. zobna ambulanta — dr. stomat. Alojz Smolej in III. zobna ambulanta — mag. dr. stomat. Bela Gazafi.

Za borce: od 7. do 8. ure.

POPOLDNE: I. zobna ambulanta — v. dent. Viktor Stražišar.

V soboto, 7. maja, samo dopoldne: I. zobna ambulanta — v. dent. Viktor Stražišar.

Od 9. do 14. maja bodo delale naslednje obratne ambulante:

DOPOLDNE: I. obratna ambulanta — dr. Metod Rešek in IV. obratna ambulanta — dr. Ivica Vreš.

Dispanzer za borce od 6.30 do 7.30.

POPOLDNE:II. obratna ambulanta — dr. Alenka Katnik in III. obratna ambulanta — dr. Alenka Kralj — Odar.

V soboto, 14. maja, samo dopoldne: I. obratna ambulanta — dr. Metod Rešek in II. obratna ambulanta — dr. Alenka Katnik.

ZOBNE AMBULANTE:

DOPOLDNE: I. zobna ambulanta — v. dent. Viktor Stražišar in II. zobna ambulanta — dr. stomat. Alojz Smolej.

Za borce: od 7. do 8. ure.

POPOLDNE: III. zobna ambulanta — mag. dr. stomat. Bela Gazafi.

V soboto, 7. maja, samo dopoldne: III. zobna ambulanta — mag. dr. stomat. Bela Gazafi.

V kartoteki obratne ambulante sprejemamo knjižice dopoldan od 6. ure do 10.30, popoldan od 12. ure do 17.30.

Urgentna ambulanta sprejema nujne primere neprekinjeno od 6. do 20. ure.

Dežurni v Vatrostalni

27. aprila in od 30. aprila do 3. maja, Anton MOHORČ, Jesenice, Kurirska 1a, ☏ v službi 22-79.

Dežurni Vatrostalne je v soboto od 6. do 12. ure na delovnem mestu, v prostem času do ponedeljka do 6. ure zjutraj pa je dežurni dosegljiv na domu.

Kadrovski sektor

na podlagi ugotovljenih potreb objavlja

Interni oglas

za pridobivanje novih delavcev v obratu Žičarna.

V obdobju zmanjševanja števila zaposlenih v delovni organizaciji in pričakovanih prerazporeditev vabimo vse sodelavce Železarne Jesenice, ki jih veseli delo v Žičarni in bi si radi pridobili interno kvalifikacijo, da se odločijo za prestop v obrat Žičarna.

Sprva boste razporejeni na začetno, 8. plačilno kategorijo, z vodstvom in s pomočjo inštruktorja pa lahko kmalu pridobite znanje za samostojno opravljanje del in nalog žičarja in za razporeditev na ustrezno delovno mesto.

Dodatna pojasnila in posebne prijavnice lahko dobite na Kadrovskem sektorju, soba št. 16.

Izbira kadnidatov in prerazporeditev bo opravljena v skladu s pravilnikom o delovnih razmerjih.

Kadrovska zasedenost v Jeklarni 2 in izobraževanje ob delu

V sredo, 20. aprila, je Komisija za družbenoekonomske odnose pri KS ZSMS Železarne na pobudo nekaterih aktivov organizirala razgovor o kadrovski zasedbi v Jeklarni 2. Razgovora so se razen mladih udeležili tudi predsednik poslovodnega odbora Železarne Jesenice, podpredsednik poslovodnega odbora za sociološko, pravno in kadrovsko področje, vodja kadrovskega sektorja, vodja oddelka za kadre in kadrovik Jeklarne 2, vodja delovne skupnosti skupnih služb in predsednik sindikata Železarne.

Po razgovoru smo imeli še okroglo mizo na temo Izobraževanje ob delu. Pogovarjali naj bi se o štipendiranju, potrebi delovne organizacije po kadrih, zaposlovanju in napredovanju na delovnem mestu in o morebitnih težavah, s katerimi se srečujemo v času izobraževanja.

V pogovor sta se vključila vodja kadrovskega sektorja, Jože Kobentar, in predsednik poslovodnega odbora Železarne, Boris Bregant. Povedala sta, kakšna pridobitev je Jeklarna 2 za našo Železarno in celo občino. Vodja kadrovskega sektorja je povedal, da je načrtovanje kadrov potekalo vzporedno s tehnološkim projektom. Med pripravami so imeli zagotovljene tudi kadre z visoko šolo, ki pa so med gradnjo zapustili Železarno zaradi slabega nagrajevanja ali družinskega življenja. Zato so pomanjkanje kadrov z višjo in visoko šolo poskušali zapolniti z metalurškimi tehniki, ki so imeli večletne delovne izkušnje. Tudi oglašanje v vseh časopisih ni prineslo pravega odziva. Izven občine Jesenice sta se odzvala le dva, pa še ta dva se potem nista zaposlila zaradi premajhnega nagrajevanja v Železarni.

Predsednik poslovodnega odbora je povedal, da je treba analize spremljati. Če so ekonomski in pričakovani učinki dobri, potem je ta investicija opravičljiva. V ta tehnološki premik smo morali iti, ker bi drugače morali spremeniti dejavnost, kar pa bi bilo zelo težko. Jeklarna 2 je opravičljiv projekt glede na proizvodnjo in kvaliteto. Kvaliteta je še boljša, kot je bila v stari Jeklarni, zelo malo je odstopanj, količinsko proizvodnjo pa smo presegli (prvi smoter, da vse naprave delajo, je že izpolnjen). Še vedno pa izdelujemo nerjavna jekla v stari Jeklarni. Ekološki učinek, pa lahko sami vidimo, saj ni nikjer več videti dima in slišati hrupa. Pri tem je še omenil, da kvalitetnih in plemenitih jekel ni bilo mogoče delati v stari Jeklarni.

Predsednik komisije za družbenoekonomske odnose je omenil, da prevladuje kader s srednjo šolo, veliko je kadrov s polkvalifikacijo in kvalifikacijo, najvišjih kadrovskih struktur pa primanjkuje. Jeklarna 2 naj bi imela višje plače, druge odnose in zaradi tega so ljudje v njej videli svojo svetlo prihodnost.

Predsednik poslovodnega odbora mu je odgovoril, da je Jeklarna 2 res najsodobnejša v občini, republiki in mogoče tudi v državi in da se ne smejo ponavljati zgrešene sarže, ker to zahteva velika finančna sredstva. Ponovno je poudaril, da je kvaliteta jekla dobra, da moramo delati s kadrom, ki ga imamo. V Jeklarni 2 so tisti delavci, ki so bili tja pripravljeni iti. Delavci znajo delati, poznajo proizvodnjo, premalo pa poznajo detajle odstopanja od normalnega. Imajo delovne navade, ki pa nam jih ne prinesejo šolski sistemi, pač pa večletne izkušnje. Tudi starostni sestav je dober, saj je precej mladih delavcev. Res pa jih je malo, ki obvladajo celoten sistem naprav, procesno krmiljenje in elemente naprav, ki niso domače. Posledica tega pa je nepravilno delovanje teh naprav.

Predsednik komisije za družbenoekonomske odnose je vprašal, ali so kakšni programi, ki bi delavcu omogočili, da si te delovne navade pridobi.

Kadrovik Jeklarne 2, Edo File, pa je v svojem govoru povedal, da je bilo s kadrovskim načrtom predvideno za opravljanje del 237 delavcev. Ker odziva na objave v javnih glasilih ni bilo, smo lahko izbirali delavce le med kandidati, že zaposlenimi v Železarni. Po končanem zbiranju prijav so z Obratno ambulanto pregledali razpoložljivo dokumentacijo in ugotovili zdravstveno primernost prijavljenih kandidatov. Enak postopek so izpeljali tudi s strokovno službo Oddelka za industrijsko psihologijo in ugotovili psihofizične sposobnosti. Na osnovi vseh razpoložljivih podatkov je bil (skupno z vodstvom Talilnic) izdelan in odboru za delovna razmerja posredovan predlog za izbiro. Prehod delavcev v Jeklarno 2 je bil postopen. Prestopili so najprej ključni delavci (žerjavovodje, talilci, operaterji in livarji kontiliva), ki pa so bili predhodno za svoje delo usposobljeni. Usposabljanje je potekalo doma in v tujini. V tujini je bilo izvedeno predvsem praktično usposabljanje, doma pa smo organizirali teoretično izobraževanje (v sodelovanju s CSUI), ki so se ga udeležili vsi delavci. V nadaljevanju je povedal, da so največ učnega materiala dobili od dobavitelja opreme (MDH), ki so ga strokovnjaki Železarne prevedli v slovenščino. Dodal je še, da tudi redne učence usposabljajo po teh programih. V procesu usposabljanja so metalurški delavci pridobili tudi osnovno znanje s področja strojništva in elektrike, vzdrževalci pa s področja metalurgije. Programi usposabljanja so bili verificirani tudi na posebnih izobraževalnih skupnostih za metalurgijo, strojništvo in elektriko ter se smatrajo kot primerni za pridobitev interne kvalifikacije. V pregledu, ki ga posredujemo, pa je podana zahtevana in dejanska kvalifikacija zaposlenih v Jeklarni 2 (brez upoštevanja dodatnega usposabljanja).

Dodal je še, da ravno sedaj poteka še dodatno teoretično usposabljanje, po katerem bodo delavci opravili tudi strokovni izpit.

	VŠ	VIŠ	SŠ	VKV	KV	PK do pokl. šole	do 8 r. osnov. šole	SKUPNO
Zahtevana kvalifik.	7	7	36	47	95	38	7	237
Dejanska kvalifik.	2	4	33	38	73	33	49	232

Vodja oddelka za kadre je povedal, da smo postavljeni pred dejstvo, da delamo v Jeklarni 2 s tistimi delavci, ki jih imamo, čeprav nekateri nimajo zahtevane izobrazbe. Še naprej pa bomo neprekinjeno skrbeli za ustrezne premestitve, dodatno usposabljanje in izobraževanje primernega kadra, ki bo zapolnil ta razkorak med zahtevano in dejansko kadrovsko strukturo.

Postavili so tudi vprašanje, ali obstojajo sankcije, s katerimi bi preprečili zgrešene sarže in prodore v kontilivu, saj nam to prinaša ogromne stroške.

Predsednik komisije za družbenoekonomske odnose je ugotovil, da na razgovoru ni prisotnih delavcev Jeklarne 2, ki bi lahko povedali, kakšne so razmere pri njih.

Na koncu so bile podane smernice za nadaljnje delo: samostojnost in odgovornost pri opravljanju dela v Jeklarni 2.

Izobraževanje ob delu

Po razgovoru smo nadaljevali z okroglo mizo o štipendiranju, potrebi DO po kadrih, zaposlovanju in napredovanju na delovnem mestu in morebitnih težavah, s katerimi se srečujemo v času izobraževanja.

V razgovoru so sodelovali mladi, ki so se odločili za študij ob delu in tisti, ki že študirajo. Zanimal jih je predvsem postopek za pridobitev štipendijskih ugodnosti, možnosti nadaljnega šolanja in študija in pa kakšne so možnosti za kasnejšo zaposlitev. Na njihova vprašanja so odgovarjali delavci s kadrovskega sektorja in prisotni člani poslovodnega odbora. Veliko je bilo vprašanj o tem, kako uskladiti predavanja v popoldanskem času in delo v sistemu 4 + 1. Zanimalo jih je, če bi se lahko kako organiziralo, da bi delali samo v dopoldanski izmeni. Vodja oddelka za izobraževanje je odgovorila, da jim študijske ugodnosti lahko omogočijo (plačevanje šolnine, izredno plačana odstonost), kar se pa tiče dela samo v eni izmeni, pa to ni odvisno od njih, ampak od okolja, v katerem delajo. Največ so se zanimali za višjo upravno šolo, katere oddelek bo odprt v Radovljici, za visoko šolo za organizacijo dela v Kranju, pa tudi za metalurške poklice. Vsi, ki že študirajo ali še bodo, se lahko za vse informacije obrnejo na Kadrovski sektor Železarne Jesenice, kjer bodo dobili vse informacije. Če pa bi radi nadaljevali šolanje na CSUI, pa se lahko obrnejo na Igorja Štepca iz CSUI.

Na koncu smo spregovorili še o napredovanju na delovnem mestu. To je problem, ki ga moramo reševati na ravni Železarne in ki muči mlade in starejše delavce.

Mladi niso bili preveč zadovoljni z odgovori, saj so bili odgovori preveč splošni, mlade pa mučijo konkretni problemi. Smatrajo, da če bi dobili odgovore na svoja konkretna vprašanja, bi bili lahko to tudi predlogi za nadaljne delo.

Đina Čatak

Javna razprava

Na 6. sej 26. aprila je delavski svet Železarne sprejel sklep, da se osnutek SaS o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornosti TOZD in DSSS posreduje v javno 14-dnevno razpravo.

Osnutek so prejeli vsi vodje SDS, delegati delavskega sveta Železarne in direktorji.

CSI

Pregled sestankov SDS

(Iz programa samoupravnih aktivnosti za april)

Osrednjo točko tistega dela programa samoupravnih aktivnosti za april, ki so ga obravnavale SDS, je predstavljala, kot smo že omenili, razprava o predlogu delitve **neustvarjenega** sklada skupne porabe. Predlog, ki se je izoblikoval na enem od dveh delnih zborov v delovni skupnosti, da naj bi kot prioriteto najprej zagotovili izplačilo osebnih prejemkov in sredstev za stanovanjsko gradnjo iz sklada skupne porabe, kasneje, ko bi sredstva formirali, pa bi se pogovarjali tudi o predlogu delitve sredstev za ostale namene, je bil na delavskem svetu delovne skupnosti zavrnjen. Tudi vprašanje, ki ga je zastavila SDS CSI, kaj se je zgodilo z denarjem, ki se je v sklad natekel v prvem polletju 1987, je na delavskem svetu DSSS ostalo brez pojasnila. Uvrščeno je bilo pod točko »Delegatska vprašanja«, glasi pa se takole: »Ob polletnem periodičnem obračunu smo imeli v skladu skupne porabe za leto 1987 formiranih 214.161.000 din sredstev za stanovanjsko gradnjo in 137.746.000 din sredstev za druge namene. Ob zaključnem računu za leto 1987 pa smo ugotovili, da je v skladu še 80.204.000 din sredstev za stanovanjsko gradnjo in nič sredstev za druge namene. Vprašujemo, kam je ta denar izginil, kdo in na kakšni samoupravni osnovi je o uporabi tega denarja odločal. Ocenjujemo tudi, da takšno ravnanje predstavlja motnje v samoupravljanju.«

V zvezi s »programom samoupravnih aktivnosti za april« kaže posebej omeniti, da je bilo na dnevni red sej delavskih svetov v TOZD in delovni skupnosti naknadno (mimo »Programa«) uvrščeno tudi vprašanje uresničevanja samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za osebne dohodke in dela sklada skupne porabe z vrsto pomembnih sklepov, ki naj bi delno že pomenili pomemben premik k uresničevanju določil lansko pomlad sprejetega sporazuma. Vprašanje je treba omeniti iz vsaj dveh razlogov: 1. Razprava ne delavskem svetu delovne skupnosti je namreč pokazala, da so delegati izredno nezadovoljni, da morajo tako pomembne odločitve sprejemati pod »pritiskom« časovne stiske (gradivo so dobili tri dni pred sejo) in ob resnih dvomih v samo legitimnost predlaganih sklepov (pripombe SDS CSI) ter ob hkratnih trditvah odgovornih delavcev, da s sklepi ni mogoče odlašati oziroma, da točke ni mogoče prestavljati na naslednjo sejo, da bi medtem odpravili oziroma razčistili prisotne dileme. 2. V zvezi z obravnavanjem tega vprašanja tudi ni bila izpolnjena zahteva iz 106. člena statuta delovne skupnosti (oziroma ustreznih členov statutov TOZD), ki nedvoumno predpostavlja poprejšnjo razpravo o teh vprašanjih v okviru sindikalne organizacije. Da ne bo dvomov glede slednjega, si oglejmo besedilo te določbe: **»Delavci — člani sindikata, načenjajo, obravnavajo in usklajujejo v okviru sindikata vsa vprašanja s področja družbenoekonomskih odnosov, medsebojnih odnosov delavcev v združenem delu, socialne politike in življenjskega standarda delavcev, delitve čistega dohodka in sredstev za osebne dohodke in skupno porabo delavcev ter pogojev dela in načrtovanja. O vseh teh vprašanjih zavzemajo člani sindikata v osnovni organizaciji sindikata stališča in mnenja, preden odločajo pristojni organi.«** Tudi sindikalna organizacija zaradi prepozno dostavljenega gradiva te obveznosti do svojega članstva ni mogla izpolniti.

Samoupravne delovne skupine, ki so jih lansko jesen vznemirjale številne govorice o raznih nepravilnostih v Železarni, pa ob tej priložnosti kaže opozoriti, da je Finančno računovodski sektor za delavski svet Železarne pripravil »Poročilo o ugotovitvah Službe družbenega knjigovodstva, vzrokih za ugotovljene nepravilnosti in ukrepih za njihovo odpravo«. Poročilo omenja, da je inšpekcija te službe v času od 15. 12. 1987 pa do 28. 3. 1988 pregledala materialno finančno poslovanje v obdobju od leta 1984 do 1987, in sicer: poslovanje preko združenih sredstev na ravni Železarne, materialno skladiščno poslovanje TOZD Talilnice, materialno skladiščno poslovanje bivših gradbenoremontnih delavnic ter poslovanje Konference osnovnih organizacij sindikata Železarne Jesenice. Poročilo je zelo kratko in razen obrtnikov, ki sodelujejo z Železarno, ne omenja imen, ki so bila zapletena v nepravilnosti, ne razmišlja pa tudi o morebitnih ukrepih proti odgovornim osebam. Zaključuje se z naslednjim razmišljanjem: »Ugotovljene nepravilnosti smo v večini primerov odkrili z našo interno finančno inšpekcijo oziroma v strokovnih službah, vendar je bila odprava le-teh povezana s problemi organizacijskega, kadrovskega, prostorskega, pa tudi finančnega značaja. SDK je s svojimi ugotovitvami verificirala pomanjkljivosti in je Železarno Jesenice z zapisniki in sklepi obvezala za njihovo odpravo. Manjše pomanjkljivosti so bile že v fazi postopka urejene, kompleksnejše zadolžitve pa terjajo več časa in so v fazi izvajanja. Nedvomno pa so ugotovitve SDK pomoč pri urejanju problematike, ki je poznana, a se je prepočasi razreševala.« Poročilo nikjer ne omenja, kakšna škoda je bila zaradi teh »pomanjkljivosti« povzročena Železarni Jesenice.

Tistim **delovnim skupinam in posameznikom, ki jih zanimajo ugotovitve SDK, naše finančne inšpekcije in strokovne službe, svetujemo, naj se v primerih, ko bi jim kdo odrekal pravico vpogleda v te ugotovitve, sklicujejo na naslednje določbe zakona o združenem delu:** Na **člen 524**, ki pravi, da so »za uresničevanje in varstvo svojih samoupravnih pravic **in družbene lastnine** delavci v OZD upravičeni in dolžni uresničevati samoupravno delavsko kontrolo neposredno, po organih upravljanja in po posebnem organu samoupravne delavske kontrole«. Na **člen 519**, ki pravi, da morajo »organi OZD zagotoviti redno, pravočasno, resnično, popolno ter po vsebini in obliki dostopno obveščanje delavcev . . . o uresničevanju družbene samozaščite kakor tudi o drugih vprašanjih, ki so pomembna za upravljanje, odločanje in uresničevanje samoupravne delavske kontrole«. Na **520. člen**, ki pravi, da morajo »organi OZD delavce obveščati tako, da je vsakemu delavcu omogočeno seznaniti se z njihovimi poročili, jih preučiti in zavzeti svoja stališča«. Da bi naprimer družbeni pravobranilec, SDK, organ, ki je pristojen za nadzorstvo nad zakonitostjo dela OZD, v ksladu s **522. členom** zakona o združenem delu, zadolžili delavski svet in poslovodni organ, da bi delavce o njihovih ugotovitvah in odločitvah obvestila, je po izkušnjah sodeč nesmiselno pričakovati, prav tako kot je od odgovornih oseb nesmiselno pričakovati, da bi se javno posipali s pepelom, če to ni potrebno. Delavci, ki si z delom s sredstvi v družbeni lastnini zagotavljajo svojo socialno varnost, se bodo pač morali — **v interesu varstva svojih pravic in družbene lanstine** — še zlasti ob uveljavljanju tržnih zakonitosti, ki bodo marsikatera dela razkrila kot ekonomski ali tehnološki višek, pri uresničevanju svojih zahtev vse bolj posluževati najrazličnejših oblik samoorganiziranja.

Vrnimo se k problemom, na katere so v mesecu aprilu opozarjale SDS.

TOZD Ploščati program

Iz **OBRATA VALJARNA DEBELE PLOČEVINE** smo prejeli zapisnike SDS **vodstvo obrata, proga 2400-1** in **2, adjustaža 2400-1** in **2, OTOP** in **odprema.** SDS vodstvo obrata se čudi, zakaj so jubilejne nagrade, regresi za dopust in sredstva za stanovanjsko gradnjo bistveno nižja kot v drugih podjetjih in ustanovah, ki imajo izgubo prav tako kot Železarna. Pod raznimi kritizirajo delo čistilk, češ da ga slabo opravljajo in da predčasno zapuščajo obrat, obenem pa predlagajo zamenjavo s čistilkami na progi. SDS proga 2400-2 meni, da bi moral biti regres izplačan vsaj v tisti višini kot v dejavnostih, ki jih mi financiramo (SIS-i). Tudi jubilejne nagrade naj bi izplačevali tako kot drugod: na 10, 20 ali 30 let. Podobne pripombe ima še neka SDS. SDS adjustaža 2400-2 se je pod točko razno razgovorila o celi vrsti problemov. Vprašujejo naprimer, po kašnem ključu se odvajajo sredstva za nerazvite in v kakšni višini jih odvaja Železarna. Pripombe je imela tudi na delo proge in OTOP, in sicer naslednje: plošče so slabo žigosane. Zavaljane plošče se ne rešujejo v oddelku proga, temveč se odlagajo v adjustaži. Od oddelka OTOP zahtevajo, da se metrska pločevina, ki je namenjena za tehtanje, sortira po pozicijah, da je na tehtnicah ne bi bilo potrebno še enkrat sortirati. Plošče, ki so ravnane na stiskalnici, naj se obračajo nazaj v prvotni položaj, da je mogoče videti oznako. Na progi je potrebno zagotoviti tudi dovolj tople vode (zadnje čase jo večkrat primanjkuje). Stranišča v oddelku že dalj časa niso urejana. Od vodstva zahtevajo, da razporedi čistilke tudi za čiščenje prostorov v adjustaži, kjer zaradi bolezni čistilke ostajajo komandne kabine neočiščene. Moti jih tudi velik prepih, do katerega prihaja zato, ker so vhodna vrata v halo C večkrat pokvarjena. V hali B je nujno treba popraviti žerjavno progo, obenem pa tudi ugotoviti, zakaj je nov 16-tonski žerjav večkrat v okvari. Predlagali so tudi naj se ponovno ovrednoti delovno mesto 1353 (dodatno delo) in 1356 (težko fizično delo). SDS OTOP se v zvezi s skladom skupne porabe med drugim vprašuje, zakaj so regresirani počitniški domovi, ko pa vsak posameznik že tako dobi regres. Opozarjajo tudi, da trditev, podana v obrazložitvi, da se sredstva za komisije pri IO KOOS, ZSMS ter za klub invalidov in za klub zdravljenih alkoholikov delijo glede na aktivnost, ne drži, kar je razvidno iz indeksa, ki je za vse enak. Nikjer tudi ni razvidno, kje so sredstva, ki niso bila porabljena za srečanje delavcev SOZD Slovenske železarne. Zanima jih tudi, iz katerih sredstev se nabavljajo ure za upokojene sodelavce. Pod razno zahtevajo, da se »dokončno in za vedno« uredi preskrba s toplo vodo v garderobi in sanitarije.

Iz **OBRATA PREDELAVA VALJANIH TRAKOV** smo prejeli zapisnike SDS **vodstvo obrata, profilarna 1** in **2, predelava profilarne** ter **lakirnica** in **adjustaža.** Vse štiri SDS profilarne v zvezi z izvajanjem sklepov prejšnjega sestanka opozarjajo, da zaključki izrednega sestanka z dne 16. marca glede osebnih dohodkov še niso v celoti realizirani. Obratovodstvo je sicer storilo vse, da bi osebne dohodke nekoliko vskladili z ostalimi TOZD, službe pa niso storile ničesar. SDS »Dornik-Lavtižar« (skupine je nemogoče natančno identificirati, ker so navedeni v naslovu zapisnikov le priimki vodij) zahtevata, da se na naslednji sestanek pokliče predstavnika FRS, da se jim pojasni, zakaj so, kljub preseganju načrta, z osebnimi dohodki na repu lestvice v Železarni. SDS »Gasar« in »Lavtižar« na problem osebnih dohodkov opozarjata tudi pod točko razno. SDS »Gasar«: »Smatramo, da OD naše TOZD ni za predzadnje mesto v DO, zato predlagamo ponovno analizo po kategorizaciji in kriterijih delitve OD.« Delavci, ki delajo na »Rossiju«, so na sestanku SDS »Dornik-Lavtižar« zahtevali, da se orodje ali obnovi ali izdela novo. Pravijo, da se s takšnim orodjem, kot ga imajo, »le težko izdela kvaliteten profil«.

(se nadaljuje)

CSI — Božidar Lakota

Mladi o sebi, svojih problemih, nalogah in perspektivah

Delo mladine na CSUI

Približno dva meseca nas ločita od konca šolskega leta 1987/88. Zato so člani predsedstva mladine in šolske skupnosti na CSUI pregledali realizacijo programa, ki so ga sprejeli na začetku tega šolskega leta.

Po daljši razpravi, pri kateri je sodeloval tudi predstavnik občinske konference ZSMS Jesenice, so ugotovili, da so mladinci v okviru svoje organizacije in šolske skupnosti do sedaj uresničili okoli 70 % začrtanega programa. Naj navedem nekatere pomembne dejavnosti, ki smo jih do sedaj uresničili.

Na začetku šolskega leta smo formirali mladinsko organizacijo in šolsko skupnost, izvolili svoje predstavnike in sprejeli že predloženi program. Tesneje smo se povezali s koordinacijskim svetom ZSMS Železarne in skupno z njimi izvedli zanimivo okroglo mizo na temo Kadrovska politika v Železarni. V mesecu aprilu smo izvedli tudi delovno akcijo in očistili prostore okoli glavnega vratarja in nekaterih obratov v Železarni. Do sedaj smo tudi izvedli dva mladinska plesa. Novoletni mladinski ples je bil v stavbi bivše Gimnazije, skupno pustovanje pa v stavbi bivšega ŽIC.

Člani predsedstva so tudi ugotovili, da na našem centru zelo dobro delujejo literarni, glasbeni, lutkovni, dramski, foto in novinarski krožek. V tem letu je tudi uspešno deloval tehnično-oblikovni krožek. Pet mladink iz tega krožka redno skrbi za tehnično-oblikovno ureditev oglasnih desk in panojev. Zelo nas je razveselilo, da smo v tem šolskem letu po daljšem premoru uspeli ustanoviti pevski zbor. Ta zbor šteje 22 članov in se je pod vodstvom Marka Petermana že dvakrat predstavil jeseniški javnosti. In če govorimo o delu naših krožkov, moramo predvsem pohvaliti mentorje, ki posvečajo veliko svojega prostega časa delu v teh krožkih.

Letos smo izvedli tudi zbiralno akcijo za obnovo Čopove hiše v Žirovnici. Vsak mladinec je iz kavcije, zbrane na začetku šolskega leta, prispeval 500 dinarjev.

V programu mladinske organizacije in šolske skupnosti je tudi podčrtano, da bodo mladi bolj skrbeli za čistočo v obeh šolskih stavbah in njunih okolicah. Na žalost ugotavljamo, da na tem področju nismo imeli dosti uspeha. Kljub temu, da izvajamo občasne očiščevalne akcije, še vedno ni med nami pravega vzgojnega vpliva oziroma nimamo pravega odnosa do neposredne okolice šolskih stavb. Glavni onesnaževalci so še vedno kadilci, ki brez obzira mečejo cigaretne ogorke vsepovsod.

Naštel sem samo nekatere dejavnosti, s katerimi smo se mladi največ ukvarjali v tem šolskem letu. Na nekaterih področjih dobro delamo. Veliko pa bomo morali še storiti pri motiviranju nekaterih mladincev, da bo njihov odnos do dela, predvsem učenja, boljši, saj z učnim uspehom v nekaterih usmeritvah ne moremo biti zadovoljni.

Člani predsedstva mladinske organizacije in šolske skupnosti na CSUI so sprejeli program dela za april in maj. V teh dveh mesecih bomo izvedli več očiščevalnih akcij, nekaj tudi delovnih. Poleg čiščenja okolice bomo čistili tudi pašnike v jeseniški in radovljiški občini. Izvedli bomo še nabiralno akcijo za Erjavčevo kočo na Vršiču.

V okviru razrednih in mladinskih ur se bomo podrobno seznanili z novim pravilnikom o ocenjevanju.

V bližnji prihodnosti bomo organizirali okroglo mizo na temo: Spremembe v zvezni ustavi. Petindvajsetega maja pouka verjetno ne bo, mladinci iz vseh usmeritev pa si bomo organizirali svobodne aktivnosti.

Siniša Urošević

PRIPRAVLJENOST JE VEDNO BOLJŠA KAKOR GOLO PRIČAKOVANJE

(TITO)

Vojna kirurgija

Prva pomoč je osnovana na načelu zdravljenja mehaničnih poškodb (opekline). Na odprte rane in opekline damo prvi zavoj za preprečitev infekcije in kontaminacije. Krvavitve ustavljamo s kompresivnimi obvezami ali Esmarckovo obvezo. Pri vseh prelomih, težjih poškodbah mehkega tkiva, obsežnih opeklinah okončin, zmečkaninah pa uporabimo začasno imobilizacijo.

Splošna medicinska pomoč v poljskih bolnišnicah je osnovana na zaustavitvi krvavitev, odpravi zadušitev (asfikcija) in zamenjavi improvizirane s standardno imobilizacijo. Vsi prizadeti prejmejo antibiotike in sredstva za lajšanje bolečin. Poškodovancem z dozo obsevanosti do 70 R nudimo splošno medicinsko pomoč in jih namestimo v poljske bolnišnice.

Zdravljenje prizadetih in kirurški posegi morajo biti zaključeni v skritem obdobju (zapiranje rane, prvotni in drugotni šivi). V obdobju izrazitih znakov razvoja bolezni pa moramo opraviti samo nujna spodvezovanja krvnih žil, transfuzije krvi in plazme ter infuzij. Z nastopom izboljšanja splošnega stanja poškodovancev stečejo ponovno priprave za kirurške posege.

Združene kemijske poškodbe

Nastanek je združen z istočasnim delovanjem vojnih strupov in ostalih mehaničnih in toplotnih dejavnikov. Živčni vojni strupi in mehurjevci predstavljajo največjo nevarnost.

Vojni strupi s smrtnim izidom so:
— živčni (sarin, soman, tabun),
— mehurjevci (iperit, luizit),
— dušljivci (fozgen, difozgen, trifozgen),
— krvni (klorcian, cianvodik, arzenovodik),
— naravni toksini (botulin A).

Vojni strupi za začasno onesposabljanje so:
— psihični (BZ),
— za vznemirjanje (kloracetofenon, adamzit).

Živčni vojni strupi so strupene snovi brez barve, okusa in vonja. Uporabljajo se v tekočem stanju, lahko se tope v vodi in organskih topilih. V topli vodi razpadejo, nevtralizirajo se v alkalnih raztopinah. Prodirajo skozi luknjičave materiale — tkanino, kožo, les in opeko. Ne prodirajo pa skozi posebno zaščitno obleko in cedilo zaščitne maske.

Pri zastrupitvi z živčnimi vojnimi strupi poznamo tri stopnje. Lahka zastrupitev, ki jo spremlja nemirnost, duševna labilnost, povečana razdražljivost, močan glavobol in motnje v spanju. Pri dihalnih zastrupitvah se pojavi pritisk v prsih in težje dihanje. Puls je počasnejši, značilne so bolečine v predelu želodca in zmanjšanje apetita.

Občinsko tekmovanje učencev osnovnih šol za srebrno Vegovo priznanje

Spet so v polnem teku različna tekmovanja osnovnošolcev in srednješolcev. V soboto, 16. aprila je bilo občinsko tekmovanje v matematiki za srebrno Vegovo priznanje. Na njem so tekmovali učenci 6., 7. in 8. razreda, ki so na predhodnem šolskem tekmovanju dosegli več kot polovico možnih točk pri reševanju nalog, ki jih je za vse šole pripravil občinski aktiv učiteljev matematike in fizike. Za občinsko tekmovanje pa vsako leto pripravi naloge republiško Društvo matematikov, fizikov in astronomov.

Prvi trije tekmovalci iz 7. in 8. razreda bodo občino Jesenice zastopali na republiškem tekmovanju iz matematike za zlato Vegovo priznanje, ki bo 14. maja v Ljubljani.

&Na republiško tekmovanje bodo šli naslednji osnovnošolci:

8. razred:
Boštjan HRIBAR, Grega PUŠNIK (ta je tekmoval tudi v preteklem letu), Marko LAKIČ, — vsi OŠ Prežihov Voranc in Aleš ROZMAN OŠ Karavanških kurirjev NOB.

Srebrno priznanje je prejelo še šest tekmovalcev od dvaintridesetih, in sicer:
Andrej KOS OŠ Karavanških kurirjev NOB, Klemen BERGANT OŠ Karavanških kurirjev NOB, Polona MALENŠEK, OŠ Karavanških kurirjev NOB, Jožica ZGAGA, OŠ Tone Čufar Jesenice, Damjan DEMŠAR OŠ Tone Čufar Jesenice in Samo GRIČAR OŠ Gorenjskega odreda Žirovnica.

7. razred:
Boštjan REBOLJ, Tina BERČIČ oba OŠ Tone Čufar Jesenice, Mitja MADON OŠ Gorenjskega odreda Žirovnica. Tudi Mitja je bil že lansko leto med prvimi tremi tekmovalci.

Srebrno Vegovo priznanje prejmejo še:
Janez ZAVELJCINA OŠ Karavanških kurirjev NOB, Marjana REKAR OŠ Gorenjski odred Žirovnica, Gorazd RAVNIK OŠ Gorenjski odred Žirovnica, Jani KOSELJ OŠ Gorenjski odred Žirovnica, Matjaž BERNIK, OŠ Gorenjski odred Žirovnica, Mojca KONOBELJ OŠ Tone Čufar Jesenice, Aleksander ŽEJN, OŠ Prežihov Voranc Jesenice.

6. razred:
Občinski prvaki v matematiki iz šestega razreda pa so: Vlado STEFANOVSKI, Ivor GRUBIŠIĆ, Mateja POGAČAR vsi iz OŠ Tone Čufar Jesenice, Simona PETRIČ OŠ Gorenjski odred Žirovnica, Dina KEMPERLE OŠ Prežihov Voranc Jesenice, Janez LUKAN OŠ Prežihov Voranc, Andreja TARMAN OŠ Jeseniško bohinjski odred Kranjska Gora, Jaka MARINŠEK OŠ 16. december Mojstrana, Andrej ROZMAN, OŠ Karavanški kurirji NOB, Barbara BEDEN, OŠ Tone Čufar Jesenice, Olof LENARDIČ OŠ Tone Čufar Jesenice.

Vseh tekmovalcev je bilo 91, kar je 6,6 % vseh učencev.

Glede na udeležbo in glede na to, koliko učencev je prejelo srebrno Vegovo priznanje, so bili najboljši matematiki letos učenci OŠ Gorenjskega odreda Žirovnica, na republiško tekmovanje gre največ učencev iz osnovne šole Prežihov Voranc, največ učencev na prvih treh mestih pa je iz osnovne šole Tone Čufar.

Tekmovanje je bilo organizirano na osnovni šoli Tone Čufar. Tekmovalci so učenci, za katere učitelji ugotovijo, da izstopajo po znanju iz povprečja in so sposobni reševati težje naloge. Vključeni so v dodatni pouk, kjer jim poskušamo razvijati sposobnosti in občutek, kako se je matematiko treba učiti.

Aktiv učiteljev matematike in fizike

Prvomajski taborni ogenj

V soboto, 30. aprila, vas vabimo k tabornemu ognju. Zbrali se bomo ob 20. uri na Ukovi, na prostoru nad bazenom.

Za zabavo bomo poskrbeli sami, če pa igrate na kakšen instrument, boste toliko bolj dobrodošli.

Ob slabem vremenu pa bo družabni večer ob 19. uri v zgornjih prostorih Kazine.

Pridite in poskrbite za boljše razpoloženje.

Komisija za kulturo in sodelovanje pri KS ZSMS Železarne

Novo vodstvo OK ZSMS Radovljica

Na volilno programski seji občinske organizacije ZSMS Radovljica, ki je bila 31. marca v sejni dvorani občinske skupščine, so ocenili delo organov OK ZSMS v preteklih dveh letih, posebno pa delo posameznih članov predsedstva.

Lani so v osnovnih organizacijah ZSMS posvetili največ svojih aktivnosti drugačnemu praznovanju meseca mladosti, aktivnemu preživljanju prostega časa mladih, uveljavljanju mladinskega glasila Naš čas, povezovanju z osnovnošolsko mladino, pripravam na volilno programsko sejo OK ZSMS, obravnavi in sprejemanju stališč do gradiv za DPZ občinske skupščine, sodelovanju v RK ZSMS in MS ZSMS za Gorenjsko ter delovanju mladinskega servisa. Najbolj delaven je bil Center klubov OZN, ki je v celoti uresničil letni program.

V programskih usmeritvah si je OK ZSMS Radovljica zastavila dve pomembni nalogi: delovanje ZSMS znotraj skupščinskega sistema in SZDL ter aktivno preživljanje prostega časa mladih.

Za novega predsednika OK ZSMS Radovljica so delegati izvolili Viktorja Oblaka iz Spodnje Lipnice, ki je zaposlen v Almiri Radovljica, za podpredsednika Štefana Paula iz Krope, ki je zaposlen v Iskri Lipnica. Za sekretarja OK ZSMS so ponovno izvolili Rafaela Podlogarja iz Lesc. Razen tega so izvolili pet članov predsedstva OK ZSMS (trije niso dobili zadostnega števila glasov), člane komisije za statutarna vprašanja in pritožbe in nadzorni odbor.

Do 10. aprila bo OK ZSMS sprejemala predloge kandidatov za priznanje OK ZSMS Radovljica »Srebrni znak ZSMS«, ki ga bodo podelili ob prazniku mladosti na osrednji proslavi.

JR

Slavko Tarman 24

Portreti jugoslovanskih mojstrov fotografije

Svetlobni učinki omejeni od izvora

Preusmeritev mojstra v svet svetlobnih učinkov je najbolj temeljit poseg. Njegovo prvo lirsko obdobje, opevanost pejsažev in narave, trenutki njegove reporterske fotografije se prekrivajo z življenjsko (life) fotografijo in človeško eksistenco. Poskusil se je uspešno tudi z abstraktno fotografijo in ji ostal leta zvest. Iskanje novega skozi naravne oblike je odraz novega, svežega, kar mojster Debeljković prispeva v sodobno fotografijo.

Prav gotovo predstavlja Debeljković zaslužno ime v zgodovini naše sodobne fotografije.

Ustanovni član foto kluba Beograd in prvi urednik revije Fotografija

Rojen leta 1916 v Prištini, je Debeljković diplomiral farmacijo leta 1939 v Zagrebu. Po zaključku študija 1940 leta se je vrnil v Beograd, kjer je osnoval foto klub Beograd.

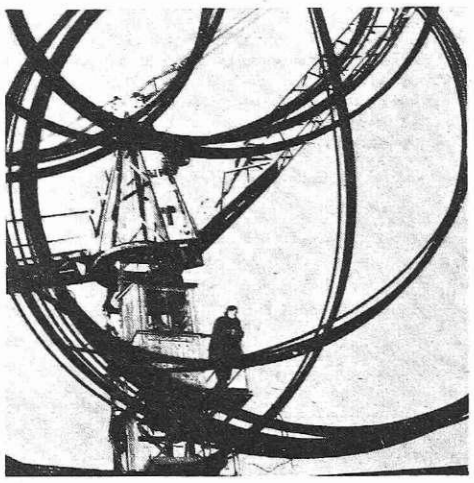

Branibor Debeljković: Novi Arhimed

Leta 1949 je postal prvi urednik jugoslovanske foto refije Fotografija. Tedaj je dokončno opustil poklic farmacevta in se poklicno pričel baviti s fotografijo kot foto reporter. Sodeloval je na neštevilnih tujih in domačih foto razstavah. Doma in v tujini je bil član številnih žirij pri ocenjevanju fotografij.

Muzej revolucije Jugoslavije je leta 1963 mojstra Debeljkovića predlagal za oktobrsko nagrado. Za izjemen doprinos na področju fotografije ga je leta 1954 imenovala Foto zveza Jugoslavije za mojstra fotografije. Mednarodna federacija fotografske umetnosti (Federation internationale de'l art photographique) pa je Debeljkoviću dodelila leta 1957 naziv Exellence FIAP — mednarodni mojster fotografije. Deset let pozneje prejme še naslov Hon.EFIAP.

Ivan Posavec — mojster kompozicije

Član mladega kroga zagrebške šc'e

Ivan Posavec spada med najmlajše fotografe zagrebške šole. Rojen je leta 1951 v Zagrebu. Prvotno je študiral veterino, nato je zaključil in diplomiral na AGRFTV. Zaposlen je v laboratoriju muzeja za umetnost in obrt v Zagrebu in je član foto kluba iz Zagreba. Je predstavnik nesentimentalnosti v fotografiji.

Posavec ustvarja pred kamero avtentični svet brez olepšav. S tem načinom fotografiranja nas preseneča, obenem pa ponuja snov za razmišljanje. To so pravzaprav prednosti Posavčevega ustvarjanja. Prazen prostor na fotografiji je izpolnjen z elementi temnih robov ali pa zaključenih obzorij.

Absurdni detajli, nepričakovani poudarki v duševni atmosferi in sledovi groteske niso Posavčeva sredstva, da bi izvajal pritisk na našo misel. Posavčev uporni pogled na običajne podrobnosti in ničevost materialnih dobrin, to je gesta Posavčevega avtoritativnega gledanja na svet skozi oko svoje kamere.

Diplomant AGRFTV in filmski snemalec

Po zaključnem študiju je posnel nekaj uspešnih reklamnih in kratkometražnih filmov. Dodobra podkovan v abecedi kompozicije se je preusmeril v fotografijo. Nobena podrobnost ne uide bistremu očesu, zato so Posavčeve fotografije poleg tehnične dovršenosti tudi kompozicijsko dognane. V okviru tehnične obdelave Posavec skoraj nikoli ne posega po neobičajnih postopkih. Zato so njegove stvaritve vedno avtentične in nepotvorjene. Tudi pri snemanju in pozneje v laboratoriju ne pozna trikov.

Okrogla miza o projektih

Delavski svet Delovne skupnosti skupnih služb je v sredo, 20. aprila, organiziral okroglo mizo o projektnih nalogah. V razgovoru naj bi predvsem obravnavali, katera poslovna področja naj bi jih organizirali in izvajali in kdo naj bi projekte nadziral in jih uvajal v proizvodnjo oziroma na druga področja poslovanja.

Predložene so bile teze za razpravo, ki so jih prisotni dopolnili s svojimi spoznanji in izkušnjami. Tako naj bi pri definiciji in določanju ciljev projekta poleg obsega, trajanja in izvajalcev, zunanjih sodelavcev, dodatnih znanj, sredstev in financ opredelili tudi donosnost projekta. Spremljali naj bi vložena sredstva in njegovo donosnost ter na podlagi predvidene donosnosti naredili rang projektov, ki jih bomo financirali. Le na podlagi spremljanja vloženih sredstev oziroma donosnosti bi se potem lahko odločili, ali bomo v nek projekt še vlagali ali ga bomo opustili.

Tu pa se že pojavi prvi problem, ker bi morali v Železarni najprej opredeliti dolgoročne strateške cilje razvoja, ki naj bi bili podlaga za projekte. Če bi imeli dolgoročni načrt razvoja Železarne, ne bi prihajalo do napak v tehničnih projektih. V Slovenskih železarnah je bil dolgoročni razvoj usklajen (v Železarni imamo o tem tudi pravilnik), le v življenju ga še nismo uvedli. Začetni in temeljni projekt bi torej moral biti projekt dolgoročne strategije proizvodnje in razvoja Železarne Jesenice.

Na podlagi izkušenj pri tehničnih projektih se postavlja naslednje vprašanje: ali je projektno reševanje nalog potrebno ali ne. Če je odgovor pozitiven, potem je treba opredeliti, kdo odloča o tem, katera naloga oziroma problem se rešuje kot projekt in principe, kako se oblikujejo projektne skupine. Dosedaj nismo imeli evidence primernih kadrov, zato niti nismo imeli podatkov o tem, ali je predlagani, bolje rečeno določeni delavec zmožen projekt izpeljati do konca (če sodeluje pri desetih projektih, je zelo malo verjetnosti, da bi imel toliko časa in moči, da bi lahko sodeloval še pri enajstem). Tako se takoj pojavi naslednje vprašanje, kako delati pri projektu, če moraš opravljati tudi svoje redno delo. In če so redne zadolžitve članu projektne skupine odvzete, kaj bo potem s tem sodelavcem, ko bo projekt končan?

S projekti je tesno povezano tudi nagrajevanje in kaznovanje; nagrajevanje se običajno pojavi kot problem šele, ko je projekt končan (in je delo narejeno), rezultatov in ocene donosnosti tega dela pa še ni. Če je pri nagrajevanju projektov problem, ker ne poznamo takoj njegove donosnosti, pa je pri kaznovanju problem to, da dosedaj še nihče, ki je projekt naročil, nikogar ni vprašal, kaj je s projekti, ki so »stalno v teku«.

Tisti, ki delajo pri projektih, so preveč osamljeni in preveč obremenjeni s svojimi rednimi nalogami, zato bi vse možne sodelavce morali vprašati, koliko svojega časa bi lahko posvetili projektni nalogi. Potrebna bi bila tudi bolj enakomerna porazdelitev obremenitev vseh članov, ker sedaj pri projektih nekateri garajo, drugi pa samo gledajo.

Lahko bi tudi pogledali, kako imajo to področje dela urejeno drugje. Na Ravnah za projekte skrbi in odgovarja projektni sekretar oziroma projektni sekretariat, ki je organiziran v okviru razvojnega sektorja. Pri nas tega v organizacijski shemi razvojnega sektorja ne zasledimo; ukvarja se le z razvojem metalurške tehnologije. Razvoj sam po sebi pa je interdisciplinaren, zato se ne bi smeli tako omejevati. Zakaj tudi delavec z diplomo družbene ali družboslovne usmeritve ne bi mogel sodelovati pri tehnoloških projektih? Če trdimo, da je razvoj interdisciplinaren, imajo družboslovci tudi pri tehničnih projektih svojo vlogo. Veliko vlogo pa imajo tudi vodstveni delavci oziroma poslovodni odbor, ki bi moral opredeliti nagrajevanje članov projekta, narediti program izvajanja ter spremljati njegovo izvajanje. Pred dvema letoma je delavski svet Železarne potrdil pravilnik o nagrajevanju projektov. Sklenili smo, da imajo člani projektne naloge višjo plačilno kategorijo in da prejmejo nagrado, ko so ugotovljeni rezultati. Težave nastajajo, ker vsakdo pričakuje nagrado takoj po opravljeni nalogi, čeprav rezultati še niso znani in ocenjeni. Nek projekt je torej zaključen šele takrat, ko ga lahko ocenimo in vrednotimo s številkami in glede na donosnost projekta naj bi potem izplačali tudi nagrade. V prihodnje naj ne bi dajali članom projektnih skupin višje plačilne kategorije, ampak res dobro nagrado potem, ko bo ugotovljena donosnost projekta oziroma njegovi rezultati.

Med projekti, ki se še delajo, je tudi krmiljenje proizvodnje. Ta projekt je zelo zahteven in obsežen: izdelati je treba novo šifracijo vseh izdelkov naše železarne, potrebno jih bo opisati s potrebnimi karakteristikami, narediti standardizacijo izdelkov ter strukturnice in tehnološke poti. Najbolj problematična pri tem je organizacija dela, ker intenzivno delajo le štirje oz. pet ljudi. Za uspešnost projekta so pomembni tudi tehnologi iz proizvodnje, zato jih je treba motivirati za boljše in predvsem rednejše sodelovanje. Vsak projekt je uspešen le, če je hitro narejen, projekt krmiljenje sistema pa se časovno odmika zaradi nerednega sodelovanja tehnologov. Pred kratkim se je pri tem projektu pojavil nov problem, ker z ERC odhaja sodelavec, ki je bil tudi član te projektne skupine. Na ravni organiziranosti delovne skupnosti bi zato morali organizirati oddelek interne standardizacije, ki bo spremljal in nadziral to področje dela.

Pri projektu krmiljenje proizvodnje so se prve težave pojavile že pri opredelitvi, kaj so naloge projekta in kakšen cilj hočemo doseči. Projekt ORDER ENTRI je ustavljen, ker so bili začrtani cilji za projektno skupino preobsežni, stroški projekta pa glede na predvidene rezultate preveliki. Do tega je prišlo, ker smo cilje projekta definirali šele, ko je ta že stekel, nismo pa imeli predstave, kako obsežno in raznoliko delo bo to. Nismo si predstavljali, da bo ta projekt zahteval ukrepanje in spremembe na drugih področjih oziroma nove projekte. Primer: za Valjarno debele pločevine so narejene tehnološke poti in strukturnice za vse izdelke od jeklarne naprej, vendar niso narejene kalkulacije teh izdelkov, zato projekt še ni uporaben. Ker nimamo izračunov, ne moremo reči, kaj se nam v Valjarni debele pločevine splača delati in kaj ne.

Večja svoboda projektnega dela je tudi stvar organizacije, vendar modernizacijo tega področja ovira status delovnega mesta kot neodtujljive pravice, zato ni fleksibilnega pretoka kadra. Poleg tega smo v Železarni navajeni, da nekaj dobimo, preden kaj naredimo; če pa nek problem rešujemo v okviru projekta, je stimulacija obvezna. Tu se kaže pomen motivacije za delo pri projektih. Najprej bi morali opredeliti, kaj je projekt in kaj ne (oziroma kaj so redne naloge), šele potem lahko razmišljamo, kako bomo projekte nagrajevali. Pomembna je tudi priprava, ki vključuje tudi to, kako bomo ljudi usposobili za to delo in kako bomo njihova pridobljena znanja ohranjali in jih dograjevali.

Upravni odbor članov društva izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav je na eni od svojih sej obravnaval podobne probleme. Njihove izkušnje so, da v Železarni moramo spoznati potrebo po inovativnem poslovanju in ustvariti pogoje za to, delavski svet pa bi moral redno vsaj enkrat na leto obravnavati inovacijsko dejavnost. Najti je treba metodo, kako se lotiti določenih problemov — znanja imamo dovolj, vendar ne poznamo poti oziroma postopka, kako priti do zastavljenega cilja. Zamisel o projektnem sekretarju ni slaba. Ta dela bi lahko opravljal oddelek za zaščito industrijske lastnine, saj je bolj pomembna vsebina njegovega dela kot pa to, v kakšno organizacijsko obliko je vključena. Pri nagrajevanju ne bi smeli delati razlike med tistimi, ki se z razvojem poklicno ukvarjajo, in tehnologi v proizvodnji, zato bi oboje morali enako nagrajevati po učinku, odvisno od donosnosti projekta (podobno kot pri inovacijah).

Mnogi projekti niso zaključeni, ker ne najdemo poti, kako priti do zastavljenega cilja. Preveč je formalnosti, ki nas ovirajo; projekti oziroma njihova sestava ne more biti dokončna, ampak mora možnost za vključevanje novih delavcev, ki so sposobni in pripravljeni delati, vedno obstajati (tudi v posameznih fazah projekta). Tudi večji red na področju opredelitve projektnih nalog in njihovih nosilcev je nujno potreben, ker se dogaja, da projekt delamo na dveh tirih.

Problematičen je tudi pristop, ker nimamo opredeljeno, kaj rešujemo s projekti, kaj so redne naloge in kaj rešujemo s pogodbenim delom. Poleg tega so v zadnjem času projekti bolj povezani z nagrajevanjem in ne z reševanjem problemov. Ko gre za tehnološke probleme, težav ni, ker je na področju tehnologije naloge in problem možno natančno opredeliti. Težave se običajno pojavijo pri poslovnih projektih, kjer tako natančne opredelitve problema in naloge niso možne. Problem znanja za delo pri projektu pa je tesno povezan z opredelitvijo ciljev. Ker cilji niso opredeljeni, ne vemo, če potrebna znanja za doseganje teh ciljev tudi imamo. Ko pa ugotovimo, da potrebnega znanja nimamo, nas je tega sram priznati oz. poiskati potrebna znanja drugje.

Pri projektih bi morali bolj enakomerno obremeniti vse člane, zato je treba okvirno določiti obseg dela za vsakega posameznika. V naši železarni težimo k ciljnemu vodenju, v okviru tega pa so projekti lahko le osnova za merjenje učinkovitosti oziroma rezultatov na poti k tem ciljem. Nagrajevanje je normalna posledica doseganja ciljev.

V razpravi so prisotni opozorili na težave, ki so jih imeli kot člani projektnih skupin ali kot tisti, ki bi morali projekt izvajati. Velikokrat pride do težav šele, ko je projekt že zaključen in ga pričnemo izvajati v praksi, okolje pa sprememb, ki jih projekt prinaša, ni pripravljeno sprejeti. Pri nagrajevanju strokovnjakov pa nastanejo težave, ko hočemo opredeliti, kdo je strokovnjak. Spremeniti bo treba organizacijo projektnih nalog, ker običajno predolgo trajajo in na koncu projekt ni več uporaben.

Projektno skupino določi tisti, ki je odgovoren za rezultate določene proizvodne enote. Pri projektih veljajo ekonomske zakonitosti, zato se bo treba orientirati na trg oziroma na zahteve kupca. To pa pomeni orientacijo na znanje, ki omogoča osebnostni in kolektivni razvoj.

Glavni cilj oziroma merilo pri projektih naj bi bil njihov ekonomski učinek. Tega učinka velikokrat ne dosežemo, ker projekti umrejo, preden so dokončani. Razlog za to je tudi nagrajevanje članov projektnih skupin, ki je v bistvu ničevno. Pri projektih bi morali opredeliti začetek in konec projekta, vse člane projektne skupine enakomerno obremeniti, jih primerno nagraditi in jim omogočiti, da bodo pri projektu lahko delali. To pomeni, da bi jih razbremenili njihovih rednih nalog. Ker pa mora tudi te naloge nekdo opravljati, bi morali v času trajanja projekta kadrovsko okrepiti nekatere oddelke, iz katerih so delavce vključili v projekt. Ker pa strokovnjakov nimamo na pretek, za nekatere pa je celo bolje, da ostanejo na svojih delovnih mestih (elektro inženirji in podobno), obstaja možnost, da izkušnje teh strokovnjakov vključimo v projekt, ne da bi jih iztrgali iz okolja, kjer te izkušnje pridobivajo.

Na okrogli mizi o projektnih nalogah so bili prisotni člani poslovodnega odbora, direktorica delovne skupnosti, predsednik sindikata železarne in predsednika delavskega sveta Železarne in delavskega sveta DSSS, nekateri obratovodje in direktorji sektorjev in izvajalci posameznih projektov. Njihove izkušnje in predlogi nam bodo lahko pomagali pri nadaljnjem delu na področju projektnih nalog, žal pa ne vemo, kakšne izkušnje in želje imajo direktorji temeljnih organizacij in delegati delavskega sveta Delovne skupnosti, ker jih na pogovoru o projektnih nalogah ni bilo. Mogoče pa se bodo aktivirali vsaj takrat, ko bomo zaključke okrogle mize uporabili za akcijo in spreminjanje sedanjih razmer.

Lilijana Kos

Ciljno vodenje oziroma projekti v Železarni Jesenice

Problemi, ki smo jih naštevali na okrogli mizi Projekti v Železarni Jesenice, (nagrajevanje, organizacija, kadri, kapaciteta računalnika, strokovna avtoriteta), so samo neurejeni delčki slike celotnega poslovanja Železarne, v katerem se s političnimi parolami, pravilniki, raznimi oddelki zadolženimi za to področje ne spremeni stvari. Tudi ZIS s kilogrami uradnih listov ne more uresničiti ekonomske stabilizacije; procesa (v državi in znotraj Železarne) sta si zelo podobna in zahtevata spremembo produkcijskih odnosov. Če si ogledamo pravi vrstni red problemov, ki preprečujejo našo uspešnost znotraj Železarne, je treba začeti pri STRATEGIJI PODJETJA. Strategija podjetja ne zajema samo tehnološkega razvoja, ki smo ga tudi izvedli z Jeklarno 2, strategija zajema tudi ČLOVEKA, t.j. proizvodne odnose oz. vrednote kolektiva. Obstoječa organizacijska klima s svojo statiko ovira razvoj materialne sfere. Strategija miselnega prestrukturiranja je v tem trenutku najbolj potrebna, sa je tu največ skritih rezerv, ki jih je potrebno slejkoprej izbezati na površje. Še vedno ČLOVEK ravna s tehniko in ne obratno; dokler pa bodo nerešeni problemi v tem delu (produkcijski odnosi), ne moremo pričakovati bistvenejših premikov tudi v drugem (rezultat Železarne).

Naloga PO je koordinirati najpomembnejše aktivnosti tako, da gre razvoj Železarne v pričakovani smeri. Če govorimo o preseganju miselnih odporov, lahko trdim, ta so prisotni tudi v samem PO, dokaz za to pa je bila tudi da okrogla miza, ki je skušala odgovoriti na vprašanje, zakaj taka neuspešnost poslovnih projektov v Železarni.

Dokler so namreč stvari koordinirane že na začetku, ne more priti do dezorientacije, nemoči in odporov na nižjih ravneh vodenja. Izpeljava strategije v prakso je dokazala svojo največjo učinkovitost v svetu prav s projektnim vodenjem. Projekti so v tem kontekstu vitalni cilji ekonomskih enot in ne postranska dejavnost, za katero ponavadi zmanjka energije in časa. Če se ti vitalni cilji ne uresničujejo, je jasno, da se ne uresničuje tudi strategija podjetja. Zato smo priče kampanjskemu razvoju, ki prinaša neusklajenost in s tem protislovja.

Da bi razumeli nujnost kontinuiranega uresničevanja strateških ciljev, je poleg znanja TOP MANAGEMENTA potrebno tudi ustrezno znanje, vodenje na vseh ostalih ravneh in usposobljenost celotnega kolektiva (miselno prestrukturiranje). Ker se človek vedno obnaša ekonomsko — prilagaja se okoliščinam — je potrebno vzpostaviti večjo avtonomijo ekonomskih enot, ob seveda ustrezni horizontalni poslovni povezavi (služba obvladovanja kvalitete ipd.).

V taki organizaciji dela je VODJA enote ŽIVLJENJSKO ODVISEN od uresničitve najpomembnejših projektnih ciljev in procesa dela svoje enote nasploh. Pri večjih, poslovnih projektih, ki zajemajo večje celote, pa je tem ciljem podrejen, strokovna avtoriteta projektnega tima v tem primeru sploh ni vprašanje.

V tem trenutku šele lahko odgovorimo na na začetku postavljena vprašanja, na katera bi okrogla miza morala odgovoriti. Ta vprašanja so:

— kdo odloči, katera naloga se vodi kot projektna naloga?
— Kako se oblikuje tim?
— Po kakšnih principih?
— Kako voditi statistiko nadpovprečno uspešnih strokovnjakov?

Odgovor je na tem mestu enostaven, pred tem pa zelo kompliciran in zaradi obstoječih okoliščin nanj tudi na okrogli mizi nismo mogli odgovoriti.

To je VODJA USTREZNE ENOTE, ki je odgovoren za življenje te enote. On postavlja naloge, izbira ljudi, izbira principe in vodi statistiko (na ravni Železarne so ti parcialni podatki lahko združeni v enoten organizacijsko kadrovski sistem — strokovni razvoj, napredovanje na delovnem mestu). Vendar ne pozabimo, da tu že govorimo o drugih produkcijskih odnosih. V tem sistemu je namreč vodja enote vsak mesec postavljen pod mikroskop nadrejenega, ki ga zanima predvsem:

— KAJ JE NOVEGA?
— KOLIKO JE DOBIČKA?
— KAKO GRE PRODAJA?

Dobiček je v primeru linijske proizvodnje vsako kvalitetnejše preseganje obstoječih standardov, prodaja pa v takem načinu proizvodnega procesa pomeni načelo »naslednji proces je kupec« (sprejeto naročilo je predano naslednji fazi v predvideni količini, kvaliteti in pravočasno).

Na koncu še nekaj besed o nagrajevanju. Fantastična poslovna vizija je, ob vedno slabših poslovnih rezultatih in manjši masi za OD, neprestano poudarjati nagrajevanje in stimuliranje kot alfa in omega človeškega faktorja. To je podobno, kot če bi tehnolog ob zgrešeni sarži upošteval samo faktor električne energije.

Tako delovanje ni samo smešno, ampak v skrbi za skupno zdravje zahteva čimprejšnjo ustrezno diagnozo in ukrepanje. Škoda le, da temeljnega vprašanja »kdo postavlja diagnoze« v gospodarstvu in tudi v Železarni, še nismo »utegnili« rešiti.

Tak je končni efekt miselnega prestrukturiranja, ki sili v izobraževanje, dokazovanje z rezultati in tudi edino vodi v hitrejši osebni in kolektivni razvoj.

Matjaž Pribošič

Razpored dežurstev trgovin za praznike

V soboto, 30. aprila so dežurne samopostrežne trgovine do 19. ure:
— Špecerija, Titova 22
— Rožca 14, Javornik — O. Novaka 8
— Delikatesa 9, Mojstrana
Vse ostale samopostrežne trgovine so odprte do 13. ure.

V torek, 3. maja so odprte naslednje samopostrežne trgovine od 8. do 10.30:
— Rožca 11, pri Čufarju
— Delikatesa Kašta 2 na tržnici
— Špecerija Jesenice, Titova 22
— Rožca 14, Javornik — O. Novaka
— Delikatesa Kašta 3, Koroška Bela
— Delikatesa 13, Žirovnica
— Rožca 8, Blejska Dobrava
— Rožca 16, Planina pod Golico
— Rožca 4, Hrušica
— Delikatesa 9, Mojstrana
— Rožca 5, Gozd Martuljek
— Emona, Kranjska Gora

Železarski globus

JAPONSKA

V letu 1987 so na Japonskem uvozili 4,4 mio ton železarskih izdelkov. To je v primerjavi z letom 1986, ko so uvozili 2,89 mio ton, za 53,5 % več. Uvažajo različne železarske izdelke od paličastega jekla do žice in pločevine različnih vrst. Daleč največji uvoznik so železarske družbe iz Južne Koreje, sledijo pa iz Brazilije, Taiwana in drugi.

INDONEZIJA

Kot večina držav v razvoju si tudi Indonezija prizadeva, da bi čimveč svojih izdelkov izvozila. Dobre uspehe je v letu 1987 dosegla indonezijska železarska industrija. Leta 1986 so izvozili 298.533 ton različnih železarskih izdelkov, lani pa je ta številka narasla na 682.381 ton. Večino te količine so izvozili na Japonsko, v ZDA, Malezijo, Singapur in LR Kitajsko.

Zadnja ozkotirna lokomotiva je odpeljala v zgodovino

V torek, 19. aprila 1988, je vodstvo Transporta v železarni priredilo svečano zaključno vožnjo z ozkotirno parno lokomotivo O - VIII in s tem formalno ukinilo zadnjo ozkotirno železnico v Sloveniji. Slovesnosti so se udeležili upokojeni delavci transporta, ki so se kljub temu, da so se vedno veselili napredka, saj jim je bilo s tem prihranjenega mnogo težkega dela, radi spominjali majhnih lokomotiv. Skozi šolo ozkega tira so šle generacije železničarjev, ki so preživele dve svetovni vojni in ki so v povojni izgradnji dale nenadomestljiv delež. Po slovesnem zaključku so se vsi zbrali in si ogledali 120 diapozitivov, ki jih je v zadnjih dvajsetih letih napravil v železarni ing. Tadej Brate z Republiškega zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine, ko je raziskoval zgodovino slovenskih železnic.

Direktor Transporta Vinko Rotar pa je v svojem govoru orisal zgodovinski razvoj transporta v železarni.

(Iz govora Vinka Rotarja)

»Morda naša proslava ni na ravni, ki bi ustrezala prelomnemu trenutku za transport v železarni, vendar se tako solidarno pridružujemo stabilizacijskim naporom, da bi naša delovna organizacija čim hitreje izplavala iz težav. Prepričan pa sem, da naše nekdanje sodelavce, ki so bili povabljeni danes, to ne bo motilo, saj jih je ves čas prizadevnega dela v železarni krasila skromnost in odločnost. Samo tako se je lahko železarna na Gorenjskem tudi ohranila.

Transport se je v preteklosti razvijal iz primitivnih oblik tovorništva preko tovornih žičnic, dokler se ni v drugi polovici 19. stoletja začel razvijati ozkotirni transport, kjer je sprva kot vlečna sila služila vprežna živina. Na ta način so odvažali generatorsko in martinarsko žlindro (prav danes skoraj simbolično ustavljamo ozkotirno parno vleko z odvozom žlindre iz martinovke).

Z razvojem jeklarne, valjarn in predelovalnih obratov je nastopil problem pri prevozu premoga, starega železa in odvozu kamenih izdelkov, kar je tudi povzročilo, da se je železarna že leta 1889 povezala z železniškim omrežjem. Poleg uvoznega tira sta bila položena še dva normalna tira za notranji transport, na katerega so se priključili le nekateri obrati, saj je bil ves ostali medobratni transport na ozkem tiru s konjskimi oziroma volovskimi vpregami.

Leta 1905 je bila izdelana ozkotirna povezava med jeklarno na Jesenicah in valjarnami na Javorniku ter predelovalnimi obrati na Jesenicah; za vleko so imeli lokomotivo na bencinski pogon, leta 1906 pa je bila proga elektrificirana s prvo električno lokomotivo (»motorček«).

Prva parna lokomotiva je zapuhala v železarni leta 1908. Uporabljali so jo za interni transport med jeseniškimi obrati. Ostala transportna dela v obratih kot prenašanje in prevažanje so najprej opravljali še ročno, kasneje pa s primitivnimi hidravličnimi dvigali.

Zaradi dolge in ozke konfiguracije terena so se obrati razvijali v smeri Javornik — Jesenice, kasneje pa še Bele brez logičnega tehnološkega zaporedja. Lahko rečemo, da je šele z dograditvijo Jeklarne 2 na belškem polju sklenjen transportni krog ploščatega programa.

Zaradi izrednega pomena se je moral transport spreminjati, posodabljati in prilagajati novim razmeram. Tako je prišlo v sedemdesetih letih do velike posodobitve železniškega omrežja z ukinitvijo ozkega tira na Javornik, z ureditvijo sodobnega normalnotirnega kolodvora Fužine ter z racionalnim postopnim opuščanjem ozkega tira. Vedno bolj se je začel uveljavljati hitrejši in sodobnejši cestni transport, kar je omogočilo postopen prehod iz zapletenega ozkotirnega notranjega transporta na mnogo prožnejše avtomobilske prevoze. Cestni prevoz je zadnji dve desetletji začel prevzemati večji del tovora, ozkotirni transport so uporabljali le še za dovoz vložka v martinarno in odvoz žlindre iz vlivališča na nasip. Z opustitvijo martinovih peči in plavžev so se pokazale možnosti prehoda celotnega transporta na normalni tir in na cestni transport. Ukinitev ozkega tira nam bo prostorsko omogočila nadaljnjo posodobitev cestnega omrežja v železarni. V pripravi je dokumentacija, ki naj ne bi zajemala le posodobitve cestišča za večje osne pritiske kot jih zahtevajo težki kamioni in paletna vozila, ampak tudi obdelavo prostorskih možnosti povezave jeseniških in belških proizvodnih obratov znotraj železarne ter priključki na bodočo avtocesto Hrušica — Naklo.

S tem, ko danes uradno ustavljamo ozkotirno progo v železarni, ne moremo mimo tega, da se ne bi spomnili, koliko težav in preglavic nam je povzročala. Pa vendarle ostaja grenak občutek, da gre v zgodovino za plavži in martinovkami v kratkem času še en simbol Jesenic, ki je kljuboval času in napredku osemdeset let. Kljub vsem težavam, ki jih je železarna doživljala v teh pa tudi prejšnjih letih, lahko ob koncu rečem, da nam nikoli ne bo žal, da smo lahko vsaj nekaj časa doživljali idiliko parnih lokomotiv, ki so tako neusmiljeno zasidrane v novejši zgodovini.«

Na razgovor smo povabili nekaj delavcev, ki že vrsto let delajo kot železničarji v železarni.

Franc Kalan, vodja železniškega transporta: »Že moj oče je delal v martinu kot ponovčar, zato sem tudi sam želel v železarno. Pot me je zanesla na prometno šolo v Beograd. Kot prometnik na državni železnici sem se po nekaj letih vrnil v železarno, najprej v 2400 na Javornik, kasneje leta 1963 pa sem prišel kot asistent na promet, kjer sem od leta 1968 vodja železniškega prometa. Prišel sem ravno v času, ko so bile na prometu velike spremembe zaradi ukinjanja ozkotirne proge Sava — Javornik. Ves ozkotirni železniški promet (razen do martinovk) smo morali preusmeriti na cestnega, urediti pa smo morali tudi normalnotirno progo. Velike probleme smo imeli s križišči, saj je bilo prav na teh veliko nesreč. V času, ko sem bil še asistent, je diesel lokomotiva ND - I na križišču proti elektropeči zadela v ozkotirno lokomotivo, ki je vozila apno. Zdelo se je, kot da je padla bomba, saj je bilo vse apno v zraku. Po postopnem ukinjanju ozkotirne vleke so se razmere za delavce bistveno izboljšale, saj je bilo delo na parnih lokomotivah težko. Prepih in vročina sta načenjala zdravje strojevodij. Velike spremembe pa so vplivale tudi na to, da smo morali začeti dosledneje izpolnjevati predpise in voditi knjige. Ozkotirnih lokomotiv je bilo leta 1951 še petnajst. Od tega jih je bilo deset parnih in pet električnih. Z leti so šle nekatere med staro železo, za nekatere pa se je začel zanimati železniški muzej iz Ljubljane. Tako je leta 1968 železniški muzej prevzel najstarejšo med njimi (O - IV) in jo razstavil na ljubljanski železniški postaji. Zanimivo je, da je bila izdelana leta 1892, in je do leta 1936 vozila na ozkotirni progi Poljčane — Slovenske Konjice — Zreče. Tega leta so jo namenili za staro železo, vendar so jo delavci v železarni usposobili in ji z novim kotlom podaljšali življenje. Kot železničar seveda ne žalujem za zastarelimi lokomotivami, saj se veselim vsakega napredka. Vesel pa bom, če bodo našle lokomotive primerno mesto, saj bodo morale sicer kmalu v razrez. Železniški muzej je prevzel pred leti tudi električni »motorček« OE - I (»ajnzar«), ki je menda celo vozil do tunela na Hrušici, vendar še do danes ni obnovljen in leži pozabljen v jeseniški kurilnici na Plavžu. Ozki tir je bil značilen predvsem za Bosno, medtem ko je bila v Sloveniji edina proga na Štajerskem, sicer pa v nekaterih rudnikih in železarni.«

Janez Kapus, delovodja vlečne službe: »Že moj oče je bil strojevodja, tako da mi je bila »štreka« že v

krvi. Po zaključeni šoli za strojnega ključavničarja sem sprva »laufal« na Javorniku na »fajnplehu«, že leta 1954 pa sem se znašel v kurilnici. Ko sem leta 1958 opravil kurjaški in strojevodski izpit, sem postal strojevodja. Od leta 1975 sem delovodja vlečne službe. Seveda so bili pogoji za strojevodje precej težji kot danes, z ukinitvijo ozkotirne proge pa so se pogoji dela izboljšali. Poklic strojevodja je zanimiv in kljub temu, da je danes to večinoma moški poklic, je bila pri nas za kurjača tudi ženska, Angela Kostanjšek. Mnenja sem, da bi morali nekaj lokomotiv ohraniti našim zanamcem, vendar ne tako, da bi nekje pozabljene razpadale.«

Rafko Travnik, delovodja prometa: »K železnici sem prišel novembra 1947. Spominjam se, da mi je že takoj na začetku delovodja dal piščalko in že sem moral na delo. Seveda ni bilo naključje, da se mi je že pri prvi lokomotivi zgodila nesreča. Do leta 1949 sem bil premikač na ozkotirni progi, kasneje pa na normalnotirni. Moral si biti izredno spreten, saj je bilo zapenjanje in odpenjanje izredno nevarno. Delali smo praktično vse dneve, dopusta pa sem imel dvanajst dni z nedeljami vred. Kasneje sem bil prometnik in od leta 1970 delovodja prometa. Kljub temu, da so se razmere po ukinitvi za že-

Posnetek za spomin (foto: I·K)

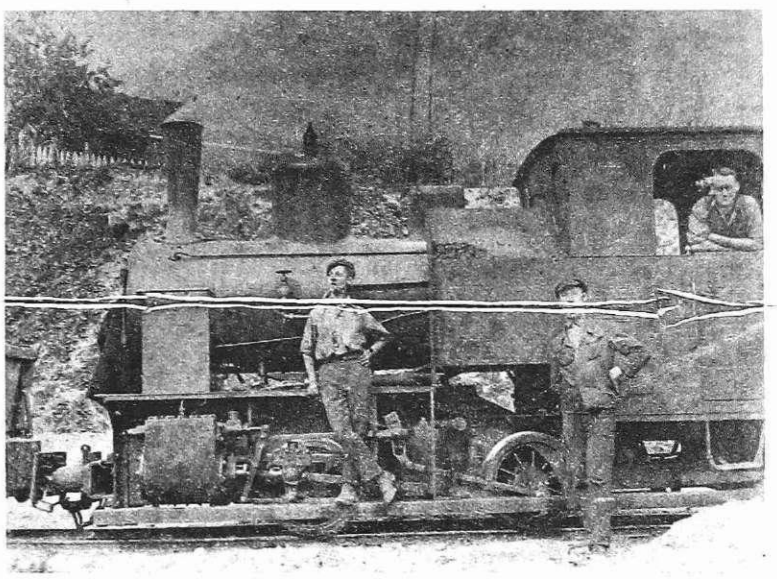

Prva ozkotirna parna lokomotiva leta 1907

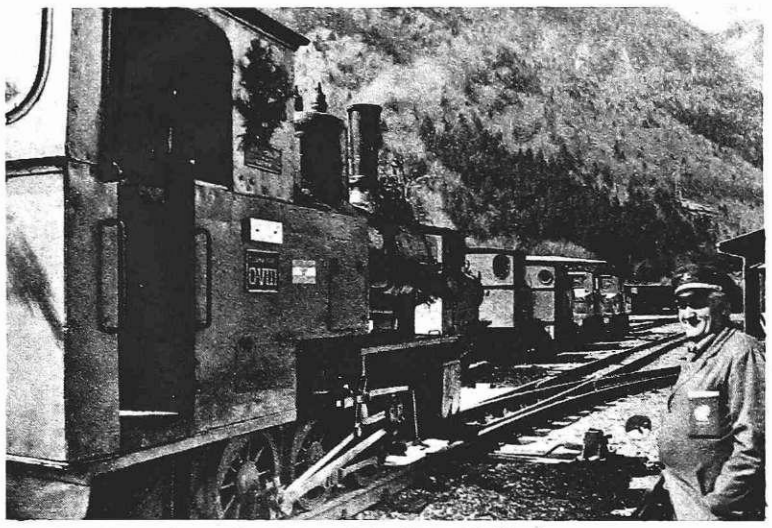

Maks Gazvoda pred zadnjo vožnjo (Irena Kučina)

lezničarje izboljšale, pa ne vem, kako bodo lahko premikači v bodoče še delali, saj ne bo več mogoče napredovanje s prakso. Ne morem si predstavljati petdeset let stare premikače, ki so kljub težkemu in nevarnemu delu prikrajšani tudi za benificirano dobo. Železničarji na državni železnici imajo le - to seveda priznano, pa čeprav je delo železničarja - premikača v železarni precej bolj nevarno. Kljub temu, da smo že nekoč poskušali to vprašanje reševati tudi v železarni, se še do danes ni ničesar spremenilo.«

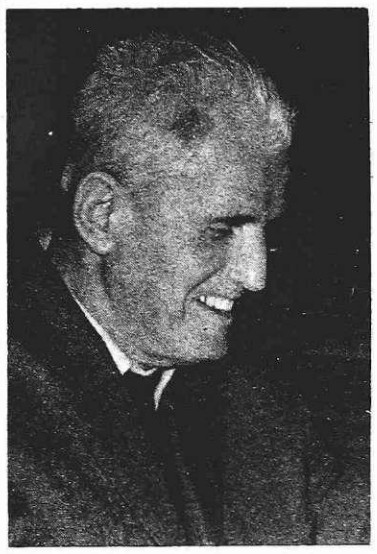

Jože Klinar, upokojeni delovodja delavnic: »V železarni sem delal na transportu od leta 1936 do leta 1987, ko sem bil upokojen. Najprej sem bil enajst let v parni centrali, nato pa v kurilnici za kurjača. Takrat je bil promet razdeljen na promet, kurilnico in vlečno službo, bili sta še proga in vozovna delavnica, transport pa je bil posebej. Železničarji, predvsem kurjači, so imeli težko delo, napredovanja pa so bila postopna, ko si prehodil vse faze železniškega poklica. Po izučitvi si moral najprej v kurilnico, kjer si po enoletnem kurilniškem stažu moral opraviti kurjaški in strojevodski izpit. Šele potem si šel lahko na lokomotivo. Tisti pa, ki so začenjali kot premikači (»kuplarji«), pa so imeli še veliko daljšo pot. Če pa so že prišli do strojevodje, pa so lahko vozili le ozkotirne lokomotive. Rad bi poudaril, da smo morali biti železničarji vseskozi izredno iznajdljivi, saj smo morali vzdrževati različen vozni park. Pri tem je imela velik delež tudi kurilnica, saj je morala predelati in na novo usposobiti vrsto parnih lokomotiv, za katere ni bilo niti rezervnih delov niti denarja. Poleg že omenjene O - IV smo naprimer predelali O - V tako, da smo jo enostavno zožali za 900 mm. S tem smo si marsikdaj nakopali inšpektorje na glavo, vendar pa so lokomotive vozile. Velike probleme smo imeli tudi zaradi stalnega povečevanja osnega pritiska. Toda imeli smo veliko sposobnih ljudi, ki so vedno znali najti rešitve. Z ukinjanjem ozkotirne proge so se seveda pogoji tudi za delavnice bistveno izboljšali, saj je velik del tovornega prometa prevzel cestni promet.«

Kronologija nekaterih pomembnejših datumov ozkotirnega transporta v Železarni

1889 — Železarna dobi normalnotirni priključek na jeseniško železniško postajo.

1901 — V železarni je že 3.598 m ozkega tira.

1905 — Prenehajo voziti ogorke in žlindro z voli (Janez Razinger po domače Volarjev). Z voli so vozili tudi ingote v valjarno na Javornik. Zaradi klanca je pri hruški pod Vodičarjevim klancem čakal tretji vol, da so ga v klanec prepregli.

1905 — Za potrebe Karavanškega predora s Hrušice do Mirce vozi ozkotirna električna lokomotiva rdečerjavi marmor za železniški predor.

1905 — Zgrajena je ozkotirna povezava med jeklarno na Savi in valjarnami na Javorniku.

1906 — Na elektrificirani progi začne voziti prva električna lokomotiva E - 1 (»motorček«), že pred tem je pol leta vozil bencinski lokomobilček.

1906 — Z otvoritvijo bohinjske proge dobi železarna povezavo s plavži v Škednju pri Trstu.

1907 — Železarna kupi prvo parno ozkotirno lokomotivo O - I.

1908 — V železarni začne voziti normalnotirna lokomotiva (ki vozi do leta 1950).

1938 — Ustanovljen je železniški oddelek v železarni.

1941 — V železarni je že osemnajst km ozkotirne proge s širino 76 cm in 200 kretnicami. Vozni park šteje osem parnih lokomotiv, dve električni in tri Dieslove. Nameščenih je deset mostovnih tehtnic (štiri na ozkem tiru), tri od ozkotirnih so elektrificirane.

1951 — V železarni je poleg ostalih deset ozkotirnih parnih lokomotiv z oznakami od I do X., ozkotirnih elektrolokomotiv pa pet (O - E I, II, IV, V in VI).

1960 — V železarni zapelje prva ozkotirna diesel lokomotiva (OD - I).

1972 — Ukinitev ozkotirne proge Sava — Javornik.

1988 — V železarni dokončno ukinejo ozkotirni park. Kljub vsemu so se ohranile naslednje ozkotirne parne lokomotive: O - I, O - II, O - IV (v Ljubljani), O - V, O - VII, O - IX in O - XI. Med električnimi pa sta se ohranili O - E II in O - E VI.

Tone Konobelj

Samoupravna stanovanjska skupnost občine Jesenice

Odbor za solidarnost

Na podlagi 47. člena Samoupravnega sporazuma o temeljih plana Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Jesenice, 32. člena Statuta Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Jesenice (Uradni vestnik Gorenjske št. 4/87), 30. člena Pravilnika o pogojih in merilih za dodeljevanje solidarnostnih in družbeno najemnih stanovanj, nad katerimi ima dodelitveno pravico Samoupravna stanovanjska skupnost občine Jesenice (Uradni vestnik Gorenjske št. 6/88), in po sklepu 18. seje Odbora za solidarnost z dne 21. aprila 1988 se objavlja

Razpis za dodelitev solidarnostnih stanovanj

I. Upravičenci za dodelitev solidarnostnih stanovanj so:

a) delovni ljudje, ki združujejo delo v TOZD in DS, vključno z mladimi družinami;

b) občani in družine, ki nimajo pogojev, da bi rešili svoje stanovanjsko vprašanje v OZD, vključno z mladimi družinami;

c) občani, ki s svojim skupnim dohodkom ne morejo rešiti svojega stanovanjskega vprašanja:

— invalidi
— upokojenci
— starejši, za delo nesposobni občani.

Za mlado družino štejemo tisto družino, ki ima vsaj enega otroka in v kateri nihče izmed staršev ni starejši od 30 let in ki izpolnjuje dogovorjene splošne in posebne pogoje za dodeljevanje solidarnostnih stanovanj po Samoupravnem sporazumu o uresničevanju socialnovarstvenih pravic.

II. Vsi upravičenci za dodelitev solidarnostnih stanovanj morajo izpolnjevati naslednje splošne pogoje:

1. da upravičenec, ki z njim stalno stanuje (zakonec ali oseba, s katero živi v življenski skupnosti, otroci posvojenci, starši, ki najmanj dve leti živijo z njim v ekonomski skupnosti), ni imetnik stanovanjske pravice ali je imetnik stanovanjske pravice neprimernega stanovanja;

2. da ima imetnik stalno bivališče na območju občine in da na tem naslovu, ki je na prošnji za dodelitev solidarnostnega stanovanja, tudi dejansko živi;

3. da upravičenec oziroma njegova družina ali člani gospodinjstva doslej še niso ustrezno rešili stanovanjskega vprašanja;

4. da upravičenec ne more rešiti svojega stanovanjskega vprašanja s pomočjo bližnjih sorodnikov (zakoncev, staršev, oziroma otrok), ki so lastniki večje stanovanjske hiše ali več vseljivih stanovanj, in so vsaj dve leti pred razpisom živeli skupaj v hiši ali stanovanju;

5. da upravičenec, oziroma kateri izmed članov njegove družine ali gospodinjstva ni lastnik počitniške hišice;

6. da socialne razmere upravičenca oziroma članov njegove družine ali gospodinjstva ustrezajo merilom, ki veljajo za vse druge oblike pomoči v letu pred razpisom in v času razpisa;

7. da upravičenec ali za delo sposoben občan družine ni neupravičeno nezaposlen;

8. da je upravičenec, ki je že imetnik stanovanjske pravice, tudi redni plačnik stanarine in drugih komunalnih dajatev;

9. da je upravičenec sam oziroma z družino oziroma s člani njegovega gospodinjstva, ki se je na lastno željo vselil v manj primerno stanovanje, ki ga je izpraznil stanodajalec, že najmanj dve leti pred razpisom uporabljal to stanovanje;

10. da na razpisu ne more sodelovati prosilec, katerega problem je v preteklosti že rešen z dodelitvijo solidarnostnega stanovanja.

III. Posebni pogoji, ki jih morajo izpolnjevati posamezne kategorije upravičencev za dodelitev solidarnostnih stanovanj:

a.) Prosilec, ki nima stanovanja (npr. podstanovalec, stanuje pri sorodnikih, stanuje v prostorih — začasna dodelitev stanovanja, stanuje v samskem domu);

b.) Prosilec, ki stanuje v neprimernem stanovanju:

— če stanovanjska površina na člana gospodinjstva ne dosega standardov iz 7. člena pravilnika,

— če stanovanje ni ustrezne kakovosti (ni vode, električne napeljave),

— če gre za souporabo stanovanjskih prostorov,

— če je stanovanje nefunkcionalno;

c) Socialne razmere upravičenca in njegove družine:

— če poprečni mesečni dohodek **samskega upravičenca ne presega 65 % ali 176.190 din** čistega osebnega dohodka na delavca v SRS v letu 1987;

— če poprečni mesečni dohodek na družinskega člana **v družinah z dvema ali več člani ne presega 40 % ali 50 % 108.425 din ali 135.532 din** čistega osebnega dohodka na delavca v SRS v letu 1987;
(40 % velja za edinega hranitelja družine, en sam zaposlen)

— če poprečni mesečni dohodek na družinskega člana **pri mladih družinah ne presega 60 %** (en zakonec zaposlen) **ali največ do 70 %** (oba zakonca zaposlena) **ali 162.637 din — 189.744 din** čistega osebnega dohodka na delavca v SRS v letu 1987.

Omejitve pri višini dohodka ne veljajo za upokojence, invalide in upravičence do stalne družbene pomoči, ki pridobijo stanovanje iz sredstev za stanovanjsko graditev (sredstva solidarnosti, sredstva SPIZ).

IV. Postopek razpisa za pridobitev solidarnostnega stanovanja

Občani in družine, ki želijo pridobiti stanovanjsko pravico nad solidarnostnim stanovanjem, morajo v 30 dneh po objavi v glasilu »Železar« svojo vlogo, ki je opremljena z zahtevanimi potrdili in izpolnjenim obrazcem SPN - 1, predložiti na Odbor za solidarnost Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Jesenice, Titova 65, in sicer:
poleg izpolnjenega obrazca SPN - 1 naj bo navedeno:

1. Potrdilo o številu družinskih članov oziroma članov gospodinjstva.

2. Od kdaj stalno bivajo na območju občine Jesenice.

3. Potrdilo o letnem dohodku (iz leto 1987) vseh članov družine za preteklo koledarsko leto. Če ni bil prosilec ali član družine zaposlen, pa za krajše obdobje. V dohodek občana se štejejo vsi dohodki družine in posameznika:

— iz rednega delovnega razmerja;
— honorarnega dela;
— pogodbenega ali popoldanskega dela;
— vse oblike nadomestil OD;
— dohodki iz kmetijske ali samostojne poklicne dejavnosti;
— prejemki iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja kmetov;
— dohodki po predpisih o varstvu borcev in vojaških vojnih invalidov ter civilnih invalidov vojne;
— dohodki od premoženja in preživnine.

4. Potrdilo o času skupne zaposlitve (skupna delovna doba).

5. Podatki o dosedanjih stanovanjskih razmerah.

6. Potrdilo o premoženjskem stanju.

7. Mnenje OZD ali krajevne skupnosti oz. društva upokojencev.

Za udeležence NOV:

— odločbo o udeležbi v NOV oz. potrdilo SPIZ;

Invalidi oz. delovno nesposobni občani:

— odločbo o stopnji invalidnosti;

Občani, ki prejemajo družbeno pomoč kot edini vir preživljanja:

— mnenje Centra za socialno delo;

Mlade družine:

— poročni list in za izvenzakonsko skupnost izjavo prosilca in njegovega partnerja, da več kot dve leti živita v izvenzakonski skupnosti z overovljenim podpisom pri rednem sodišču.

V. Udeleženci razpisa za dodelitev solidarnostnih stanovanj morajo iz poglavja IV.

zahtevane dokumentacije in potrdila ter izpolnjen obrazec SPN - 1 v roku, ki je določen z obvestilom, vložiti svojo vlogo, in sicer:

— Delovni ljudje, ki združujejo delo v OZD, preko svoje OZD.

— Delavci, zaposleni pri občanih, ki opravljajo dejavnost z osebnim delom in s sredstvi v lasti občanov, preko odgovarjajočega odbora medobčinske gospodarske zbornice oziroma odbora sindikata obrtniških delavcev.

— Upokojenci preko društva upokojencev.

— Delovni invalidi vseh stopenj preko pristojne enote Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji.

— Invalidi in drugi občani, ki prejemajo stalno družbeno denarno pomoč, preko Centra za socialno delo občine Jesenice.

— Ostali občani preko krajevne skupnosti, v kateri stalno prebivajo.

OZD odstopijo vloge prosilcev v roku, ki je objavljen v razpisu, Odboru za solidarnost stanovanjske skupnosti.

Za resničnost podatkov v vlogi za dodelitev solidarnostnega stanovanja je odgovoren prosilec.

Organizacije združenega dela in skupnosti morajo predhodno ugotoviti upravičenost delavca oziroma občana za dodelitev solidarnostnega stanovanja ter potrditi tiste navedbe v vlogi, ki so jih same vnesle.

Vse podatke je potrebno vpisati na zahtevani obrazec SPN - 1 (dobite ga v Državni založbi Slovenije) s pisalnim strojem ali tiskanimi črkami. Podatke, ki jih je na obrazec vpisala OZD ali drug organ, je potrebno overiti s pečatom in podpisom pooblaščene osebe.

VI. Merila za dodelitev solidarnostnih stanovanj

Upravičenci lahko glede na število družinskih članov pridobijo stanovanje, **ki ne bo presegalo naslednjih površinskih normativov:**

1 član 22 — 32 kvad.m soba, garsonjera, enosobno
2 člana 30 — 45 kvad.m garsonjera, enosobno ali enoinpolsobno
3 člani 40 — 58 kvad.m enoinpolsobno, dvosobno, dvoinpolsobno
4 člani 56 — 70 kvad.m dvosobno, dvoinpolsobno, trosobno
5 ali več članov nad 70 kvad.m dvoinpolsobno, trisobno in več.

Stanovanjska skupnost občine Jesenice — Odbor za solidarnost — bo po sprejeti prednostni listi dodeljevala novo zgrajena stanovanja, prenovljena stanovanja in stanovanja starejšega datuma (OSF).

Predvideno število novozgrajenih stanovanj bo:

— Hrušica — Vila bloki — 5 stanovanjskih enot, in sicer eno dvosobno in štiri enosobna stanovanja.

Število razpoložljivih stanovanj se bo povečalo z zamenjavami oz. ob izpraznjenih stanovanjih družbene lastnine in z vračanjem solidarnostnih stanovanj OZD, ki do sedaj še niso poravnale dolga iz preteklosti.

Razpis za zbiranje vlog interesentov za dodelitev solidarnostnih stanovanj se zaključi vključno s 27. majem 1988.

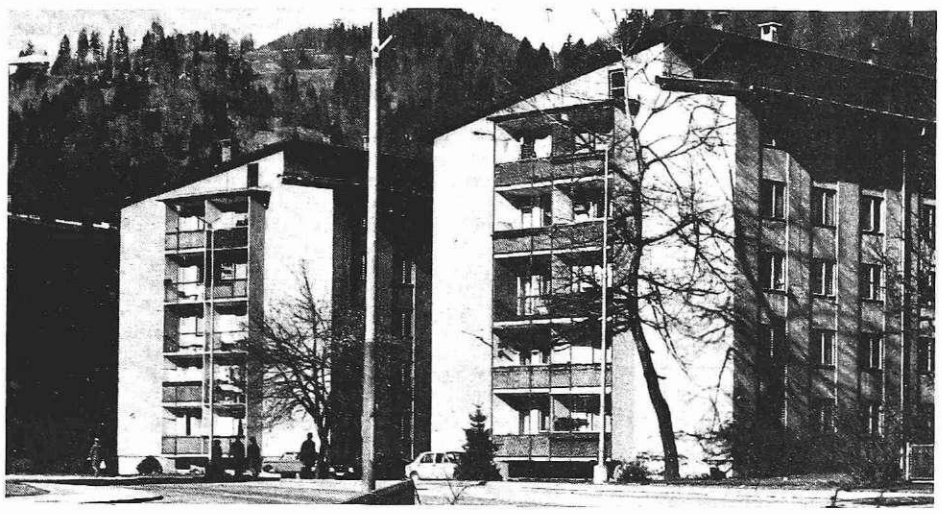

Jesenice (foto: Irena Kučina)

Ekološke spremembe v Železarni Jesenice in vpliv na jeseniško dolino

3

Nova naprava bo obratovala po novejši tehnologiji in emisije bodo minimalne. Regeneracija kislin je kljub omenjenim emisijam v zrak velikega ekološkega, pa tudi ekonomskega pomena, saj omogoča ponovno uporabo kisline, hkrati pa ni potrebno nevtralizirati dodatnih kislih odplak, ki so prav tako potencialni izvor onesnaževanja voda. Za razstrupljanje in nevtralizacijo kislinskih oz. jedkih odplak iz obratov površinske obdelave je potrebna najsodobnejša tehnologija in oprema. Z novo nevtralizacijsko čistilno napravo za tovrstne odplake iz letos dograjene lužilnice žice in z ukinitvijo zastarele tehnologije luženja bomo letos zmanjšali onesnaževanje Save iz teh izvorov za več tisoč ekvivalentov.

Poudariti je potrebno, da je sodobna čistilna naprava za hladilno tehnološke vode tudi v Jeklarni 2. V zaprtih in odprtih tokokrogih se pretaka 3120 kub. m voda na uro. Hladilne vode se v recirkulacijskem krogu ohlajajo preko zračnih izmenjevalcev toplote, odplake, ki vsebujejo topne in neraztopljene snovi, pa se čistijo preko usedalnika, peščenih filtrov, zgoščevalnikov in dveh filtrskih stiskalnic za mulj. Iz zadnje nevtralizacijske stopnje se le del očiščenih voda preliva v Savo. Analize potrjujejo ustrezno čistočo tega iztoka.

S periodično kontrolo vseh iztokov, ki jih je sedaj sedemnajst od prvotnih 22, iz železarne v vodotoke, vrednotimo onesnaževanje Save na okrog 35.000 E v zadnjih letih. Količinsko se je letos še zmanjšalo in se tako delež onesnaževanja z industrijskimi odplakami iz železarne znižuje na ocenjeno onesnaženost komunalnih odplak, ki se bodo od letos dalje čistile v novi biološki čistilni napravi. Na to mestno čistilno napravo so speljani tudi priključki za tovrstne odplake iz železarne. V prihodnje bomo morali posvetiti več pozornosti preprečevanju onesnaževanja voda z olji in raznimi drugimi naftnimi derivati.

Posledice morebitnih havarij zaradi različnih nevarnih snovi v vodotoke bo možno zmanjšati z gumeno zaveso, ki smo jo nabavili v železarni in bo namenjena zajemanju tudi ostalih trdnih plavajočih odpadkov na Savi.

V železarni se srečujemo tudi s problematiko tipično metalurških kot ostalih zvrsti odpadnih materialov. Večino metalurških odpadkov se sicer uporabi, večji je problem zaradi znatne količine prahu iz odprašelnih sistemov, mulja iz usedalnikov pa tudi zaradi posebnih odpadkov, za katere ni primernih načinov obdelave ali uporabe. Zlasti pri reševanju problemov posebnih odpadkov je nujno povezovanje vseh odgovornih dejavnosti v republiškem merilu.

Vedno pomembnejši ekološki problem je tudi hrup.

(Nadaljevanje)

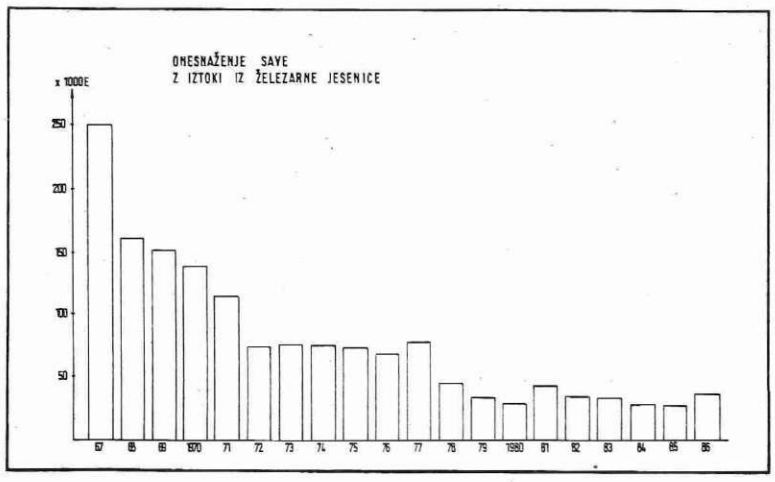

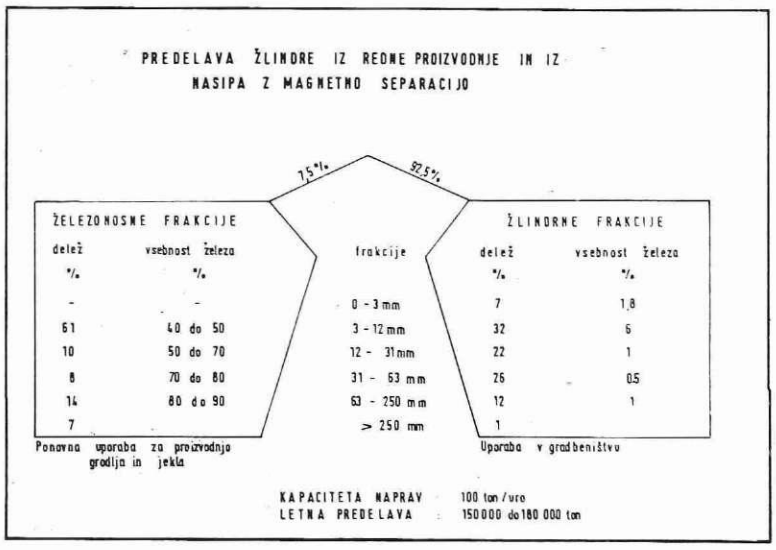

Seje skupščin samoupravnih interesnih skupnosti

Delegacije so prejšnji teden prejele v obravnavo gradivo za seje skupščin SIS družbenih dejavnosti, ki bodo potekale večinoma v začetku maja. Gradivo, ki je napisano v precej strnjeni obliki, se pri vseh SIS nanaša na poročilo o delu v preteklem letu z zaključnim računom, program dela s finančnim načrtom za letos ter na lanskoletno in letošnjo dejavnost skupne strokovne službe SIS v občini Jesenice. Na vseh sejah skupščin bodo izvedli tudi t. i. male volitve, na sejah skupščin nekaterih SIS pa se bodo seznanili tudi s poročili izvajalskih organizacij.

Glavna problematika dejavnosti in financiranja samoupravnih interesnih skupnosti v preteklem letu je bila prikazana v Železarju 3. marca (v prispevku Pregled obveznosti v letu 1987). S tem so se seznanili v Železarni delavci na sestankih SDS in delavskih svetov TOZD in DSSS ob obravnavi zaključnega računa TOZD, DSSS in DO ŽJ za leto 1987. Na pripombe, predloge in vprašanja, ki so jih ob tem sprejeli v TOZD Talilnice, Tehnične dejavnosti in Komerciala ter v delovni skupnosti skupnih služb, je skupna strokovna služba SIS že odgovorila.

O predvidenih kandidatih za najodgovornejše funkcije v skupščinah SIS in njihovih organih pa so razpravljali na kandidacijskih konferencah. Oboje naj zato delegacije upoštevajo pri zavzemanju stališč pri obravnavi gradiva za majske seje skupščin SIS.

Poleg že lani uvedenih omejitev na področju skupne porabe se letos obetajo še dodatne. Posledica tega bo zmanjšanje priliva pod nujno potreben obseg sredstev. Zato ne moremo govoriti več o razvoju, pač pa o reševanju obstoječega stanja ali še slabše, o zmanjševanju pravic pri posameznih programih SIS. Zaenkrat so izhodišča za **letošnje finančne načrte SIS:** rast sredstev za osebne dohodke za 72,5 % ter za materialne stroške in amortizacijo 80 %. Vendar pa bo to verjetno dokončno znano šele na sejah skupščin.

V letu 1987 je skupna strokovna služba SIS opravila delo, opredeljeno s sprejetjem samoupravnega sporazuma o svobodni menjavi dela ter s sklepi posameznih skupščin. Posebne aktivnosti v zvezi z zakonskimi omejitvami in refundacijami prispevkov so zahtevale hitre in učinkovite ukrepe na področju skupne porabe ter stalno sodelovanje z različnimi službami tako v občini, regiji in republiki. Delo je potekalo usklajeno. Težave, ki so jih povzročili ukrepi zvezne vlade, so premagovali v okviru možnosti. **V letu 1988** pa bo skupna strokovna služba opravila vse naloge, potrebne za nemoteno delo skupnosti in skupščin tako, da bo zmanjšala število zaposlenih za enega delavca ter tako še bolj racionalizirala svoje delo.

V strukturi zbranih sredstev s prispevno stopnjo znaša delež stroškov za strokovno službo v SIS družbenih dejavnosti 0,9 %, v vseh sredstvih SIS pa 1,3 %. To kaže, da so med najbolj racionalno organiziranimi v Sloveniji. Lani je bilo porabljenih dobrih 216 milijonov dinarjev za to službo, letos pa je načrtovano približno 377 milijonov dinarjev (predvidena je 74 % rast sredstev oziroma temelji na enakih izhodiščih kot pri ostalih izvajalcih SIS).

Skupnost otroškega varstva

Ob obravnavi gradiva za prejšnjo sejo skupščine skupnosti otroškega varstva so imeli v Železarni pripombe in predloge le v delegaciji DSSS. Na skupščini so jih sprejeli ali pa so dobili ustrezna pojasnila.

Letos bomo sporazum o uresničevanju socialno-varstvenih pravic izvajali v bistveno slabših materialnih pogojih kot doslej. Prvikrat so omejena tudi sredstva za socialnovarstvene prejemke, ki morajo v celoti realno zaostajati enako kot sredstva za porodniške dopuste ter ohranitve realno enakega obsega sredstev za vzgojnovarstveno dejavnost pa bo zmanjkalo še nadaljnjih 20 % sredstev za družbenodenarne pomoči otrokom. Zaradi vsega tega je nujno treba sprejeti zaostrene kriterije in merila upravičenosti do družbenih **pomoči otrokom ter dodatna merila za ugotavljanje stvarnih socialnih razmer družin.** Družbeno pomoč naj dobi resnično le tisti, ki na podlagi **stvarnih** socialnih razmer dokaže, da jo nujno potrebuje. Družbene pomoči otrokom, ki živijo zunaj matične občine in za katere ni možno ugotoviti konkretnih stvarnih socialnih razmer, pa se bodo odmerile na podlagi izkazanih dohodkov preteklega leta, vendar pa bo najvišji znesek omejen na raven aprila 1988, ne glede na nižje odmerjeno pomoč.

Zaostrena merila in kriteriji upravičenosti do družbenih pomoči otrokom so v skladu s stališči nekaterih delegacij v Železarni Jesenice o tem, kako čimbolj smotrno koristiti sredstva v SIS družbenih dejavnosti.

Ekonomska cena storitev v vrtcih v občini Jesenice v letu 1988 naj bi bila za otroke do dveh let skoraj 222 tisoč dinarjev, od dveh do treh let 172 tisoč in od treh do sedem let približno 153 tisoč dinarjev. Od tega znaša za starše najvišji prispevek (45 %) približno 100 tisoč dinarjev za dojenčke, 77 tisoč za dve do tri leta stare otroke in 69 tisoč dinarjev za otroke do sedem let. Vprašljiva pa je uveljavitev te cene, ker je odvisna od ukrepov zveznega izvršnega sveta po 15. maju.

Poročilo izvajalcev

V 46 oddelkih je bilo vključenih 1050 otrok, v skrajšanem programu priprave na osnovno šolo 67 mladih šolarjev in v 80 urni program 50 otrok. Do konca leta so lahko sproti sprejemali otroke, trenutno pa čaka na sprejem 48 otrok. Število zaposlenih v vrtcih se ni povečevalo (kljub preseganju normativa števila otrok v oddelkih in nedoseganju kadrovskih normativov).

Telesnokulturna skupnost

Na prejšnji seji skupščine telesnokulturne skupnosti so sprejeli predloge, oblikovane na sejah, delegacij TOZD Tehnične dejavnosti in DSSS v Železarni Jesenice.

Pravilnik o razmejitvi vrhunskega tekmovalnega športa, športne rekreacije in temeljne telesne vzgoje v šolskih športnih društvih je treba **dopolniti** s kriteriji in pogoji za zaposlovanje profesionalnih strokovnih delavcev (trenerjev). Enega profesionalnega trenerja, ki naj bi ga financirali iz sredstev telesnokulturne skupnosti Jesenice, bodo pri teh dopolnitvah lahko imele vse športne panoge, uvrščene v vrhunski šport, več pa le po sklepu skupščine telesnokulturne skupnosti. Športne panoge, ki so uvrščene v tekmovalni šport, pa bodo upravičene do profesionalnega trenerja le, če je v srednjeročnem načrtu programa razvoja telesnokulturne dejavnosti opredeljeno,katero športno dejavnost bomo posebej razvijali oziroma ji namenili poseben status.

S samoupravnim sporazumom o povračilu stroškov vzdrževanja in komunalnih storitev športnih objektov na območju občine Jesenice za leto 1988 je predvideno, da povračilo za izvajanje vzdrževanja športnih objektov znaša v letošnjem letu približno 114 milijonov dinarjev (lani je bilo realiziranih 48 milijonov, kar je manj, kot je bilo načrtovano).

Poročila izvajalcev

Obseg delovanja se ni bistveno spremenil, vendar pa so nekatere zelo uspešne sekcije prenehale delovati. Jeseniška občina zavzema četrto mesto v Sloveniji po številu kategoriziranih športnikov. Vrhunske prireditve v povezavi s turističnim gospodarstvom bi lahko omogočile večji razvoj športa v celoti. Profesionalnih trenerjev je bilo pet, vsi ostali trenerji oziroma strokovni delavci pa so svoje delo opravljali neprofesionalno.

Kulturna skupnost

Ob obravnavi gradiva za prejšnjo sejo skupščine je zavzela svoja stališča večina delegacij v Železarni (TOZD Ploščati program, Tehnične dejavnosti, Družbeni standard in delovna skupnost skupnih služb). Večina stališč se je nanašala na problematiko oprostitve plačevanja prispevkov iz bruto osebnega dohodka za kulturno dejavnost temeljnim organizacijam v izgubi. »Železarske« delegacije so se strinjale z oprostitvijo, skupščina pa je v nasprotju s tem sprejela sklep, da se vlogi Železarne za oprostitev obveznosti na osnovi BOD ne ugodi.

Poročila izvajalcev

Dejavnost jeseniškega gledališča je bila dokaj pestra (139 predstav, 31 matinejskih predstav ter 72 prireditev). V muzejski in galerijski dejavnosti so skrbeli za ustrezno kvalitetno vzdrževanje in predstavitev kulturno zgodovinskih in muzejskih hiš ter presegli načrtovano število razstav. Občinska knjižnica je zaradi močno zvišanih cen knjig in prostorske stiske povečala knjižni fond le za 24 %, izposoja pa je precej presegla normative. Program zveze kulturnih organizacij je bil vsebinsko presežen. Lokalna radijska postaja ima od lani samostojno dopisništvo v Radovljici, zmanjšalo se je število delavcev za enega novinarja, niso uspeli v prizadevanjih za ustanovitev regionalne radijske postaje Gorenjske s sedežem na Jesenicah. V poročilu je prikazana še dejavnost Triglavske muzejske zbirke, Zavoda za spomeniško varstvo Kranj ter Zgodovinskega arhiva Ljubljana, enote Kranj.

Samostojni kulturni delavci so dali **pobudo,** da bi imeli delegatsko mesto v skupščini kulturne skupnosti Jesenice. Odbor za družbenoekonomske odnose predlaga, da se pobuda sprejme tako, da se za eno delegatsko mesto zmanjša število delegatskih mest zveze kulturnih organizacij.

Socialno skrbstvo

Ob obravnavi gradiva za prejšnjo sejo skupščine sta zavzeli svoja stališča delegaciji v TOZD Tehnične dejavnosti in DSSS. Skupščina skupnosti pa zaradi specifične dejavnosti socialnega skrbstva, ki je posebnega družbenega pomena, ni dala soglasja, da se temeljne organizacije, ki poslujejo z izgubo, oprosti plačevanja prispevka iz bruto osebnega dohodka za to dejavnost.

Poročilo izvajalcev

Dom upokojencev se je moral soočiti z dodatnimi problemi pri oblikovanju cen oskrbe. Lanskoletna povprečna cena je bila namreč 4.480 dinarjev na dan, ekonomska pa 9.557 dinarjev. Ob polni zasedenosti doma (171 oskrbovancev) je značilno, da večina oskrbovancev (72 %) potrebuje nego. Zaradi spremenjene zdravstvene strukture oskrbovancev bi bilo treba dodatno zaposliti še pet delavcev za negovanje in čiščenje (poleg triintridesetih lani zaposlenih za to delo).

Postopno se povečuje število strank, ki iščejo pomoč na Centru za socialno delo. To kaže na to, da vse več delavcev ne zasluži več dovolj zase in za svojo družino oziroma zaslužijo manj od že tako nizkih omejitev za pridobitev pravic do posameznih pomoči.

V delavnicah za delo pod posebnimi pogoji je vključenih 20 varovancev, ki kljub precejšnjim prizadevanjem širše družbe v lanskem letu še vedno delajo v neustreznih prostorih.

Stanovanjska skupnost

V Železarni se je pred prejšnjo sejo skupščine stanovanjske skupnosti sestala le delegacija delovne skupnosti skupnih služb, vendar ni imela pripomb. Potrebno pa je, da tudi v vseh TOZD ŽJ organizirajo in izvedejo sejo delegacije.

Po **predlogu razpisa stanovanjskih posojil iz vzajemno združenih sredstev v letu 1988** naj bi bilo 300 milijonov dinarjev razdeljeno organizacijam združenega dela za nakup stanovanj v družbeno usmerjeni stanovanjski gradnji ter 150 milijonov za gradnjo, nakup in prenovo stanovanj in stanovanjskih hiš v individualni gradnji. Razpis bo objavljen v Železarju (kot običajno), rok razpisa pa bo predvidoma do 27. maja. Višina posojila, ki ga bo po tem razpisu lahko dobil delavec za gradnjo, nakup in prenovo stanovanja oziroma stanovanjske hiše, bo odvisna:

— od razmerja med višino povprečnega mesečnega dohodka na člana njegove družine za zadnje tri mesece v primerjavi z zadnjim znanim povprečnim čistim osebnim dohodkom na zaposlenega v Sloveniji ter

— od višine vseh posojil, odobrenih pri banki na podlagi namenskega varčevanja za nakup stanovanja ali stanovanjske hiše do zadnjega dne razpisa.

Pri osebnem dohodku se bodo upoštevali vsi dohodki, ki so jih zadnje tri mesece prejeli delavec in njegovi družinski člani, ki stanujejo in živijo z njim v ekonomski skupnosti

Razmerje med povprečnim mesečnim dohodkom na člana družine v primerjavi s povprečnim mesečnim čistim OD na zaposlenega delavca v SRS po zadnji objavi (271.063 din)		Posojilo, izraženo s % do maksimalne vsote posojil	
		za gradnjo in prenovo	za nakup stanovanj in nakup montažne stanovanjske hiše
do 70 %	(do 189.744 din)	največ 40 %	največ 50 %
nad 70 % do 100 %	(do 271.063 din)	največ 30 %	največ 40 %
nad 100 % do 120 %	(do 325.275 din)	največ 25 %	največ 35 %
nad 120 %	(nad 325.275 din)	največ 20 %	največ 30 %

V gradivu za delegacije so še:

— podroben prikaz izvršitve programa vzdrževanja in prenove stanovanj in stanovanjskih hiš v družbeni lastnini v letu 1987 ter programa za letos,

— vloge za odobritev premostitvenih kreditov iz vzajemno združenih sredstev ter

— pritožba.

CSI
Nada Dejak

Seje skupščin samoupravnih interesnih skupnosti

Seje skupščin SIS v občini Jesenice bodo maja potekale takole:

OTROŠKO VARSTVO — četrtek, 5. maja, ob 12. uri v spodnjih prostorih restavracije Železarne

TELESNA KULTURA — četrtek, 5. maja, ob 12. uri v zgornjih prostorih restavracije Železarne

KULTURA — petek, 6. maja, ob 12. uri v spodnjih prostorih restavracije Železarne

SOCIALNO SKRBSTVO — ponedeljek, 9. maja, ob 12. uri v spodnjih prostorih restavracije Železarne

STANOVANJSKO GOSPODARSTVO — ponedeljek, 9. maja, ob 12. uri v dvorani Sob Jesenice

POKOJNINSKO IN INVALIDSKO ZAVAROVANJE — ponedeljek, 16. maja, ob 14.30 v sejni sobi zdravstvenega doma.

Pred tem se morajo sestati ustrezne delegacije v TOZD in DSSS v Železarni, obravnavati gradivo, ki so ga (v dveh izvodih) prejeli predsedniki delegacij, zavzeti stališča ter delegirati delegata na sejo skupščine.

CSI

Razgovor s predstavniki Karavanške poslovne skupnosti

Konec lanskega leta smo v Železarju že poročali o predstavitvi mejnega in carinsko — špediterskega platoja na Hrušici. V petek, 22. aprila, so predstavniki Karavanške poslovne skupnosti, na pobudo predsednika izvršnega sveta, seznanili člane izvršnega sveta, predstavnike komunalne skupnosti in družbenopolitičnih organizacij z aktivnostmi na področju komunalne infrastrukture, blagovnega prometa ter s študijo opreme avtoceste od Jesenic do Voklega.

Največ časa so udeleženci razgovora namenili potrebnemu obsegu del in višini investicij za posamezne energetske medicije in druge komunalne vode (vodovod, vročevod, kanalizacija, elektrovodi, PTT) ter predvidenim načinom in virom financiranja. Obveznosti (predvsem finančne) investitorjev so velike, saj naj bi »pripeljali« vse stvari do konca že oktobra 1990. Predsednik izvršnega sveta Tomaž Keršmanc se je zavzel za bolj detaljno pokritje finančne konstrukcije. Tudi drugi udeleženci so sprejeli njegovo pobudo, naj bi investitorji po vzoru DO Kres do konca maja pripravili realen predlog združevanja sredstev na posameznih področjih. Investitorji (vsi še niso znani) morajo računati s stroški komunalnega urejanja, saj je polovica komunalne infrastrukture že zgrajena.

Sekretar Karavanške poslovne skupnosti je udeležence razgovora seznanil z oceno **študije** opreme avtoceste od Jesenic do Voklega. Predviden je oskrbovalni center pred mejo, turistični in gostinski plato v Podmežaklji, počivališče na Lipcah in obrtni center v Lesceah. Ker gre samo za študijo, bodo možne še številne spremembe, predstavniki občine pa se zavzemajo za čim bogatejšo ponudbo.

Z dograditvijo Karavanškega predora se bodo močno povečali blagovni tokovi. V maju bo pripravljena študija, ki bo določila potrebne kapacitete na področju blagovnega prometa.

Ivan Puc

Avtobusni vozni red za udeležence prvomajskega praznovanja na Poljanah

Hrušica — Poljane (1 avtobus)
Odhod iz Hrušice ob 9.30 in 10.30.
Avtobus ustavlja na vseh postajališčih mestnega prometa. Avtobus z odhodom ob 10.30 pelje skozi Podmežakljo.

Bolnica — Poljane (1 avtobus)
Odhod iz Bolnice ob 9.30 in 10.30.
Avtobus ustavlja na vseh postajališčih mestnega prometa.

Begunje -- Moste — Koroška Bela — Poljane (1 avtobus)
Odhod ob 9.30.
Avtobus ustavlja na postajališčih Poljče, Rodîne, Smokuč, Doslovče, Breznica, Zabreznica, Selo, Moste, Potoki, Koroška Bela — medkrajevna postaja, Koroška Bela — pred križiščem, Javornik Elita, Podkočna, Lipce, Poljane.

Koroška Bela — Poljane (1 avtobus)
Odhod avtobusa ob 10.30.
Avtobus ustavlja na vseh postajališčih mestnega prometa.
Vsi avtobusi bodo ustavljali pri železniškem podvozu na Kočno, kjer bodo vstopali potniki iz Blejske Dobrave.
Če bo število potnikov večje, bodo avtobusi na relaciji Bolnica — Poljane opravili še dodatne vožnje.

Povratek avtobusov
Prvi odhod s Poljan je predviden ob 17. uri, zadnji pa bo predvidoma odpeljal ob 19.30.
Če bo prišlo do spremembe voznega reda zaradi vremenskih razmer, bodo posredovana obvestila po ozvočenju na prireditvenem prostoru; ravno tako odhodi v posamezne smeri.

Edo Torkar

Turška sablja za mojo ljubo

Moja draga ima jutri rojstni dan in danes ji bom šel v mesto kupit darilo; povsem običajno darilo, knjigo na primer ali namizni prt ali bonboniero z alkoholnim nadevom. Darilo bom zavil v svetleč papir in s škatle bom skrbno zbrisal ceno. Darilo bo resda skromno, ker pa je tudi moja deklica skromna deklica, bo z njim čisto zadovoljna.

Ona že mogoče — jaz pa ne. Mene pa bo sram. Zato, ker se bom ob tem revnem darilu spomnil neke druge zime, nekega drugega dekleta in nekega drugega darila. Spomnil se bom tiste zime, ko sem šel v Istambul po turško sabljo za Niko...

Ne morem se izgovarjati na revščino. Tudi tedaj sem bil reven, dosti revnejši kot sem sedaj — a kaj bi denar mladosti, ki hoče klatiti zvezde z neba! S platneno torbo na rami in s tankerico pod pazduho sem po dvodnevnem cijazenju čez zasneženi Balkan izstopil na istambulskem kolodvoru. V žepu sem imel borih 300 turških lir, toliko pa je tedaj veljalo že samo prenočišče v najbolj zanikrnem predmestnem hotelu. Namesto sablje, ki jo je težko skriti med prtljago in s katero bi vzbujal preveč pozornosti na poti domov, sem na bazaru kupil starinsko pištolo kremenjačo, zvest posnetek tistih, s katerimi so divji Turki pred stoletji ustrahovali Evropo. Zanjo sem odšel 250 lit, in jih je tako v žepu ostalo le še 50. V bližnji orientalski restavraciji sem pojedel ovčji golaž in skodelico sladkanega riža, za povrh pa sem naročil še čaj, da bi ob njem posedel in premislil, kako naprej. A, kaj bi premišljeval, saj mi je šlo vse kot po maslu: prišel sem v Istambul, kupil Niki darilo, pravkar sem se najedel, sedel sem na toplem ob toplem čaju... Kaj zato, če nimam denarja za vrnitev domov, sem si mislil, kaj zato, če ga nimam niti za vlak do bolgarske meje in niti za večerjo, vsaj približno enakovredno kosilo, ki ga zdaj tako veselo prebavljam — bo že kako. Bo že nekako — če ne z vlakom pa na štop, če ne na štop pa peš, če ne čez tri dni pa čez tri tedne, če ne čez tri tedne pa čez tri mesece, če ne sit pa lačen.

Turisti so fotografirali mošeje in krmili golobe, krošnjarji so kriče ponujali svojo ničvredno robo, čistilci čevljev so opozarjali nase s trkanjem po lesenih zabojčkih, vsepovsod se je trlo ljudstva. Svoj zadnji drobiž sem zamenjal za dve slani presti, pri vodnjaku v parku sem se odžejal in ko me je potem ustavil neki berač, nisem mogel storiti nič drugega kot skomigniti z rameni, rekoč: »No money, para jok!«

Zvečer sem v čakalnici na kolodvoru razgrnil svojo tankerico, da bi na toplem prebil noč, pa so me že pred polnočjo vrgli ven, češ da je treba prostor počistiti. Kam sedaj v tem vetru in mrazu? Življenje v mestu je zamiralo, meščani so se zavlekli v svoje tople brloge, na plan so prihajale mačke, potepuški psi in podgane, mene pa je bolj kot od vetra in mraza zeblo od tega, da nikjer v tem velikem mestu ni zame strehe nad glavo in žlice na mizi. Po dolgem tavanju sem zalegel na neko klop na dokih plavajočega mosta, a še preden sem utegnil zadremati, je prišel mimo mlad domačin in mi odločno odsvetoval spanje pod milim nebom, češ da bom do jutra prav gotovo zmrznil, če me že ne bodo pred oropali in zaklali. Peljal me je k stražarju v potniškem pristanišču in ta mi je pokazal ležišče v salonu enega od trajektov, privezanih ob pomolu. Kakšno ugodje! Oblazinjen sedež, na katerem sem ležal, je bil mehak kot pernica in iz erkondišna nad mojo glavo je vso noč strujal topel zrak. Zaspal sem kot otroček v maminem naročju.

No, zjutraj sem bil še zmeraj v Istambulu in še zmeraj brez prebite pare v žepu. Zaman sem dolge ure blodil po pristanišču, da bi našel kakšno našo ladjo, ki bi me bila pripravljena vzeti na krov do Reke ali Trsta. Moral bi iti čez Bospor v Usküdar, v mednarodno pristanišče, a tega takrat še nisem vedel. To pristanišče sem prvič videl šele čez leta, ko sem — kot pomorščak — vnovič pripotoval v Istambul, da bi se vkrcal na ladjo, ki me je tamkaj čakala.

Zvečer sem se spet znašel na kolodvoru, sestradan in zbit od celodnevnega pešačenja po asfaltu. A muhasta gospa Sreča mi je tokrat naklonila prijaznejše lice. Zapletla me je namreč v pomenek z nekim trgovcem iz Izmira, Makedoncem po rodu, in ko sem ga seznanil s svojim stanjem, mi je bil, dobričina, brž pripravljen priskočiti na pomoč. Med rojaki, s katerimi je potoval, je izpeljal nabiralno akcijo, ki mi je navrgla za vlak do Sofije. Trideset lir sem pri priči zapravil za večerjo, z ostankom pa sem si še zmeraj lahko privoščil karto do Plovdiva.

Zjutraj me je skozi okna kupeja že obsijalo bolgarsko sonce. V dobri veri, da bo kondukter v množici turških gastarbajterjev pozabil name, sem se že pripravljal, da bom Plovdiv »prespal«, a sem se uštel. Pet minut pred postankom, že med vožnjo skozi predmestje, so se vrata kupeja hrupno odprla in noter se je nagnila brkata kondukterjeva glava: »Plofdif, gospodine, Plofdif!« V mislih sem mu preklel vse, kar mu je dragega na svetu, pomagalo pa ni kajpada nič. Hočeš nočeš sem moral v Plovdivu dol. Zunaj mesta sem se postavil ob cesto in jel ustavljati avtomobile. Po več kot dveh urah drgetanja in prestopanja na mrazu in ko mi je na palcu desne roke že skoraj zanohtalo, se me je usmilil neki zaporožec in me potegnil do Pazardžyka. Potem se je tisti dan našlo še nekaj usmiljenih šoferskih duš in zvečer sem bil v Sofiji.

Ste brali »Potepuhe« Jacka Londona? Pisatelj nam tam sijajno opisuje svoja zastonjkarska potovanja z vlaki širom Združenih držav: skrivanje v podvozju drvečega vlaka, plezanje na streho, smrtne skoke z vagona na vagon. Jaz se nisem šel nobenih razburljivih skrivalnic. Mirno sem se zleknil v kupe in čakal, kaj bo. Bilo je tako, kot sem predvideval: Bolgari so bili še veseli, da so se me znebili. Težave pa so se začele na naši strani, brž čez mejo v Dimitrovgradu. Peč v čakalnici ni bila zakurjena in skozi razbita okna je vlekla košava. Leči sem moral kar na tla, kajti na edinih dveh klopeh v čakalnici sta smrčala dva onemogla vinska bratca, ki nista kazala nobene volje, da bi se kaj kmalu zbudila in odhlačala domov. Ponoči se mi je čez spalno vrečo pogrnila odeja iz snega, ki ga je veter nanosil noter in zjutraj sem se krepko namučil, da sem razmigal svoje otrple ude.

In potem končno vlak, vso noč sem sanjaril o njegovih mehkih sedežih in toplih kupejih. Pred sprevodnikom sem se naredil karseda majhnega in ponižnega, rekoč, da prihajam iz Turčije, da so me v Istambulu okradli, da že tretji dan nisem nič zaužil, in tako naprej in tako naprej... Finta je vžgala, sprevodnik me je pustil do Niša.

V Nišu je deževalo. Mrzel, z vetrom pomešan dež mi je namočil obleko in do razbolelosti razbičal obraz. Cigančki iz predmestja so me prosjačili za cigarete in vlekli za rokav: »Duju spik ingliš, duju spik ingliš?« Spešil sem naprej in jim odgovarjal s sočnimi srbskimi kletvicami.

In potem spet kolodvor. In potem spet vlak. — »Dvajst let sem že kondukter, sto in sto takih zgodbic sem že slišal, nikar si ne domišljaj, da bom prav tvoji verjel!« mi je zabrusil sprevodnik, ko sem mu začel tvesti svojo štorijo. Tako jezno je zaloputnil z vrati in odvihral ven, da sem se že ustrašil, da gre po miličnike, a ga potem sploh ni bilo več na spregled — naj mu nebesa poplačajo! Na beograjskem kolodvoru sem naletel na Dhevija, mladega Indijca, ki sem ga bil srečal že pred dnevi v Istambulu. Rekel mi je, da se odpravlja na grško ambasado po vizum za Grčijo. Zdaj je bil tudi on že pri koncu z denarjem, a je upal, da mu bodo prijatelji, ki živijo v Milanu priskrbeli kakšno delo in bo potem lahko šel za nekaj tednov v Grčijo. Da mu ne ustreza ta mrzla kontinentalna klima, je rekel in da si na moč želi sredozemskega sonca. Povabil me je v bife na burek in čaj. Ni minilo deset minut, ko so k najini mizi prisedli štirje Perzijci, ki so bili namenjeni v Pariz. Eden izmed njih je privlekel iz torbe vrečko z orehi. »Mama mi jih je dala za popotnico, jejte jih!« nam je ponudil. Nismo se dali prositi, jaz še najmanj. Kar z zobmi sem trl lupine (takrat sem imel še močne in zdrave zobe) in pogoltno žvečil sladka jedrca.

Ko so bife zaprli, smo se premaknili v čakalnico. Videti je bilo, da se beograjski železničarji kar trudijo, kako bi čakajočim potnikom kar najbolj zagrenili čakanje na vlak. Okna in vrata so bila na stežaj odprta, radiatorji so bili mrzli, sedeži neudobni. Četudi sem bil zavit v vsemogoče bunde in puloverje, sem šklepetal z zobmi in se tresel kot šiba na vodi. Kako je moralo zebsti šele ubožca Dhevija, ki je imel na sebi le tanko srajco in suknjič!

Ravno ko sem Perzijcem in Dheviju razkazoval svojo kremenjačo, je prišel v čakalnico miličnik. Takoj smo mu padli v oči, še najprej jaz s pištolo. Zaman sem mu dopovedoval, da to nikakršno »vatreno orožje«, pač pa čisto navaden suvenir z istambulskega bazarja, darilo moji punci za rojstni dan, zaman je bila tudi moja pot h komandirju milice, zaman sem ga prosil in rotil, zaman sem tudi njemu govoril o svoji zaročenki in njenem rojstnem dnevu — kremenjače nisem dobil nazaj. Solze so mi prihajale v oči od nemočnega besa, ko sem se praznih rok vračal v čakalnico.

Naslednje jutro sem šel štopat za Zagreb. Sneg in mraz na ulici, sneg in mraz tudi v mojem srcu. Kaj naj zdaj po vsem tem rečem Niki, ko se bom praznih rok vrnil domov? Preklel sem vse jugoslovanske šoferje in njihove pločevinaste škatle in se napol crknjen od lakote in mraza vrnil na kolodvor.

In gospa Sreča, za katero sem bil prepričan, da me je že dokončno zapustila, je zdaj spet potrkala na moje okence! Tokrat v preobleki miličnika, ki mi je bil sinoči zaplenil kremenjačo. Pocukal me je za rokav in mi namignil, naj grem z njim v pisarno.

»Ali se ti kaj sanja, zakaj smo te pripeljali sem?« me je vprašal komandir.

»Da bi me aretirali«, sem bleknil.

»Imaš mar slabo vest?«

»To ne, ampak...«

Odprl je mizni predal in povlekel iz njega mojo kremenjačo. »Prav imaš, ta pihalnik res ni nevaren, to je dognal tudi naš strokovnjak za orožje. Na, vzemi, vračamo ti jo!«

Vse je zavriskalo in zapelo v meni, ko je bila kremenjača spet v moji torbi. Kaj če sem bil lačen, kaj če me je zeblo, zdaj je bil spet ves svet moj! Ko sem se zjutraj vrnil domov in se odpočil od prestanih naporov, sem šel s kremenjačo v gozd in jo skril v duplo stare skrivenčene bukve, pod katero sva se poleti z Niko velikokrat shajala, se poljubljala in počela še druge reči. Do najinega shajališča je peljala ozka in strma kozja steza, ki pa je bila zdaj povsem prekrita z visokim snegom. Ne, punčka, nič si ne obetaj, da boš dobila tole pištolico kar na pladnju v celofan zavito, sem si mislil ko sem sopihajoč gazil sneg v strm breg, kar malo se potrudi zanjo, kot sem se moral potruditi sam!

— — —

Tako, to je bila zgodba o turški sablji za mojo ljubo. Sablja pravzaprav ni bila sablja, pač pa pištola kremenjača — no pa saj ni važno. Od tedaj so minila že leta, tista deklica je šla in še marsikaj drugega je šlo. Moja sedanja izvoljenka ima jutri rojstni dan in namesto, da bi šel na konec sveta in ji sklatil zvezdo z neba (ali pa ji v Turčiji kupil sabljo, saj ni razlike), bom šel v prvo trgovino čez cesto in ji kupil čokoladno bonboniero. Prevezal jo bom z zaltim trakom in s škatle bom zbrisal ceno. Saj ne da bi bila ta moja zdajšnja deklica kaj manj lepa od tiste nekdanje — le zvezde so vse bolj daleč in tudi Turčija je daleč. Ali pa se je le moja mladost postarala in noče biti več norost in nič več ne gre v vodo, kjer je most — tako kot je hodila takrat in tako kot se je takrat zaklinjala, da bo hodila zmeraj?

Miha Mazzini

5

Drobtinice

Pretresel sem smetano. Šel po naslednje tri kozarce, vključil stroj, opazoval Magdine prsi. Otrdel med nogami.

Procedura se je ponavljala v nedogled. Vedro je bilo že skoraj do vrha polno. Kup sesekljanega sadja je čakal na mizi. Magda je pripravljala kremo. Kurec je bil še vedno trd.

V hladilniku so ostali še štirje lončki.

Razmišljal sem, naj najprej zmešam tri, kolikor je bila kapaciteta posode, potem pa sem se iz naveličanosti odločil za vs štiri hkrati.

Tekočine je bilo ravno do roba. Nekaj kapljic se je prelilo. Vključil sem stepalnik in smetana je brizgnila čez celo kuhinjo. Brizg se je pocedil Magdi preko vratu in hrbta.

Stresla se je zaradi hladu na koži.

— Opa, pomota! Tehnična napaka! Brez panike, takoj te očedim. — Z jezikom sem ji posnel smetano iz ušesne mečice ter dlačic na vratu.

Vzdrhtela je.

Počasi sem ji odpel srajco in prestregel vsiljivo tekočino, ki je po kapljicah bežala po hrbtu.

— Egon, ne... Prosim! Tako se mudi! — je roteče vzdihnila. Vrnil sem se za stepalnik, ki je še vedno brnel. Segel sem z roko v vedro, zgrabil polno pest, jo vrgel vanjo ter izključil aparat. — Spet je špricnil, kurba... — sem opravičujoče se pojasnil in uslužno polizal smetano z nje.

Trdno se je oprijela roba mize.

Globje je zadihala in se počasi obrnila k meni. Stegnil sem roki proti vedru, hoteč zagrabiti novo porcijo, a sem izgubil ravnotežje in prevrnil posodo, iz katere se je vsebina izlivala v kepastih pljuskih. Potegnil sem Magdo na tla. Valjala sva se po smetani. Sunkovito sem prodrl vanjo. Prišlo nama je hkrati.

Ko je prišla k sebi, so se ji ulile solze. Bila je na robu panike.

— Še pol ure in moji bodo doma. Kje pa je torta?

Rignil sem. To jo je še bolj znorilo. Nisem se mogel zadržati. Imel sem polen želodec smetane.

— Kaj bova sedaj? — Bila je obupana. Sedela je gola v smetani in tarnala.

— O, o, oooo...!

Kar naprej.

Bil je zadnji čas, da se izkažejo moje organizatorske sposobnosti.

— Pomiri se, vse bo v redu.

Ni bilo videti, da me sliši.

— Hej, poslušaj. — Stresel sem jo za rame. — Vse bo v redu, pol ure je še blazno veliko časa, le pomagaj mi.

Pričel sem pobirati smetano s tal in jo basati nazaj v vedro. Magda je še nekaj časa sedela in tarnala, preden se mi je pridružila.

Lotila sva se dela. Ni nama preostalo drugega. Na hitro sem pobral večje smeti, lase in kocine iz smetane. Zmešala sva sadje in kremo. Zdrobljeno čokolado sem vsul v polivinilasto vrečko. Odgriznil luknjico na robu. Nasul napis čez površje. Postavila je torto v hladilnik. Hitro sva se oblekla. Po stopnicah so prihajali koraki. Vrata so se odprla.

— Torej pišemo v ponedeljek šolsko? — sem vprašal malce glasneje.

Takoj se je znašla.

— Ja, zadnje tri lekcije.

— Sedaj vsaj vem, kaj se moram naučiti.

— Dober dan, — sem vljudno pozdravil vstopajoča.

Oče me je sumničavo gledal.

Pojasnila je, da sem njen sošolec, ki je bil cel teden bolan. Oče je gotovo razmišljal o repetentih.

Vljudno sem se poslovil in odšel.

Na hodniku se mi je spet rigalo. Vsa tista smetana. Stan in Olio porno show.

Nebo je bilo popolnoma modro in v zraku pomlad. Zamikal me je odhod. Kamorkoli.

Magda me je spomnila na prazno stekleničko Cartierovega parfuma. Počasi sem moral pričeti razmišljati, kako priti do denarja zanjo. Doma sem imel še en rokopis, napisan že pred mesecem. Nov herz roman. Danes bi ga veljalo iti prodat. Treba bo v glavno mesto, izcuzati honorar, ki mi ga še dolgujejo. Predujem so le sanje.

Po mirni vožnji z vlakom — le trikrat sem moral izstopiti, steči na drug konec vlaka, skočiti nazaj, da se izognem sprevodniku — sem prišel v prestolnico. Čakajoč na minutke urednikovega časa, sem pod budnimi, prikritimi pogledi tajnice, udobno zavaljen v tapeciran naslonjač, pokadil dve cigareti. Urednik je bil eminentni pesnik visoke kulture, ki je honorarno delal pri založbi herz romanov. Seveda ne pod svojim imenom, nadel si je psevdonim. Jaz sem svoja sranja objavljal pod angleškim ženskim imenom in priimkom. To je počela tudi večina eminentnih pesnikov in pisateljev, ker so pač morali od nečesa živeti. Prispevke so pošiljali po pošti. Nihče ni rad zasačen pri dejanju. Tudi jaz nisem nikomur povedal za svoj vir bolj ali manj rednih dohodkov.

Tajnica je končno blagovolila odpreti vrata.

Urednik je kobajagi nekaj pisal.

Ko sem ga vprašal, kdaj bom dobil denar za Rožnato mesečino na Bahamih, je pričel brskati po fasciklih. Telefoniral je tajnici, ki je tudi pričela brskati po fasciklih, nato telefonirala nekomu drugemu, ki je pričel...

In tako dalje.

Pokadil sem še dve cigareti.

Razmišljal sem o tretji, ko je zazvonil telefon. Urednik je poslušal rezultate preiskave. Spodbudno se mi je nasmehnil: — Nalog za izplačilo je že v računovodstvu.

Fino, čez šest mesecev torej.

— No ja, bomo videli, kaj je mogoče narediti.

Ponavadi ne izgubljam živcev, ko pa jih, jih zgubim pošteno in jih težko spet najdem.

Poslušal je moje rjovenje z izrazom Jezusa, ki posluša Pilatovo sodbo.

Jebalo se mu je. Božji sin, pač.

Najlepše je rjoveti, ko si popolnoma prepričan o brezplodnosti svojega početja.

Pogledoval je na uro. Seiko z zlatim paščkom. Seiko pomeni po japonsko uspeh. Res ga je dosegel.

Prenehal sem. Iz kuverte, ki sem jo stiskal pod pazduho, sem potegnil rokopis in ga vrgel na mizo.

— Vsaj to objavite kmalu. Bosta dva honorarja prišla drug za drugim.

Razgrnil je rokopis.

— Gole in bose? Mar ni naslov malce preveč provokativen?

— Ali ta, ali pa nobeden, — sem zarenčal in odkorakal. Tajnici se sploh ni ljubilo dvigniti pogleda iznad fasciklov.

— Na svidenje, — je zažgolela.

Če ne moreš reči zbogom, je bolje, da ne rečeš ničesar.

Spet na cesti. Počasi proti staremu delu mesta.

Nisem se mogel otresti občutka, da mi bo urednik zabil nož v hrbet. Me je že skelelo med lopaticama. Mogoče bodo izgubili tisti nalog v računovodstvu. Vsaj pol leta za novega. Pravzaprav je vseeno. Cartiera ni bilo več, tukaj in zdaj. Moral si ga bom sfinancirati drugače. Vstopal sem v vse gostilne zapored. Se razgledoval po prostoru, iščoč poznan obraz, ki bi mi vesel srečanja plačal pivo. V mogoče peti gostilni sem videl Lojzeta, mojega someščana, sedečega za prazno mizo. Prisedel sem bolj zaradi utrujenosti od hoje kot iz upanja na pijačo.

Lojze me je prijazno, tako kot vedno, pozdravil. Bil je neki cerkveni praznik in prišel je v glavno mesto, da se udeleži maše v katedrali. Ti prazniki so bili pri njem urejeni po stopnjah. Vsak dan je bil mali praznik in je šel k maši v cerkev blizu svojega stanovanja. Ob nedeljah je hodil v večjo, mestno cerkev. Ob cerkvenih praznikih je šel v katedralo v glavno mesto. Ženil se bo v cerkvi svetega Petra v Vatikanu, kjerkoli že to je. Malce sva poklepetala. Tako, na splošno. O vremenu. Pogovora o religiji ni načel. Verjetno sem bil edini, s katerim ni nikoli načenjal te teme. Vsakemu drugemu je, zavijajoč z očmi, držeč se misionarskega duha v sebi, slikal rešitev v veri.

Se nadaljuje

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

● Na redni seji občinske konference SZDL Radovljica, 25. aprila, so delegati obravnavali poročilo o poteku javne razprave o osnutku amandmajev k ustavi SFRJ v občini in sprejeli o tem sklepna stališča. Ocenili so tudi predkandidacijske in kandidacijske postopke za volitve v skupščino občine in SIS. Soglašali so tudi z reorganizacijo koordinacijskih odborov in drugih delovnih organov pri predsedstvu OK SZDL, o čemer so sklepali že na lanskoletni seji. Potrdili so finančno in delovno poročilo za leto 1987.

● Zaradi štednje in racionalizacije so na OK SZDL sklenili, da bodo tudi letos sočasno počastili praznik OF in praznik dela na vsakoletnem delavskem srečanju na Šobcu, ki ga organizira občinski svet Zveze sindikatov Radovljica. Ob tej priliki bodo podelili srebrne znake OF in srebrne znake ZSS.

● Predsedstvo občinskega sveta ZS Radovljica se je na seji, 19. aprila, seznanilo z delom predsednika Cirila Ažmana med dvema sejama nato pa obravnavalo in potrdilo predlog letošnjih dobitnikov srebrnega znaka ZSS. Seznanjeno je bilo tudi s pripravami na prvomajsko delavsko srečanje na Šobcu.

● Na 15. seji predsedstva občinskega odbora ZZB NOV Radovljica, 22. aprila, so presojali potek in vsebino letnih skupščin krajevnih organizacij ZB NOV v marcu in aprilu. Ocena je bila tudi tokrat ugodna. Udeleženci seje so se seznanili z informacijo izvršnega sveta skupščine SRS o izjemnih pokojninah in privilegijih v naši republiki in širši družbeni skupnosti.

● Osnovne organizacije ZSMS v radovljiški občini so lani posvetile največ svojih aktivnosti drugačnemu praznovanju meseca mladosti, aktivnemu preživljanju prostega časa mladih, uveljavljanju glasila Naš čas, povezavi z mladino iz osnovnih šol, obravnavam gradiv za DPZ občinske skupščine in OK SZDL ter sodelovanju z MS ZSMS in RK ZSMS in delovanju mladinskega servisa v občini Jesenice in Radovljica.

● Volilna komisija pri OK SZDL Radovljica je na seji, 21. aprila, oblikovala poročilo s posebnim ozirom na neuspele volitve predsednika skupščine občine.

● Koordinacijski odbor za spremljanje javne razprave in redakcijo pripomb in dopolnitev k osnutku amandmajev k ustavi SFRJ je na seji, 18. aprila, pregledala prispele pripombe, predloge in stališča z območja občine. Na seji so oblikovali povzetek oz. skupna stališča.

● Na 2. seji koordinacijskega odbora za urejanje odnosov med samoupravno družbo in verskimi skupnostmi pri OK SZDL Radovljica, prejšnji teden, so po temeljiti razpravi sprejeli stališče, da se odobri opravljanje (dvakrat letno) verskih obredov v obnovljeni kapelici sv. Martina na Podjeljah. O verskih obredih za starostnike v domu Janka Benedika se bodo dogovorili z upravo doma, če bodo dane prostorske možnosti.

● Koordinacijski odbor za usklajevanje skupne porabe v občini Radovljica pri skupni strokovni službi SIS družbenih dejavnosti je na 18. seji, 15. aprila, pregledal pritok izvirnih prihodkov za SIS v I. tromesečju 1988. Na seji so se dogovorili o določenih popravkih prispevnih stopenj iz bruto OD in o osnutkih programov SIS za leto 1988. Preučili so tudi prostorsko problematiko Centra za socilano delo Radovljica, vendar niso našli ustrezne rešitve.

● Od 19. do 21. aprila je bila v Centru za obrambno usposabljanje v Poljčah 10. skupščina Skupnosti za seizmologijo Jugoslavije, združena z znanstvenim posvetovanjem. Udeleženci so si ogledali tudi Blejski grad ter ugotavljali, kako so nanj skozi stoletja vplivali potresi.

● V hotelu Svoboda na Bledu je 21. aprila KK SZDL Bled sklicala krajane na javno razpravo o osnutkih ustavnih sprememb, o katerih je imel uvodno besedo mag. Janez Krnc, namestnik družbenega pravobranilca samoupravljanje SR Slovenije.

● V Mladinskem domu v Bohinju je Center klubov OZN pri RK ZSMS od 15. do 17. aprila organiziral seminar za člane klubov pri OK ZSMS iz vse Slovenije. Spregovorili so o stanju v Avstriji in o vlogi Kurta Waldheima, o mednarodnih odnosih, o varstvu okolja ter o organiziranosti in aktivnosti klubov OZN v Sloveniji.

● Po programu dejavnosti SIS za varstvo pred požarom v radovljiški občini za leto 1987 so lani zgradili v sodelovanju z gasilskimi društvi protipožarni bazen na Brezjah, nadtalne hidrante na Bledu, na Srednji Dobravi, v Srednji Radovni in v Lescah. Obnovili so takšen bazen v Hrašah, za Gasilsko društvo Ribno so nabavili traktorsko cisterno, za GD Gorje pa kombinirani gasilski avto. Gasilska vozila so nabavili tudi za gasilce v Bohinjski Bistrici in na Brezjah.

● Lani se je v delovni organizaciji LIP Bled pripetilo skupaj v vseh temeljnih organizacijah 105 nesreč oz. poškodb pri delu, kar je 9 % ali vsak enajsti zaposleni delavec. To je osem nesreč več, kot jih je bilo leta 1986. Zaradi tega je bilo izgubljenih 10.238 ur, kar je 1.851 ur več kot predlanskim.

● Delež akumulacije v dohodku radovljiškega gospodarstva je bil lani dvakrat večji, kot je znašalo slovensko poprečje — to je 18,2 proti 9,6 %. Izvoz na tržišča s trdno valuto je bil lani za 4 % nad načrtovanim po resolucijskih usmeritvah. Res je tudi, da je kar 62 % vse akumulacije v občini ustvaril Elan.

● Poprečni mesečni čisti osebni dohodek na delavca v občini Radovljica v letu 1987 se je povečal v primerjavi z OD v letu 1986 za 118 %, poprečne cene življenjskih stroškov oz. potreb pa za 131,9 %, kar pomeni, da je bil dejansko zmanjšan OD za 6 %.

● V pripravah na letošnjo turistično sezono na Bledu so že zgodaj spomladi v Park hotelu začeli obnavljati znano kavarno Kazina. Z obnovitvijo želijo posodobiti vse prostore in zamenjati opremo v restavraciji za hitro pripravo jedil. Celotna naložba bo veljala blizu 800 milijonov din, objekt pa bo nared do maja 1989.

● Planinsko društvo Radovljica že več let uspešno izvaja program poljudno znanstvenih in potopisnih ter strokovnih predavanj za širšo javnost. V letošnji sezoni od oktobra do aprila je bilo sedem takšnih predavanj, večinoma popestrenih z barvnimi diapozitivi ali s filmi. Zadnje letošnje predavanje je bilo v petek, 22. aprila, zvečer, v avli osnovne šole A.T.Linharta v Radovljici. Svoje vtise s poti v Severni Afriki, kjer je sodeloval v odpravi na Saharske gore Hoggar, je posredoval z barvnimi diapozitivi mladi alpinist Aleš Ježek iz Radovljice.

● Na Blejskem gradu so predstavniki Elana iz Begunj 21. aprila priredili svečanost, na kateri so podelili Elanova priznanja »Rajska ptica«, Bojanu Križaju pa so podelili tudi skulpturo »Vrhunske smuči«. Rajska ptica je antični nakit, ki so ga arheologi našli v izkopaninah staroslovanskega grobišča na Pristavi pod gradom.

● Turistično društvo Lesce je v sodelovanju s KS in DPO Lesce od petka do nedelje, organiziralo množično očiščevalno akcijo na Šobcu. Potem, ko so izpraznili jezero, so gasilci Verige z vodnimi curki očistili dno in kamnito obrežje. Učenci osnovne šole, člani TD in upokojenci pa so temeljito počistili celotno območje kampa; posadili smrečice, macesen in bor ter odstranili smeti in vejevje. Akcija je odlično uspela in dokazala, da se da še vedno kaj koristnega postoriti.

● V soboto, 16. aprila, je bilo pri osnovni šoli Staneta Žagarja v Lipnici občinsko tekmovanje učencev osnovnih šol o cestnoprometnih varnostnih predpisih, spretnostni in ocenjevalni vožnji s kolesi. Največ uspeha so imeli tekmovalci iz osnovne šole Gorje pred domačini in Leščani.

● Na 13. konferenci Zveze kulturnih organizacij Slovenije, 14. aprila, v Ljubljani je med drugim prejelo visoko priznanje — odlikovanje svobode s srebrnim vencem — tudi KUD Triglav iz Srednje vasi v Bohinju.

● Planinsko društvo Bohinj bo za prvomajske praznike odprlo in oskrbovalo svoje postojanke: Dom na Uskovnici od 26. aprila do 4. maja, dom na Vojah od 27. aprila do 3. maja, koča pod Bogatinom pa bo odprta in oskrbovana do 5. maja.

● V Šivčevi hiši v Radovljici so v petek, 22. aprila zvečer, odprli razstavo slik in plastik akademskega slikarja Vinka Stuška iz Kranja. Razstava bo na ogled do 11. maja.

● Na 16. mednarodnem balinarskem turnirju 16. in 17. aprila v Mariboru je sodelovalo dvanajst moštev, med njimi tudi BK Radovljica v postavi: Rebec, Uran, Ravnik in Kavčič. Klub je nepričakovano osvojil 2. mesto pred ekipami, ki tekmujejo v prvi zvezni balinarski ligi.

Ukrepi za zmanjšanje onesnaževanja Jesenic

1. Zmanjšati potrebno število individualnih kurjav.
2. Razširiti vročevod in priključiti nanj vse soseske.
3. Odpadne vode izpeljati preko čistilne naprave.
4. Redno odvažati smeti.
5. Ločevati posamezne odpadke po namembnosti.
6. Redno vzdrževati elektro filterske naprave.
7. Uporabljati zemeljski plin v toplarni — termoelektrarni.

Matej Erjavec
3. a, Prešihov Voranc

Prvomajsko delavsko srečanje

Tudi za letošnji praznik dela bo občinski svet Zveze sindikatov Radovljica organiziral tradicionalno prvomajsko delavsko srečanje na Šobcu pri Lescah. Slavnostni govornik bo letos predsednik občinske konference SZDL Radovljica, Anton Toman. Prvomajsko slavje bo namreč letos drugič povezano s praznovanjem dneva Osvobodilne fronte.

V kulturnem programu bodo nastopili: Godba na pihala DPD Svoboda Lesce, Moški pevski zbor DPD Svoboda Tomaž Godec Bohinjska Bistrica, otroška folklorna skupina iz Bohinja, v popoldanskem času pa bo skrbel za ples in dobro voljo ansambel RŽ.

Na proslavi bodo podelili zaslužnim posameznikom priznanja OK SZDL srebrni znak OF ter prizadevnim sindikalnim delavcem in organizacijam srebrni znak Zveze sindikatov Slovenije.

JR

POHVALE ZA LEPE ROŽE IN VARSTVO OKOLJA

Za posebno prizadevanje v akciji Lepe rože in varstvo okolja pri Turističnem društvu Jesenice, so bili v letu 1987 pohvaljeni naslednji krajani:

CESTA POD GOZDOM: Tončka Brudar, Marija Knific, Marica Kozmus, Gabrijela Kalan, Antonija Kalan, Malči Lah, Ksenja Mlakar, Martina Nemec, Irena Nagode, Zdravka Ramuš, Jožica Špec, Mici Tavčar in Magda Zupančič.

UKOVA: Milka Ajdič, Hela Dolenc, Frančiška Krajnik, Pavla Miko, Joža Miko, Ana Škerbinc, Zvonka Zelenjak.

TOMŠIČEVA ULICA: Franc Bergant, Ruža Bohinc, Radomir Cvetanović, Ivica Čuk, Marija Čufar, Marinka Dobravc, Vera Dolenc, Irena Gluhar, Francka Javorski, Anica Košir, Irma Korantar, Fani Klinar, Marija Koder, Ivanka Kozjek, Angelca Kavčič, Pepca Košnik, Zdenka Kogoj, Francka Kaduša, Nejček Korbar, Ivan Kovačič, Marija Krmelj, Marija Leban, Pavel Mravlje, Tinka Malej, Slavka Nemec, Ivanka Oblak, Dragica Pogačar, Ivanka Peternel, Ljudmila Podobnik, Pavla Passero, Ana Pintarič, Francka Razinger, Erika Repovž, Janez Rudi, Marija Sodja, Marija Skol, Tončka Tepina, Frančiška Vaupotič, Nataša Zakrajšek, Marija Železnik in Štefka Žmitek.

STRAŽIŠARJEVA ULICA: Kristina Brečko-Novak, Marija Blas, Marija Borštnik, Milena Globočnik, Mira Kranjc, Ivanka Leiner, Mili Lenar, Nuša Markizeti, Albin Novak, Jerca Tušar, Vida Vehar, Andrej Zupanc in Marija Vovk.

GREGORČIČEVA ULICA: Malka Ambrožič, Olga Ambrožič, Janez Košnik, Franc Markizeti, Janez Ramuš in Jože Torkar.

RAZGLEDNA ULICA: Anica Bregant, Zora Černe, Peter Justin, Jana Mohorič, Andrejka Narobe, Lidija Oblak in Joža Vidic.

HRUŠICA: Tatjana Arh, Pavla Alešič, Marija Buček, Anja Bergant, Martina Črtalič, Ivanka Dolžan, Slavka Gasar, Ana Kljukovič, Marija Kranjec, Danica Lovše, Ivanka Lorenčič, Zinka Malovašič, Nadja Marolt, Milka Nedeljko, Slavka Prevodnik, Zora Pagon, Marija Purkat, Nace Prezelj, Ivanka Rebselj, Stana Slivnik, Darinka Šporar, Mina Usinov in Elica Župec.

Sobotna slika ob kozorogu v Jasni (foto: B. Blenkuš)

Pri Kozorogu, ki ga je izdelal in v Jasni postavil umetnik Batič iz Beograda, je vedno veliko obiskovalcev. Posebno otroci se nanj radi vzpenjajo po skali, ki so jo k malemu jezercu postavili delavci Gradbinca ob graditvi novega Kompasovega gostišča, takoimenovane »Zlate jame«. Pri tem naj povemo, da imajo pri turističnem društvu v Kranjski Gori v načrtu, da bodo jezerce, ob katerem je kozorog, še povečali. S tem se bodo povečale možnosti za različne vodne športe.

Branko Blenkuš

Posvetovanje o možnostih uvajanja kabelske in satelitske televizije

Tiskovni svet pri RK SZDL Radovljica je 20. aprila v Ljubljani sklical posvetovanje predsednikov svetov za informiranje pri občinskih konferencah SZDL. Najprej so govorili o pobudah in predlogih za spremembo zakona o javnem obveščanju, nato pa se je razvila živahna razprava o uvajanju kabelske in satelitske televizije pri nas. Zadeva je tako zapletena, da je bil skrajni čas jasno in nedvoumno spregovoriti o tej problematiki, ki jo večina potencialnih uporabnikov zelo poenostavlja.

O ugotovitvah s tega posvetovanja bomo poročali po prvomajskih praznikih. Stališča o tem pa bodo obravnavali tudi vsi občinski sveti za informiranje pri OK SZDL.

Domislice in reki v šaljivi preobleki

Na licitaciji je bila domovina: s srci in pametjo so jo odkupili otroci.

●

Slišim: ljudstva stočejo: AV!
Vidim: NOJ vse globlje in globlje potiska glavo v pesek.
Vem: JAJCE nikoli ni bilo njegovo!

●

Igre otrok segajo do neba, igre odraslih do pekla.

●

Tudi z božanskimi sanjami lahko zahodiš pamet.

●

Za drekobrbarske posle ni bil rojen, četudi se mu je včasih kaj (po)svetilo kot zlato.

●

Niso me še prepričali, da tudi požrešno gomazenje sodi med kakovostno življenje.

●

Zraka, zraka iz odprtega neba: v napihnjenem balonu ni svobode!

Benjamin Gracer

Kurirčkova pošta v radovljiški občini

Kurirčkovo pošto v radovljiški občini letos organizira, v sodelovanju s šolskimi vodstvi in borčevskimi krajevnimi organizacijami, občinski odbor Društev prijateljev mladine, ki ga vodi Anica Svetina z Bleda. Radovljiški pionirji — kurirji so prevzeli torbico od vrstnikov iz tržiške občine pod Dobrčo. Po sprejemu v osnovni šoli v Begunjah, 15. aprila, je bil miting v Radovljici, kamor so prispele še druge lokalne pošte. Torbico so istega dne prevzeli pionirji iz Lesc, ki so jo 19. aprila oddali blejskim, ti pa Bohinjcem. 20. aprila so na Mrzlem studencu torbico prevzeli pionirji iz Gorij, ki so jo 21. aprila na Poljanah oddali nosilcem iz jeseniške občine. Povsod so na mitingih nosilce pozdravili tudi predstavniki borčevskih organizacij.

JR

Iz dela občinske raziskovalne skupnosti

Delovanje in vloga občinske raziskovalne skupnosti

Gospodarska kriza, ki jo doživljamo v zadnjih letih, in velika uvozna odvisnost nas silita, da smo začeli v večji meri razmišljati o potrebnosti znanstveno-raziskovalne dejavnosti in o lastnem razvoju, ki sloni na rezultatih te dejavnosti. V preteklosti naše gospodarstvo ni bilo izpostavljeno konkurenčni borbi z razvitim svetom, zato tudi ni bilo potreb po vlaganjih v lastno znanje, saj smo vse potrebno lahko uvozili. Zaradi velike zadolženosti v tujini pa se moramo iz pretežnih uvoznikov preleviti v izvoznike in moramo stvari, ki smo jih uvažali, sedaj proizvajati doma.

Prav taka situacija je postavila raziskovalno dejavnost v ospredje v vseh družbenih načrtih in drugih družbenih dokumentih in je posebej ponazorjena kot tista družbena dejavnost, ki naj omogoča hitrejše uveljavljanje kakovostnega gospodarjenja in s tem omogoči kvalitetne premike. To pa pomeni, da k dinamični rasti proizvodnje in materialnemu bogastvu države pomembno prispevata razvoj znanosti in tehnike. Ena izmed oblik družbenih dejavnosti, ki naj bi prispevale svoj delež k napredku družbe kot celote, je tudi občinska raziskovalna skupnost.

Temeljni izhodišči dolgoročnega programa občinske raziskovalne skupnosti sta torej znanje in popularizacija inventivne, razvojne in raziskovalne dejavnosti. Vključevanje razvojno-raziskovalne dejavnosti naj bi bilo usmerjeno na vsa družbena področja, in sicer:

— pridobivanje novega znanja in njegovo uvajanje v družbeno prakso,
— pospeševanje vseh oblik inventivnega dela,
— popularizacija vseh oblik razvojno-raziskovalne dejavnosti,
— spremljanje razvojno raziskovalne dejavnosti v občini,
— osveščanje javnosti o pomenu vključevanja znanstveno raziskovalnih dosežkov na vsa področja življenja in dela,
— spodbujanje in pospeševanje raziskovalne dejavnosti med mladino.

Na osnovi temeljnih izhodišč dolgoročnega programa občinske raziskovalne skupnosti vsako leto objavljamo razpis za prijavo raziskovalnih naog, ki se financirajo oziroma sofinancirajo v okviru občinske raziskovalne skupnosti. Pravilnik o raziskovalni dejavnosti pa predvideva predvsem naloge z naslednjimi področji:

— obvladovanje prostora in varstva okolja,
— zagotavljanje energetskih virov in surovin ter racionalizacija njihove porabe,
— pospeševanje programa kmetijske proizvodnje,
— izboljšanje proizvodne organizacije in poslovanja,
— razvoj industrijskih proizvodov, tehnologij in proizvodnih procesov,
— družboslovja, naravoslovja, turizma in medicine.

Vse naloge, ki so bile že izdelane ali pa so še v delu, ustrezajo področjem in kriterijem, ki jih predvideva ta pravilnik. Pregled nalog od leta 1983 dalje objavljamo v posebni prilogi.

Poleg vsakoletnega programa raziskovalnih nalog občinska raziskovalna skupnost podpira tudi nekatere druge akcije:

— gibanje znanost mladini in ZOTK,
— raziskovalna dela na Ajdni,
— raziskava OB slovenski geološki poti,
— skupni program raziskovalnih nalog gorenjske regije in
— skupni program republiške raziskovalne skupnosti.

Uresničevanje teh nalog je povezano z objektivno potrebo širše družbene skupnosti po raziskovalnem delu kot prioritetni dejavnosti, kar pa je seveda povezano z vse večjim družbenim vlaganjem v raziskovalno dejavnost.

Znano je namreč, da je bil delež družbenih sredstev za raziskovalno dejavnost občinske raziskovalne skupnosti še pred šestimi leti enak ničli. Delo občinske raziskovalne skupnosti v tem obdobju je slonelo izključno na amaterskem delu, zato lahko trdimo, da v tem obdobju občinska raziskovalna skupnost skoraj ni imela svojega programa. V letu 1983 je bila uvedena prispevna stopnja 0,01 % iz dohodka (osnova dohodek) in je postopoma naraščala, tako, da znaša danes 0,05 %. Hkrati je z ustanovitvijo skupne strokovne službe in zaposlitvijo strokovnega delavca za področje občinske raziskovalne skupnosti, pričelo delo na tem področju teči bolj organizirano. Število raziskovalnih nalog se je iz leta v leto večalo tako, da ima v tem času že 43 raziskovalnih nalog na vseh področjih (medicina, turizem, kmetijstvo, ekologija, industrija itd.), ki so že izdelane ali pa so še v delu in jih je financirala ali sofinancirala občinska raziskovalna skupnost.

Raziskovalna skupnost bo še naprej usmerjala finančna sredstva predvsem za kritje stroškov raziskav, pri tem pa si bo prizadevala, da bi čimveč takih raziskav prenesli tudi v prakso. Podpirala pa naj bi predvsem raziskave na razvojnih projektih tistih področij, ki niso pokrita z obstoječimi raziskovalnimi enotami.

Še naprej bo potrebno spremljati stanje organiziranja raziskovalne in inventivne dejavnosti v OZD z analizo razvojno raziskovalne dejavnosti v občini Jesenice, ki jo bomo pripravili vsaki dve leti ali vsaka tri leta.

Že v letošnjem letu naj bi uvedli tudi podelitev občinskih družbenih priznanj in nagrad za inovacijske dosežke in raziskovalna dela razvojnim, strokovno vodstvenim in vodstvenim delavcem za pomembne dosežke pri razvijanju in uvajanju novih izdelkov ter učencem srednjih in osnovnih šol.

Alojz Kerštajn

Prvomajsko slavje na Poljanah

Poljane nad Jesenicami so že od nekdaj poznano zbirališče delovnih ljudi in občanov. V viharni zgodovini so se tukaj zbirali napredni delavci, ki so z rdečimi nageljni v gumbnicah proslavljali delavski praznik. Pri občinskem svetu Zveze sindikatov na Jesenicah nadaljujejo to tradicijo, saj v zadnjih letih ponovno organizirajo prvomajska slavja na Poljanah.

Tudi letos bo 1. maja slavnostni program, ki se bo začel ob 11. uri. Spet se bodo razlegali veseli zvoki Pihalnega orkestra jeseniških železarjev, ki bo pripravil osrednji del prazničnega sporeda. Zatem se bo nadaljevalo praznovanje v prijetnem vzdušju ob družabnih in rekreacijskih igrah.

Za dobro voljo bo skrbel Gornjesavski kvintet, v goste bodo prišli godbeniki iz Gorij, skratka, prijetno bo.

Na Poljane bodo vozili tudi posebni avtobusi, podrobnejši spored pa objavljamo.

J.R.

Srebrni znak ZSS za leto 1988

Komisija za DPI, sindikalna priznanja in kadrovske zadeve je na podlagi predlogov osnovnih organizacij ZS in na lastno pobudo oblikovala predlog za podelitev srebrnega znaka ZSS za leto 1988. Srebrni znak ZSS so za dolgoletno aktivno in uspešno delo v sindikatu prejeli:

1. **Jože Berce** VIZ — OŠ Prežihov Voranc Jesenice
2. **Miro Čirovič** Železarna TOZD Družbeni standard
3. **Vesna Dolžan** Bolnica Jesenice
4. **Janez Jamar** Železarna Jesenice TOZD Komerciala
5. **Irena Jakopič — Treven** Carinarnica Jesenice
6. **Hasan Kapič** Železarna Jeklovlek
7. **Marija Košir** TOZD za PTT promet Jesenice
8. **Draga Lajič** Iskra TOZD PTN Blejska Dobrava
9. **Elizabeta Manevski** TP Murka Jesenice
10. **Oto Markun** Železarna Strojne delavnice
11. **Branko Pagon** Železarna Hladna valjarna Jesenice
12. **Marjan Pintar** Železarna Jesenice Vzdrževanje
13. **Slavko Rabič** Izolirka Jesenice
14. **Marjan Skubic** Železarna Jesenice Transport
15. **Marjan Trontelj** Železarna Jesenice Vzdrževanje

Predsednik Komisije
Stane Piciga, l.r.

Na podlagi 5. člena odloka o priznanju občine Jesenice (Uradni vestnik Gorenjske št. 18 — 156/78) odbor za izbor nagrajencev in podelitev priznanj občine Jesenice

Razpisuje občinsko priznanje 1. avgust za leto 1988

Občinsko priznanje 1. avgust se podeli:

1. Zaslužnim delavcem ali skupinam delavcev za večletno uspešno in vidno delo v temeljnih organizacijah združenega dela, krajevnih skupnostih, družbenopolitičnih organizacijah, društvih ter drugih organizacijah in skupnostih v interesu skupnosti in družbe, ali za izjemno pomembna družbeno koristna dejanja in naloge na kateremkoli področju delovanja ter za aktivno družbenopolitično in samoupravno udejstvovanje, ki prispeva k napredku pri uveljavljanju socialističnega samoupravljanja;

2. Organizacijam združenega dela, delovnim in drugim skupnostim, družbenim in drugim organizacijam ter društvom za:

— nadpoprečne in izjemne rezultate v gospodarjenju ter uresničevanju samoupravljanja, ki so prispevali in prispevajo k razvoju in splošnemu napredku občine,

— uspehe, dosežene v dograjevanju samoupravljanja oziroma samoupravnega sistema v neposrednem izražanju splošnih in dolgoročnih interesov s pravilno usmeritvijo v politiki oblikovanja in delitvi dohodka in spoštovanju načela nagrajevanja po delu,

— delo, opravljeno na področju družbenih in drugih dejavnosti, prežeto z znanstvenim marksističnim pogledom na svet in vsakodnevno usmerjeno k izgradnji socialistične samoupravne družbe,

— uspešno oblikovanje izjemnih organizacijskih oblik samoupravnega organiziranja in samoupravnega urejanja družbenih odnosov ter učinkovito izvajanje načrtovanih nalog.

Predloge za podelitev priznanj lahko dajo organizacije združenega dela, krajevne skupnosti, samoupravne interesne skupnosti, družbenopolitične organizacije, društva in družbene organizacije, delovne in druge skupnosti.

Obrazloženi predlogi morajo biti predloženi Skupščini občine Jesenice — Odboru za izbor nagrajencev in podelitev priznanj občine — do 31. maja 1988. V predlogu morajo biti navedeni tudi splošni osebni podatki o predlaganem kandidatu.

Odbor za izbor nagrajencev in podelitev priznanj občine Jesenice

Naši delegati na konferenci zveze komunistov Slovenije

V petek, 22. aprila, je bila v Ljubljani konferenca ZKS. Na njej so kot delegati sodelovali tudi Oto Kelih iz Železarne Jesenice, Mili Ilenič iz OŠ Tone Čufar, Tone Koselj iz Elektrarne Moste in Marija Mulej iz Bolnice Jesenice.

Oto Kelih:

Problemi ZK v delovni organizaciji

Predstavljam okolje, kjer je bila pred letom zaključena ena največjih investicij v Sloveniji, to je Jeklarna 2 na Jesenicah, ki daje že prve rezultate (proizvodnja je že v veliki meri osvojena). Ne samo, da se je spremenila tehnologija izdelave jekla, ampak se je tudi bistveno izboljšalo okolje. Imamo veliko izgubo, ki ni samo rezultat dela, ampak tudi vodenja neustrezne gospodarske politike (cene oblikuje ZIS). Nekaj osnovnih podatkov: načrtovana proizvodnja je dosežena s 95 %, asortiment izboljšan za 5 %, izvoz večji za 12 %, cene metalurških izdelkov pa zaostajajo za cenami industrije. Indeks cen metalurških izdelkov v Sloveniji je bil dosežen 184.5 — raven Jugoslavije 175, cene v industriji Slovenije pa 206.4 — raven Jugoslavije 199 s tem, da je bil razkorak med cenami do meseca novembra še bistveno večji. Pri tem pa moram opozoriti na notranje slabosti, kot so organizacija dela, preveliko število zaposlenih, prevelika poraba energije, izpleni ipd. Za odpravo navedenih slabosti so izdelani sanacijski programi.

Začelo se je tudi prestrukturiranje, vendar poteka počasi, ker je zato potrebno imeti ustrezne programe in sredstva.

Trenutno je največji problem višek delovne sile, po ocenah v občini približno 1.000 delavcev, kar je rezultat modernizacije in ukinjanja neperspektivnih programov. Zato gledamo na dogajanja v gospodarstvu zelo kritično in smo tudi bili med prvimi pobudniki za sklic komunistov (izredni kongres), da se dogovorimo o uresničevanju sprejetih programov na kongresih ZKS in ZKJ.

Ugotavljamo, da mladi ne vstopajo v ZK kot tudi, da je število članov ZK v velikem osipu največkrat z obrazložitvijo, da se v sedanji krizi čutijo nemočne. Pri tem moram obrazložiti, da večina delavcev živi samo od osebnih dohodkov, to se pravi na robu preživetja, da o mladih ne govorim, ki praktično ne morejo reševati življenjskih ciljev. Če ne bomo pridobili zaupanja teh ljudi — delavcev, ne bomo izvlekli proizvodni voz iz blata. Nedelovnost, slabo izkoriščanje delovnih naprav, odtujevanje družbene lastnine, spreminjanje predpisov, vedno nove cene, neurejeni odnosi med gospodarstvom in negospodarstvom, vedno večje obremenitve gospodarstva, vsakodnevne prekinitve dela, neutemeljene razlike, ki niso rezultat dela, povzroča bistveno večje nezadovoljstvo med delavci kot nekateri tako imenovani škodljivi členki in v njih izrečene žalitve.

Ali niso naše lastne napake in slabosti naš najnevarnejši sovražnik? Zato moramo na konferenci ZK odkrito govoriti o svojih slabostih, da jih bomo tudi odpravili. Naj navedem nekaj zelo pogostih primerov, s katerimi se komunisti pri svojem delu srečujemo:

— Gospodarstvu moramo zagotoviti stabilne pogoje gospodarjenja, tako da se bo lahko posvetilo razvoju, izvozu, inovativnosti, poslovnim odločitvam in ne študiju vsakodnevnih sprejetih predpisov, iskanju njihovih slabosti, izigravanju, sivim cenam, ker smo na pragu 21. stoletja in vsaka improvizacija na tem področju pomeni le korak nazaj.

— Cene naj bi oblikoval trg in ne tako, kot je sedaj, ko jih oblikuje ZIS, republiški IS, občine in še vsak po svoje.

— Razbremenili bomo gospodarstvo je samo parola, obremenitve so vedno večje.

— Načrtujemo nerealno, ker predvidevamo bistveno nižjo inflacijo, ki pa jo v nekaj mesecih presežemo in nato pričnemo z rebalansi.

— Oblikovanje osebnih dohodkov je vse bolj odvisno od države, republike, občine, ne pa od rezultatov dela.

— Leta smo se tozdirali (razdruževali) in sedaj se združujemo, namesto da bi težili k sodobni organizaciji, ki bo napredna in učinkovita.

— Ugotavljamo, da samoupravljanje slabi oziroma ga vse preveč omejujemo, vse preveč je zapleteno. Enako se dogaja tudi v delegatskem sistemu, kjer so nekatere odločitve v posmeh glede na sprejete usmeritve številnih resolucij. Ugovori delegacij se ne upoštevajo, ali pa se sprejmejo odloki. Mi pa tako izgubljamo ljudi, ki so pripravljeni delati in niso zato, da bi bili glasovalni aparat.

— Ob prvih pogajanjih z mednarodnim denarnim skladom so za naš stabilizacijski program izjavljali, da je nekaj izjemnega — danes, ko ga nismo izpeljali, smo v bistveno težjem položaju. Kdo je zato kriv? Ali so res vsi komunisti po osnovnih organizacijah krivi? OO ZK kličejo na odgovornost člane, če ne plačujejo članarine, če so neaktivni. Kdo pokliče na odgovornost kreatorje neuspešne politike, ki ni v skladu s sprejetimi programi ZK?

— Neodgovornost in neizpolnjevanje dolžnosti sta družbeno naravna odklona, proti katerima se moramo komunisti v vseh okoljih boriti; torej moramo upoštevati določila statuta in stališča iz programov kongresov in sprejetih dokumentih.

— V razpravah o tezah je bila pogosto postavljena ugotovitev, da imamo vse to zapisano v številnih programih, ki jih nismo uresničili, zato je bil tudi odziv med OO ZK manjši. Avantgardnost moramo tudi presojati po doseženih rezultatih.

Zavedati se moramo, da je največja nevarnost zastoj, izgubljanje perspektive in oportunistična pomiritev z obstoječimi družbenimi razmerami. Komunisti moramo biti sposobni opredeliti se, kaj in zakaj je treba spremeniti, določiti cilje in načine, ki vodijo do njih, pa tudi ovire in odpore, da bo jasno, zakaj in proti čemu in komu se borimo. Zato mora konferenca pomeniti prelomnico za naše delo, ker možnosti popravnega izpita ni. Predlagam:

— Dopolnimo teze s programom kako, kdaj in koliko jih bomo realizirali z vsemi nosilci programov.

— Dati je treba polno podporo CK ZKS, da sprejeta stališča uveljavi v jugoslovanskem prostoru.

Zaključil bi z mislijo Tita, ki je danes še bolj aktualna: »Od komunistov ne pričakujemo samo prave besede, temveč poleg nje tudi hrabro, odločno akcijo, ki bo vsemu družbenemu in političnemu življenju dajala nove spodbude in pognala vse napredne družbene sile, da s krepitvijo samoupravnih odnosov spremenijo sedanje stanje, da uresničijo težnje in interese delavskega razreda in vseh delovnih ljudi.«

●●●●●

Mili Ilenič:

Potrebujemo ljudi z znanjem

Ko pregledujemo svoje dveletno delo, mirno lahko ugotovimo, da vseh dobrih besed nismo znali spraviti s papirja v življenje. Hkrati se najbrž po vseh teh letih opozarjanj prvič zavedamo močno zaostrenih razmer, v katerih površne analize in nepremišljene poteze ne nakazujejo svetlejše vizije prihodnosti.

Vedno bolj spoznavamo, da potrebujemo ljudi z znanjem in ljudi, ki se bodo s sodobnimi dosežki nenehno seznanjali — torej izobraževali. Tako opremljeni ljudje bi svoje znanje preverjali v praksi, se potrjevali in nadgrajevali dosedanje dosežke, ki kljub vsem kritikam in grajam niso tako majhni.

A kaj počnemo?

Ne znamo ali nočemo ceniti njihovega dela, znanja, kritičnosti, včasih zaletavosti in neučakanosti. Pogosto jih zavračamo že s tem, ker njihovih pobud ne jemljemo dovolj resno ta-

Večer s slovenskimi skladatelji

V organizaciji Glasbene šole Jesenice je bil v sredo, 20. aprila, ob 18. uri v Gledališču Tone Čufar na Jesenicah Večer s slovenskimi skladatelji.

Glasbena dejavnost je v preteklosti dobila obilo posameznih zapisov, ki so obogatili zbirko in pregled domače skladateljske ustvarjalnosti. Med pomembnimi skladatelji instrumentalne, posebno pa še mladinske zborovske glasbe, so tudi skladatelji Jakob Jež, Slavko Mihelčič in Janko Pribošič, ki so bili gostje na tem večeru. Zdaj, ko nam gmotno in duhovno streznenje odkriva krizo nekaterih kulturnih potreb in vrednot, se je družbena kulturna akcija Glasbene šole Jesenice usmerila k temelju, kjer naj bi se porajale prisotne kulturne potrebe in oblikovale jutrišnje resnične kulturne osebnosti, torej k mladim rodovom: k predšolskim otrokom, osnovnošolcem in srednješolcem. Akcija je vredna vsega priznanja. Številne glasbene produkcije na šoli, nastopi učencev na raznih prireditvah in sedaj srečanje učencev in pedagogov s skladatelji del, ki jih radi izvajajo, Glasbeno šolo Jesenice uvrščajo med pomembne dejavnike kulturnih dejavnosti na Jesenicah.

Ljubica Intihar, ravnateljica Glasbene šole Jesenice, je v uvodnem nagovoru toplo pozdravila prisotne skladatelje in se zahvalila za njihov prvi obisk. S prisrčnim aplavzom so goste pozdravili tudi številni Jeseničani, ki so prisostvovali temu izjemnemu dogodku. Ravnateljica je v nagovoru med drugim poudarila, da ta večer s skladatelji ni pomemben samo za vzgojo mladih talentiranih glasbenikov, ampak tudi za vzgojo širšega kroga ljudi, saj doživljanje instrumentalne in vokalne glasbe lahko prispeva k bogatejši kulturni in duhovni podobi človeka.

V koncertnem delu programa so sodelovali učenci Glasbene šole Jesenice in osnovne šole Prežihov Voranc Jesenice. V uvodni točki koncerta so bili prav prisrčni cicibani Glasbene šole Jesenice, ki so se pod vodstvom zborovodje Jožeta Humerce predstavili s tremi pesmicami prisotnih skladateljev. V nadaljevanju programa je bilo kar 36 raznih skladb za klavir in harmoniko, ki so jih izvedli učenci Glasbene šole Jesenice: Vanja Debeljak, Marius Rebek, Maruša Drolc, Nina Skubic, Nika Morič, Tina Klančnik, Tina Hribar, Nina Mežak, Mojca Lužnik, Vesna Resnik, Bogdana Dobravec, Katarina Lužnik, Urška Iskra, Saša Bunčič, Martina Kerštanj, Zala Korošec — Noč, Domen Marinčič in Tanja Lužnik. Ta del programa so pripravili pedagogi glasbene šole: Beti Demšar — Zupan, Rajka Puškaš — Pejić in Ivanka Trnka. V zborovskem delu koncerta so sodelovali: Otroški pevski zbor osnovne šole Prežihov Voranc (trije nastopi, šest pesmi) pod vodstvom zborovodkinje Stanke Mencinger, Mlajši mladinski pevski zbor osnovne šole Prežihov Voranc (dva nastopa, tri pesmi), solistka Martina Lakić, pod vodstvom zborovodkinje Stanke Mencinger in Mladinski pevski zbor osnovne šole Prežihov Voranc (en nastop, tri pesmi), pod vodstvom zborovodkinje Mire Mesarič. Vse izvedene instrumentalne in zborovske skladbe so bile del bogatih glasbenih opusov prisotnih skladateljev. Jakob Jež se je učencem, pedagogom in organizatorjem srečanja zahvalil za uspešno izvedbo njihovih del in pohvalil prizadevanja za napredek glasbene vzgoje na Jesenicah.

Po koncertu je bil v prostorih Glasbene šole Jesenice posvet s skladatelji, ki so se ga udeležili tudi nekateri ugledni kulturni delavci Jesenic. Tudi tokrat so skladatelji srečanje ocenili zelo pozitivno. Posebno priznanje so izrekli Glasbeni šoli, glasbenim pedagogom in ravnateljici, ki so vložili veliko truda za realizacijo takega glasbenega večera, ki je velikega pomena za kulturni napredek Jesenic. Skladatelji so izrazili željo po nadaljnjem sodelovanju z Glasbeno šolo, osnovnimi šolami in jeseniškimi učitelji glasbe ter obljubili pomoč pri uresničevanju šolskih glasbenih programov. Tudi ostali prisotni so organizacijo in srečanje s skladatelji ocenili kot veliko spodbudo za nadaljnje prebujanje in uveljavljanje glasbene dejavnosti in rasti v jeseniški občini. Pogovor je imel tudi nekaj kritičnih odtenkov. Prisotni pedagogi in ostali so ugotovili, da je na Jesenicah še vedno preveč brezbrižnosti do glasbe in glasbene vzgoje, da je delo glasbenih učiteljev premalo opaženo in ovrednoteno.To in še veliko drugih problemov (stanovanja) povzročajo odhod jeseniških glasbenikov v druga, za glasbenike bolj urejena okolja, ali celo v inozemstvo. Z obstoječim učiteljskim kadrom na glasbeni šoli in osnovnih šolah bi moralo biti več sodelovanja na vseh ravneh v občini. Nismo še slišali, da je Glasbeno šolo obiskal župan ali tovariš s podobno odgovornostjo. Vse je prepuščeno VIZ in ZKO Jesenice! Moramo spoznati resnico, da brez dogovarjanja na vseh ravneh (VIZ, ZKO, GŠ in OŠ) ne moremo računati na večje uspehe, saj nam je cilj in namen jasen: nuditi mladim čim boljšo in raznovrstno glasbeno vzgojo. Posebno talentiranim učencem moramo nuditi vse pogoje za kvalitetni razvoj (dobre pedagoge, štipendije, instrumente), da bodo dostojni nasledniki nekaterih jeseniških glasbenikov. Naredimo nekaj, da bo poklic glasbenika postal spet privlačen za našo mladino. Pogoj je takojšnja ureditev moralne in materialne stimulacije sedanjega učiteljskega kadra. Kmalu naj bi prišlo do potrebnih pogovorov na to temo (okrogla miza).

Z veseljem ugotavljamo, da je bil ta prvi Večer s slovenskimi skladatelji zelo uspešen. Organizacija je bila v vsakem pogledu odlična in program mladih izvajalcev je bil prisrčen.

Izvedbo večera so omogočili: Zveza kulturnih organizacij Jesenice, Občinski sindikalni svet Jesenice in Kartonaža Cvetkovič Jesenice.

Franjo Ropret

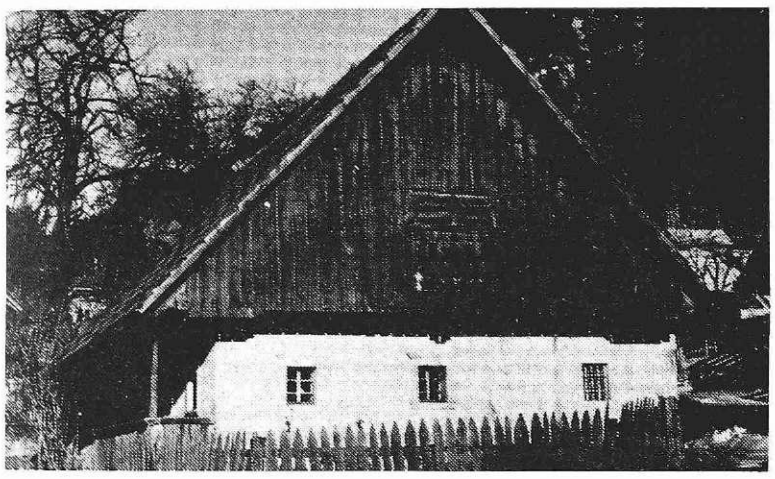

Domačija na Koroški Beli (foto: A. Abram)

Slikarka, predana vonju barv in svetu, ki ga podoživlja

Jutri v petek, 29. aprila, bodo ob 18. uri v razstavnem salonu Dolik DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice odprli že deveto letošnjo razstavo, in sicer razstavo likovnih del akademske slikarke Urše Žajdela iz Domžal. Razstavo bodo odprli s krajšim kulturnim programom.

»Likovna angažiranost Urše Žajdela je širša, kot bi lahko pričakovali od komaj diplomirane akademske slikarke«, je zapisal akademski slikar Janez Kovačič in nadaljeval:

»Malo je slikarjev, ki bi se tako zgodaj preizkusili v široki izrazni paleti, kot se je Urša. Tehnološko in izrazno obvlada keramiko, sitotisk, grafiko in seveda slikarstvo. Slikarstvo je tisti njen duhovni naboj, ki jo sili v radovednost, a se vedno vrača na izhodišče po nove ideje in moči. Uršin likovni svet so različna tihožitja, šopki, izrezi krajine in redkeje tudi portret. Mogoče je ravno tihožitje tista tema, ki jo Urša tako suvereno in na široko interpretira. Izhaja iz ateljejsko skrbno aranžirane postavitve preprostih predmetov in prostorskih odrival, ki jih predela v nov likovni organizem.

Uršo odlikuje velika delovna disciplina in občutek za red in tehnično doslednost, saj prav ničesar ne prepušča zgolj slučaju. Vsako sliko gradi po načelu barvnih in ploskovnih elementov. Ti so sicer ločeni, a jih povezuje struktura barvnega nanosa, ki daje sliki posebno uglašenost. Barvna in ploskovna ubranost je redka posebnost, vendar za dobro sliko nujnost. Slikarka pri svojem delu ne rezonira, temveč se predaja vonju barv in svetu, ki ga podoživlja. Pri Ursi zasledimo prav isti motiv v različnih formatih, vendar je zanimivo to, da njena intimnost in toplina pri tem prav ničesar ne izgubita.

Pozoren gledalec bo hitro opazil, kako je grajena kompozicija Uršinih slik. Komaj spoznaven lik v sredini slike nosi izrazito barvo ali svetlobo, kar daje neko posebnost.

Kaj lahko rečemo ob slikarkini že četrti samostojni razstavi?

Formalno šolanje ima za seboj. Na širokem brezpotju si mora sama izbrati smer. Tu preprostih receptov ni. Vsaka Uršina slika je nov kamenček v ustvarjalni opus, ki ga šele začenja. Slikarki lahko samo zaželimo, da bodo tudi nadaljnji kamenčki njene kompozicije enako skrbno grajeni, o čemer pa mi, njeni poznavalci, ne dvomimo.«

Urša Žajdela, rojena 6. avgusta 1965, je končala osnovno šolo v Domžalah. Šolanje je nadaljevala na Srednji šoli tiska in papirja (SŠTP) v Ljubljani, kjer je diplomirala leta 1983 in takoj nadaljevala študij na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani in diplomirala 28. oktobra 1987. Sedaj dela kot likovni pedagog na SŠTP v Ljubljani. Je tudi mentorica likovnega krožka v osnovni šoli Venclja Perka v Domžalah.

Doslej je imela tri samostojne razstave: leta 1986 v razstaviščih LEK v Ljubljani in INDUPLATI v Jaršah in letos januarja v likovnem razstavišču v Domžalah. Udeležila se je tudi slikarske kolonije DONIT v Martuljku, s svojimi deli pa je sodelovala tudi na skupinskih razstavah študentov Akademije za likovno umetnost.

Likovna dela akademske slikarke Urše Žajdela bodo v razstavnem salonu Dolik na Jesenicah na ogled do vključno 11. maja. Salon je odprt vsak dan, razen sobote popoldan, nedelje in praznikov, od 9. do 12. ure in od 16. do 19. ure.

Moliere na jeseniškem odru

V Gledališču Tone Čufar pripravljajo zadnjo premiero.

V soboto, 7. maja zvečer, se bodo predstavili z enodejanko J.B. Moliera: Sganarel ali namišljeni rogonosec.

Režiser predstave je Miran Kenda, sceno je oblikoval Jože Bedič, kostume pripravljata Anne Čehova in Ivanka Leskovar, za koreografske dodatke pa je poskrbel Janez Mejač.

V naslovni vlogi bo to pot nastopil Igor Škrlj, ob njem pa še: Mira Bolte, Rado Mužan, Nataša Černe, Sandi Jakopič, Tatjana Košir in Milan Trkulja.

Abonmajske predstave se bodo zvrstile predvidoma v tednu od 11. do 16. maja.

Gledališče bo še pred prazniki razposlalo svojim abonentom vstopnice, ki pa bodo na voljo seveda tudi za druge obiskovalce gledališča.

koj, jih ne preučimo in kar čakamo, da bo voz še globlje zdrsnil. Ne znamo ali nočemo priznati, da smo se ušteli, da v taki obliki ne gre in ne gre, ampak ostajamo samozadovoljni prav ljudje, ki bi morali razvoj načrtovati za leta naprej. Vprašujem se, zakaj dolga poročila, v katerih iz leta v leto kritično opozarjamo na napake, od vsega tega pa je malo ali nič. Še več, na ljudi, ki bi želeli stvari predstaviti še z drugega zornega kota, pa morda bolj s stališča praktika kot teoretika, ki bi radi kaj premaknili, ker jim ni vseeno, kako bo jutri, pokažemo kot na nekaj nepotrebnega. Žal je često važno, kdo kaj reče in ne — kaj kdo reče.

Še huje je to, da imamo vrsto strokovnih institucij, od katerih bi pričakovali hitre reakcije — četudi odklonilne, a biti bi morale opremljene z argumenti. Žal je tega malo, praktiki tak pristop pogrešamo.

O problematiki šolstva govorimo že nekaj let. Oblikujemo različne prenove, spreminjamo programe, pravi mojstri smo za predpisovanje novih ali prenovljenih učbenikov — in vse to je zelo drago, posebej še, če so prenove zaobsegle le nekaj strani v knjigah, pa bi to lahko storili preprosteje in ceneje. Ali pa, da prenavljamo programe, spremljajočih didaktičnih pripomočkov pa ni po več let ali sploh nikoli. In še huje — krivdo za stanje valimo drug na drugega, najbolj kriv pa je učitelj, ki ne da družbi takega človeka, ki bi znal za jutri, ne le za včeraj ali danes. Leta smo vključevali v programe zelo zahtevne vsebine in namesto da bi bila vsebina osnova za motivacijo in željo po samoizobraževanju, dosežemo obratno, ker je velik del vsebin samim sebi namen. Hkrati pa zastarele vsebine in še marsikaj ne pometemo iz programov. Učitelj pa pridno izpolnjuje zadane naloge ter pri tem doživlja preveč učnih in vzgojnih neuspehov. Pa NI učitelj kriv, da je naša osnovna šola najtežja v Evropi!

Kaj storiti?

Začeti bi bilo treba na temeljitem strokovnem delu in strokovnjakom dati vso podporo, da bodo učni programi na vseh stopnjah taki, da bodo omogočali temeljito znanje temeljnih vsebin. Teorija in praksa bi morali biti bolj povezani, praksa bolj spremljana, da bomo ob zmotah hitro reagirali. Ne smemo dopuščati, da nam slabo zastavljene vsebine jemljejo učni fond, šolske klopi pa zapuščajo generacije z nezadovoljivim znanjem. Končno lahko razmišljamo tudi takole: Mladi učitelj takoj potrebuje dodatno usposabljanje, pa bi vsaj prva leta moral izžarevati znanje in željo po ustvarjalnosti. Za praktike pa bi temeljito seznanjanje z novostmi na strokovnem področju — to je stroka in pedagoška teorija — morali uvesti izobraževanje sistematično v letih poučevanja.

Tudi šolniki želimo prispevati, da bi krizno obdobje bolje obvladovali. Ne vidimo pa racionalizacije v golih varčevalnih ukrepih. Družbene dejavnosti potrebujejo daljši čas, da spet dosežejo želeno raven — na znanje moramo gledati kot na proces in ne kot na trenutne spremembe.

Jeseniška občina se je znašla v situaciji, ko lahko ocenimo, da ji preti katastrofa na gospodarskem in s tem na področju družbenih dejavnosti. Rast proizvodnje je dosti nižja od porabljenih sredstev, zažiramo v lastno substanco. Leta je občina veliko prispevala in še prispeva za solidarnost, zdaj pa smo je sami potrebni, saj so družbene dejavnosti občine lahko pod vprašajem že jutri. Standard družbenih dejavnosti se je v 70-letih razmeroma dvignil, a marsikatera odločitev je bila rezultat političnih hotenj, ne pa strokovno znanstvenih opredelitev.

V 80-letih se je situacija slabšala, prvi večji infarkt smo doživeli že leta 1984 in sprejeli vrsto varčevalnih ukrepov, ki so še v veljavi, efekti pa so manjši od pričakovanih. Vsi se zavedamo, da tako naprej ne smemo in ne moremo. A kdo naj bo nosilec sprememb stanja? Ocenjujem, da smo za spremembo stanj odgovorni vsi, poteze pa naj bi vodili in zanje odgovarjali strokovnjaki v strokovnih ustanovah. Znanje, odgovorno delo, delovna in tehnološka disciplina so naša skupna naloga. Če tega ne bomo izpeljali, za nas ne vidim izhoda. Vse izgovore, da tega ali onega ne zmoremo, je nujno zavrniti. Če smo stanje verbalno pripravljeni urejati, storimo to najprej in predvsem z lastnim zgledom, sicer odidimo.

Konferenca ZKS ocenjuje stanje, hkrati pa mora zadolžiti vse posameznike in institucije, da bodo v določenem času stvari premaknili. Če temu ne bo tako, bo tu povedanih le veliko dobrih besed.

Teze smelo segajo v vsa področja našega življenja in dela. V svojih delovnih okoljih jih podpiramo. Če pa bo usoda tez enaka dosedanjim kongresnim dokumentom, si komunisti ne bomo povrnili izgubljenega ugleda. Mislim, da stojimo pred popravnim izpitom, na katerem si neuspeha ne smemo privoščiti.

Ob tem pa ne smemo dopustiti, da družbene dejavnosti nenehno opredeljujemo kot porabo, ampak naj bodo enakopravni soustvarjalec naše samoupravne socialistične družbe. Tudi mi smo delavci, le da delamo z drugimi delovnimi sredstvi. Nedopustno je, da stojimo vsak na svojem bregu in prežimo, kdo je od koga bolj odvisen, četudi je soodvisnost nenehna in neizbežna. Boljši in lepši jutri pomeni možnost delati in ustvarjati, to je zlasti za boljši jutri za naše otroke. Če pa vsega tega ne bomo presegli, nas bo povozil čas, razvoj v svetu. Mladi strokovnjaki — in nimamo jih malo — pa bodo odhajali v svet, ki bo cenil njihovo znanje, delovno voljo in ustvarjalnost. Če pa bomo to še naprej dovoljevali, potem si priznajmo, da nenehno jadikovanje o težkih materialnih možnostih ni realno, saj izredne ljudi izobražujemo za tisti razviti svet, od katerega smo vsak dan bolj odvisni.

●●●●●

Tone Koselj

Probleme reševati tam, kjer nastajajo

V množici problemov, nesoglasij in nedoslednosti, ki nas izčrpujejo v naši vsakdanjosti, mnogokrat pozabljamo na reagiranja in odmeve v širokem članstvu ZK. Vse prevečkrat se namreč dogaja, da informacijo, ki jo največkrat dobimo preko sredstev javnega obveščanja, informativno in akcijsko predelajo razni forumi naše organizacije, ostalo članstvo pa se mora zadovoljiti zgolj s priložnostnimi debatami v raznih neformalnih skupinah. Na tak način povratne informacije, ki bi izvirala iz mnenj in predlogov članstva, skoraj ni.

Ena od možnosti vključevanja širšega članstva v tok dogajanja je med drugim bila tudi uvedba aktivov neposrednih proizvajalcev, ki so organizirani v okviru občin. Delovanje in organiziranost aktivov zelo na skopo opredeljuje en sam člen našega statuta, tako da so največkrat prepuščeni sami sebi. Zdi se, kot da so bili uvedeni kot formalnost, potem pa taki tudi ostajajo. Iz prakse delovanja teh aktivov je lahko razbrati, da so bile seje v preteklosti mnogokrat dobro obiskane, razprave izredno pestre, predvsem pa poštene, obravnavano tematiko so razgaljevale do potankosti, seveda z zornega kota delavcev, neposrednih proizvajalcev. Do tukaj vse lepo in prav, vendar se v tem trenutku problem pravzaprav šele začne. Po znanem in preizkušenem pravilu »psi lajajo, karavana gre dalje« so bila mnenja, predlogi in zaključki, sprejeti na sejah, pozabljeni tisti trenutek, ko so se le-te končale. Tako se sklepi niso posredovali naprej v smislu reševanja problemov, postali so prazaprav neobvezujoči za kogarkoli. Kar pa je najbolj zaskrbljujoče, pa je, da so na delavce, ki so v svoje razprave vnesli preveliko mero odkritosti v predstavljanju slabosti svojega okolja, vodstvene strukture, ponekod pa tudi vodstva osnovnih organizacij, izvajali velike pritiske. Edino, kar je bilo dobrega v takem načinu delovanja, je bilo to, da so občinski in tudi ostali forumi naše organizacije na nek način pridobili mnenja in utrip med članstvom v danem trenutku.

Seveda tak način delovanja ni mogel vzdržati brez posledic. Članstvo je spregledalo svojo nemoč, obisk na sejah se je občutno zmanjšala prisotnost, pojavila se je malodušnost, splahnela je vsaka želja po kakršnikoli aktivnosti, nadalje se vrstijo izstopi iz članstva ZK. Primer neuspešnega delovanja aktiva ni edini. Lahko ga uporabimo kot model tudi v vseh ostalih oblikah delovanja in

(Nadaljevanje na 14. strani)

Nogometna ekshibicija

Pa sem ustrelil kozla! Prav mi je, kaj pa se vtikam v zgodovinopisje nogometa na Jesenicah. Ko sem se pred kratkim srečal z Viktorjem Brunom, mi je zagodel: »Ti me pa res ne boš učil zgodovine jeseniškega nogometa.«. Takšen je tudi Brunov kritični prispevek v 12. številki Železarja, ki je odmev na moj zapis o srečanju bivših nogometašev in nogometnih delavcev, ki je bil objavljen v 4. številki Železarja.

Na začetku tega zapisa moram poudariti, da sem na omenjenemu srečanju v imenu vseh prisotnih izrekel Viktorju Brunu priznanje in zahvalo za knjigo 60 let nogometa pod Mežaklo in za feljton 75 let nogometa na Jesenicah. Na srečanju sem povedal nekaj mojih nogometnih spominov iz mojih rosnih let, preden sem odletel iz nogometnega gnezda »švedrgase« (kot pravi Viktor Brun). O teh mojih spominih sva se z Brunom pogovarjala že pred leti. Žal mi je bilo, da o teh dogodkih, (o mojih spominih iz »švedrgase«) ni bil informiran prej, da bi tudi te detajle opisal v svoji knjigi. Oba sva bila mnenja, da bo čas prinesel priložnost, da se bodo lahko v kakšnem zapisu o jeseniškem nogometu dodali še taki spomini. Vsa pretekla leta mi nikdar ni prišlo na misel, da bi se vmešaval ali dopolnjeval zgodovino jeseniškega nogometa. Moje spomine sem na srečanju bivših nogometašev in v zapisu, objavljenem v Železarju, interpretiral tako, kot sem si jih zapomnil, in večkrat obudil s še nekaterimi živečimi »švedrgasarji«. Zanesljivo se tokrat ne bi lotil tega, kar sem storil. Zato pravim, **da sem ustrelil kozla.** V feljtonu 75 let nogometa na Jesenicah pa sem prebral, da o ustanovitvi in začetkih delovanja nogometa v okrilju DTKZ Svoboda, podružnice na Jesenicah, **ni pisanih virov** (kar pomeni, da jih tudi Viktor Brun nima). Tisto, kar sta Brunu povedala Miha Delopst in Vinko Kozjek, pa se glede letnice popolnoma ujema z mojimi spomini. Brun trdi, da v letih 1926, 1927 pri Svobodi ni bilo ne pionirskega in ne mladinskega moštva. Na podlagi česa to trdi, če nima virov? Moji spomini, fotografije dela mladih nogometašev iz 1927 leta, kakor tudi Delopstovo pripovedovanje, pa potrjujejo, da se je tista leta le nekaj dogajalo, čeprav ni pisanih virov. To se pravi, da moj prispevek ni **za lase privlečen!** Kar pa opisuje Mirko Rozman, nogometaš NK Slovan, se pa nanaša na leta pred letom 1926-1927, ker se je moštvo, ki ga omenja Mirko Rozman, **razšlo** že leta 1924-25, moji spomini pa segajo v leto 1926 oziroma 1927 (to pa so že viri). Čudno pa je, da Mirko Rozman nikjer ne omenja, da je po razpadu Slovana 1924-1925 pristopil k skupini nogometašev iz »švedrgase«. Še bolj je čudno, ker je tudi on na fotografiji mladih nogometašev, ki sem jo priložil »inkriminiranemu« prispevku o »zgodovini jeseniškega nogometa«. Čudno je tudi to, da iz tistih »evforičnih« časov Slovana, Kurje vasi, Senožet, Borovelj... ni nobene fotografije?!

O igrišču v Vrbju bi lahko navedli »sto alternativ« in vse bi bile »zgodovinske«. V tistih časih prostora, na katerem smo vsi brcali žogo, razen naše skupine nihče ni urejeval. Za vsako »tekmo« ali »trening« smo vedno znova odstranjevali kamenje, gole (vrata) pa delali iz žamanja (odpadki od žaganja desk) in prekel, ki smo jih povezovali z žico. Tudi o mojem »predolgem« seznamu nogometašev »švedrgase«, ki so postali nogometaši Svobode, mi ni kaj očitati, saj so vedno pripadali Svobodi, čeprav vedno niso bili v prvih postavah. V mojem prispevku nikjer nisem trdil, da so nogometaši »švedrgase« **kadeti in pionirji** postali prvo mladinsko moštvo Svobode leta 1927. Ta stavek si je izmislil Brun. »Švedrgasarji« nismo imeli ne »kadetov ne pionirjev«. Teh nazivov takrat še nismo poznali. Navajam samo imena tistih, ki so bili vključeni v prvo osnovano moštvo, ne pa v prvo postavo. To pa je razlika.

Viktor Brun je v knjigi 60 let nogometa pod Mežakljo na strani 33 zapisal, da je Franc Škrlj opisal **zgodovinski razvoj** (podčrtal F.R.).... in tudi športno dejavnost Svobode, Enakosti in Kovinarja. Iz navedenaga **vira** (podčrtal F.R.), piše Brun, je zbral le izide nogometnih tekem in nekatere komentarje. Tako je 24. junija 1928 odigrana nogometna tekma Svoboda Jesenice — Svoboda Ljubljana 3 : 7. Komentar pa je naslednji: Mlado jeseniško moštvo se je dobro upiralo gostom. Pri domačih je zaznaven napredek v primerjavi **s preteklim letom....** Torej preteklo leto je 1927! Ker je Franc Škrlj svoj zapis naredil na podlagi virov (tako Brun piše v njegovi knjigi), to pomeni, da mora biti nekje »ta famozni vir« o **preteklem letu,** o letu 1927. O pripravah na ustanovitev nogometa pri Svobodi, ki je vezana prav na leto 1927, bi lahko še kaj napisal in imenoval ljudi, ki so se zavzemali za razširitev športne dejavnosti pri Svobodi. Na primer nisem navedel, kako smo naraščajniki Svobode (ne kadeti ali pionirji, ki se jih je sedaj izmislil Brun) z overjenimi polami Svobode nabirali dobrovoljne denarne prispevke prav za ustanovitev nogometa, pa še in še kaj je bilo.

Predolgo bi bilo moje pisanje, če bi hotel posamično obravnavati vse Brunove trditve o mojem **»za lase privlečenem prispevku«** o takratnih razmerah. Imel sem najboljše namene, s katerimi se je tudi Brun strinjal. Na omenjenem srečanju bivših nogometašev je bil zadovoljen z mojim pripovedovanjem. Kakšen dan po srečanju pa mi je povedal, da je iz muzeja vzel fotografijo o nogometaših iz »švedrgase« in da bo to objavil. Jaz sem ga pa nehote prehitel, kar mogoče ni bilo prav?!

Sedaj pa zares. Sploh se ne bi oglasil na pripombe in kritike mojih »trditev — dopolnitev zgodovine jeseniškega nogometa«, ker je vse »privlečeno bolj za lase« in to v tem primeru ni na mojem nivoju. V to sem se moral spustiti iz drugih, bolj resnih vzrokov. Tisto o čepicah in začetnicah SKS ne bi posebno obravnaval. Res je, da se začetnice ne vidijo, a se vidijo obrazi mladih fantov, ki so s ponosom nosili navedene začetnice in so skoraj vsi, tudi tisti, ki so imenovani, a niso na fotografiji, vedno in ob vsaki priložnosti ostali verni Svobodi, nekateri pa so celo padli v NOV. Da so žandarji hodili v Vrbje, pa mogoče Brun ne ve, ker je v tistih časih odraščal »v drugačnem okolju«, kot je bilo tisto v Vrbju. Tam so v barakah živeli razni Pukšiči in njim podobne delavske družine, ki so vedno bile potencialna nevarnost za oblast in KID. Poleg barak pa je bil pod samo »pešngo« samski dom »puršncimer«, v katerem so bile kali delavskega gibanja. Vse to pa je bilo potrebno nadzorovati. Zato ni nič čudnega in ni »za lase privlečeno«, če so se žandarji zanimali tudi za nas, ki smo se podili za žogo v takem okolju. Da so naše »tekme« in »treninge«, ki sem jih jaz postavil v narekovaje (Brun jih ni), prihajali gledat starejši svobodaši, med njimi tudi Joža Gregorčič in Andrej Pleš, ki sta pripravljala ustanovitev nogometnega kluba pri Svobodi, tudi ni »za lase privlečeno«. Tisto, da je Plešov ogled vprašljiv, ker je Andrej Pleš bil le orodni telovadec in se za nogomet ni zanimal, pa potrjuje, da je Brun v tistih časih resnično odraščal in pripadal »drugačnemu okolju« kot tisti, ki so pripadali Svobodi. Pleš je kot komunist bil dolžan, da se zanima za to, kaj delajo mladi v tem okolju. Ogled »tekem« in »treningov« pa je bila tudi dobra krinka za vezi in delo med barakarji in stanovalci »puršncimra«. Andrej Pleš je bil eden najožjih sodelavcev in tovarišev Jožeta Gregorčiča. Skupaj sta vodila celico KPJ — Jesenice pri Jelenu pod odrom. Pleš je bil predsednik športnega odseka pri Svobodi. Bil je vsestranski svobodaš, neumoren je bil v dramski sekciji, najdemo ga med smučarji, pri šahu, esperantu, prijateljih prirode, rokoborcih, planincih... Na pobudo Jožeta Gregorčiča in Andreja Pleša je zaživela koča na rovtu na Mežaklji, ki svobodašem ni bila potrebna »zaradi lepšega« itd. O Gregorčiču pa samo toliko, da je po odsluženju vojaškega roka, januarja 1927, že bil zaposlen pri KID. **V drugi polovici 1927,** na otvoritvi gledališke sezone, pa je že nastopil v Čufarjevi socialni drami Jutranja molitev. Torej moje »trditve« in »neresnosti« o tedanjih razmerah, o fantih iz »švedrgase«, o Gregorčiču in Plešu niso prav nič »privlečene za lase«.

Niti s tem mojim prispevkom niti z mojim pripovedovanjem na srečanju bivših nogometašev in z objavljenimi spomini v Železarju nisem želel »ispolitizirati« ustanovitev nogometnega kluba pri Svobodi. Toda pisanje Viktorja Bruna, da so moji spomini »privlečeni bolj za lase« — kar bi se po domače reklo LAŽ — me je spodbudilo, da poleg obujanja dogajanj, s katerimi so bili bolj seznanjeni tisti, ki so bili pri Svobodi, še »rehabilitiram« priljubljenega svobodaša Andreja Pleša pred vsemi tistimi, ki Pleša iz tistih časov niso dovolj poznali (med katere štejem tudi Bruna), da Pleš ne bi ostal zapisan samo kot orodni telovadec pri Svobodi.

»Pripombe« in »popravki« na moje spomine, ki jih je navedel Brun v Železarju, me niso prav nič prizadele, ker vsak človek ima svoj stil v odnosih in komuniciranju, ki so vedno na »določenem« nivoju. S tem so za mene »pripovedovanja in spomini« o ustanovitvi nogometa pri Svobodi in zgodovinopisja o jeseniškem nogometu — končani. Na začetku sem zapisal »da sem ustrelil kozla« ker sem se v to sploh podal, toda vse je bilo dobronamerno.

Pa brez zamere! S športnim pozdravom: ZDRAVO!

Franjo Ropret

Osem let predvajanja diapozitivov na Javorniku

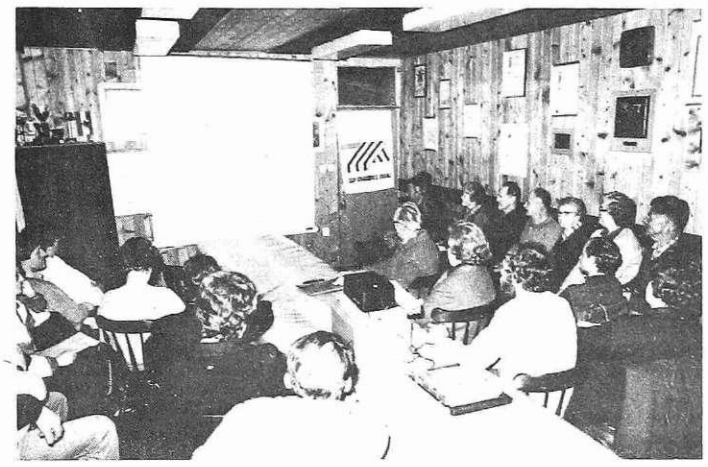

Že kar navadili smo se, da se z nastopom zimskega obdobja začne tudi predvajanje diapozitivov.

Pred osmimi leti se je začelo predvajanje diapozitivov na pobudo staroste planincev, Kreuzerja, najprej vsak teden, pozneje pa vsakih štirinajst dni. Upravni odbor planinskega društva je velikodušno odstopil sejno sobo in ljudje so začeli prihajati. Sedaj ni diavečera, da ne bi prišlo od 30 do 25 stalnih ali slučajnih ljubiteljev gledat in poslušat dela avtorjev amaterjev.

Z velikim zadovoljstvom ugotavljamo, da je ideja uspela in treba bo nadaljevati. V osmih letih se je zvrstilo veliko število avtorjev, ki so na več kot sto predavanjih prikazovali svoja potovanja po svetu in po ožji okolici, po planinskih poteh, po hribih in vrhovih.

Za prizadevnost pri organizaciji teh diavečerov je odbor foto kluba Andrej Prešern Jesenice nagradil svoja dva člana Franca Črva in Franceta Kreuzerja s knjigo »Grintovci« na otvoritvi foto razstave v prostorih Julke in Albina Pibernik.

Zahvala gre tudi Planinskemu društvu Javornik-Koroška Bela, ki z razumevanjem omogoča to vrsto dejavnosti v njihovi sejni sobi.

F.Č.

(Nadaljevanje s 13. strani)

organiziranosti ZK. Tako smo pravzaprav prišli do stanja, kakršnega nam ponuja naša sedanjost, ob tem pa bi nam prihodnost vsekakor morala biti bolj logična in jasna, kot v tem trenutku je.

Priče smo nenehnemu spreminjanju obstoječega, problemi na gospodarskem področju se vrstijo, na neučinkovitost in malodušje smo se malodane že kar navadili oziroma nam je zlezlo pod kožo. V tem trenutku bi moralo biti prav nam komunistom najbolj jasno, kako začeti premagovati nakopičene težave. Seveda s tem ne mislim, da moramo vsi reševati prav vse probleme. Možnosti naj si poišče vsak v svojem okolju, tam, kjer probleme dobro pozna in jih tudi lahko obvlada.

Ob tem mora priti v našo zavest tudi dejstvo, da reševanje problemov po preživeti partijski liniji ne bo učinkovito, svojo avantgardnost dokažimo s pravočasnim reagiranjem na probleme, spodbujanjem borbe mnenj z uvajanjem demokratičnega postopka dogovarjanja z vključevanjem vseh subjektov današnje družbe.

Seveda se ob tem moramo vprašati, ali sploh obstaja možnost oz. pogoji za tako delovanje. Zavedati se moramo, da brez povrnjenega ugleda ZK tako ravnanje ne bo obrodilo sadov. K vrnitvi ugleda največ lahko prispeva v prvi vrsti normalizacija in izboljšanje pogojev gospodarjenja, medsebojnih odnosov, socialne politike... Prav tu pa so v prvi vrsti na potezi vodilni in vodstveni delavci na vseh področjih, ki so člani ZK, in seveda vsi tisti, ki jim je politika poklic in s tem delovna obveza.

Marija Mulej:

V zdravstvu so aktualna vprašanja organiziranosti

Krizne razmere so se v zdravstvu tako zelo zaostrile, da njihovo reševanje ne prenese nikakršnega odlašanja.

V kompleksni problematiki krize v zdravstvu bi se dotaknila samo nekaterih njenih segmentov.

Že nekaj časa so v zdravstvu zelo aktualna vprašanja organiziranosti, tako izvajalcev kot organiziranosti v SIS-ih. Zdravstvo smo organizirali po istem modelu kot gospodarstvo, toda za zdravstvo je potrebna takšna organiziranost, ki zahteva prožnost glede na potrebe in možnosti okolja. Pri postavljanju organizacijske sheme se ni upoštevala specifika te dejavnosti. Interesna organiziranost ni prilagojena strokovni organiziranosti. Če želimo, da bo naš bolnik resnično deležen ustreznega zdravljenja, ki ga omogoča moderna medicina, je potrebna sodobna organizacija zdravstva, ki mora poleg dane ekonomske plati upoštevati predvsem strokovni razvoj medicine in izkoriščati vse njene danosti. Eden od načinov, kako to izpeljati, je enotna zdravstvena politika, ki jo bodo morali načrtovati, voditi in zanjo tudi odgovarjati za to usposobljeni strokovnjaki. Če bomo imeli takšno družbeno dogovorjeno politiko, v kateri bi imeli nosilci politike jasno področje dela in odgovornosti, ne pa da se med seboj pokrivajo, in če bi imeli hkrati izdelan sistem ocenjevanja rezultatov, bi bil razkrinkan vsak možen monopol, ki ga ima država pri odločanju o politiki zdravstvenega varstva, SIS-i pri razpolaganju z denarjem in zdravstvene organizacije pri načinu izvajanja programov.

Kaj se lahko zgodi, če bo zdravstveno varstvo in skrb za zdravje kot največjo človekovo dobrino ogroženo zaradi strokovno nepreverjenih, administrativnih odločitev in sklepov, smo že deloma občutili v zadnjih mesecih preteklega leta. Situacija pa se v teh mesecih ni izboljšala. Že tako negotov ekonomski položaj se je zaostril do kritične meje z zveznimi obračunskimi zakoni, ki so blokirali zdravstvena sredstva v SIS-ih ter z zakonom, ki je omogočal organizacijam združenega dela, ki so poslovanje zaključile z izgubami, refundacijo sredstev.

Trenutna samoupravna organiziranost spodbuja lokalistične težnje, poraja probleme v zvezi s solidarnostjo, po drugo strani pa ovira uveljavljanje enotnih strokovno medicinskih odločitev, ki so v zdravstvu nujnost. Najbrž je smiselnejša organizacija večjih rizičnih skupnosti, kot jih imamo do sedaj — namesto občinskih regionalnih, kar bi bil hkrati tudi skromen prihranek sredstev pri delovanju teh enot. Pri tem bi navedla samo absurd, ki se pojavlja v zvezi s solidarnostjo. Dogaja se, da tisti, ki dajejo solidarnost, trošijo manj kot občine, ki jo dobivajo. Sistem solidarnosti, ki temelji na trditvi, da so vsi upravičeni do enakih zahtev (izraženih v dinarjih na uporabnika), sili vse v visoko potrošnjo, tudi tiste, ki imajo potrebe zadoščene.

Stabilizacijska naravnanost linearnega zniževanja sredstev v RZS za leto 1988 predvideva zniževanje sredstev za 25 % v primerjavi s porabljenimi sredstvi v letu 1987. Načrtovani izpad sredstev za zdravstveno varstvo pa glede obsega pravic uporabnikov še nima operativnih omejevalnih ukrepov. Pri ocenjevanju dosedanjih stabilizacijskih ukrepov je prav, če upoštevamo, da so bili v letu 1979 stroški na uporabnika v OZS Jesenice za 3.24 % višji, v letu 1986 pa že 5.22 % nižji kot v SR Sloveniji. To smo dosegli z zmanjševanjem posteljnih kapacitet, s skrajšanjem ležalne dobe, zmanjševanjem hospitalizacije, zmanjšanjem obsega dela zunaj rednega delavnega časa, z zmanjšanjem materialnih stroškov. Menim, da so s takšnim zaostrovanjem stabilizacijskih ukrepov postali nekateri segmenti zdravstvenega varstva že strokovno vprašljivi. Če ni sredstev, ni možnosti nabave zdravil, aparatur, obsega zdravstvenega varstva, za kakršnega smo se odločili in domenili ter ga tudi uzakonili v zakonu o zdravstvenem varstvu in v družbenih dogovorih o delitvi dela, a ga ne bomo mogli izvajati. Mislim, da je jasno in je to potrebno uporabnikom tudi povedati, da bo nujno prišlo do omejitve nekaterih njihovih pravic.

V tezah se predvideva razvoj družbenih dejavnosti skladno z razvojno preobrazbo gospodarstva in družbe v celoti. Krize, sicer strukturno različne, se pojavljajo v zdravstvu tudi v gospodarsko dobro razvitih deželah, kar govori za večplastnost vzrokov krize in s samim izboljšanjem stanja v gospodarstvu problemov ne bomo rešili. Ob tržno-ekonomski naravnanosti gospodarstva bo prišlo do nezaposlenosti, socialnih nemirov, kar bo predstavljalo dodatno obremenitev za zdravstveno varstvo.

Predvideva se širjenje participacije. Če se spomnimo nazaj, kakšne pomisleke smo imeli pred leti, ko smo se odločali o uvedbi participacije, za katero smo takrat dejali, da je količina sredstev, zbranih neposredno od uporabnika, le simbolična, njen pomen pa predvsem vzgojni. Ta namen zanesljivo ni bil dosežen.

Strategija razvoja zdravstvenega varstva je usmerjena h konceptu primarnega zdravstvenega varstva, ki ga je sprejela tudi skupščina svetovne zdravstvene organizacije: skrb in odgovornost za zdravje je dolžnost celotne družbe in vsakega posameznika. Še dolgo časa bo potrebno, da bomo ljudi naučili, v njih vzbudili zavest, da je zdravje ena največjih vrednot, za katero vsak posameznik lahko največ naredi in ne tako, kot je ob sedanji ureditvi, ko so zdravstvene organizacije in njihovi delavci skoraj v celoti in edini odgovorni za zdravje ljudi.

Menim, da so še možnosti glede bolj smotrnega in učinkovitejšega opravljanja dela zdravstvenih delavcev. Izpeljati bi morali razlikovanje med slabim in dobrim. Tudi na tem področju bi morali odpraviti tabu teme. Pretehtajmo, ali so res vse zdravstvene storitve potrebne, ali s stalnim dodatnim izobraževanjem res skrbimo za to, da opravljamo storitve na strokovno visoki ravni, ali smo zadovoljni s tem, kar smo se naučili v času študija, ali je utemeljena tako velika poraba zdravil. Citiram dr. Komadina: »Zdravstveni delavci so sestavni del družbe, z vsemi svojimi dobrimi in slabimi lastnostmi. Dokler ne bo korenitih sprememb v vsej družbi, jih tudi v zdravstvu ni pričakovati. Dokler ne bo sprememb glede odgovornosti drugod, jih ne bo tudi v zdravstvu.« Jasno je, da vseh nakopičenih težav ne bo mogoče rešiti čez noč. Menim, da poleg sodobnega zdravstvenega sistema, ki bo upošteval razvojne usmeritve javnega zdravstva in trajno vključeval spoznanja oz. povezanosti in soodvisnosti materialne in nematerialne proizvodnje, potrebujemo v tem trenutku programe, ki bodo začasno uskladili izdatke za zdravstveno varstvo z resničnimi materialnimi možnostmi.

Vpisovanje otrok v vrtec za šolsko leto 1988/89

VZGOJNO VARSTVENA ORGANIZACIJA JESENICE obvešča starše predšolskih otrok, da je redno VPISOVANJE otrok v VVO Jesenice za šolsko leto 1988/89 — 4., 5. in 6. maja 1988.

Starši naj prinesejo s seboj otrokov rojstni list.

VPISOVANJE JE:
— V enotah Angelce Ocepek za področje: Plavža, Hrušice in Planine pod Golico
— V enoti Julke Pibernik za področje: Save in Podmežaklje
— V enoti Cilke Zupančič za področje: Javornik-Kor. Bela in Bl. Dobrava

ČAS VPISOVANJA:
v SREDO in PETEK od 8. do 14. ure
v ČETRTEK od 8. do 16. ure

Istočasno bomo vpisovali tudi otroke, ki bodo obiskovali skrajšane programe, t. j. cicibanove urice in skrajšan program priprave na šolo.

UPRAVA VVO JESENICE

Zahvale

Ob smrti naše drage mame, babice in prababice

FRANČIŠKE ŠEMROV

se zahvaljujemo DO Kres in Gasilcem Železarne Jesenice za podarjeno cvetje. Zahvaljujemo se sosedom in znancem, posebej pa sosedi Dani, za pomoč v zadnjih dneh njenega življenja.

Hvala župniku za opravljen obred.

Vsi njeni

Ob težki in boleči izgubi našega dragega očeta, moža, tasta, nona, brata in strica

EMILA MIHELIČA

se iskreno zahvaljujemo osebju Zdravstvenega doma Kranjska Gora in Kirurškega oddelka bolnice Jesenice, krajevni skupnosti, Zvezi borcev in Planinskemu društvu Kranjska Gora, govorniku za poslovilne besede in vsem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani in darovali cvetje.

Še posebno se zahvaljujemo družini Gracer in fantom iz »Elektro« Kranjska Gora za nudeno pomoč.

Žalujoči: žena, hčerki z družinama in drugo sorodstvo

Ob boleči izgubi mojega dragega moža se najlepše zahvaljujem vsem, ki so mi v težkih trenutkih stali ob strani.

Albina Prezelj

Sodelavcem Vzdrževanja Jeklarne 1 se najlepše zahvaljujeva za lepa darila ob odhodu v pokoj, ki nama bodo v trajen spomin. Zahvaljujeva se tudi Francu Novaku za poslovilne besede.

Vsem želiva še mnogo delovne in osebne sreče ter medsebojnega razumevanja.

Metod Ličof
Franc Razinger

Društvu upokojencev se najlepše zahvaljujem za prijetno čestitko ob mojem življenjskem jubileju. Želim vam še veliko uspehov.

Viko Čarni

Društvu upokojencev Javornik — Koroška Bela se iskreno zahvaljujem za čestitko ob mojem jubileju. Želim jim še veliko delovnih uspehov.

Ana Klanšek

Sodelavcem Vzdrževanja Jeklarne 2 se zahvaljujem za darilo ob upokojitvi. Tudi v prihodnje jim želim veliko uspehov.

Jože Klinar

Vsem sodelavcem Strojnih delavnic z Javornika se najlepše zahvaljujem za darila in lepe želje od odhodu v pokoj. Vsa leta, preživeta z vami, so bila prijetna in rada se jih bom spominjala.

Svojim najožjim sodelavkam se prav tako zahvaljujem za darila, ki mi bodo v trajen spomin.

Vsem skupaj želim še veliko delovnih uspehov pri nadaljnjem delu.

Zdravka Timarac

Sodelavkam in sodelavcem obrata Transport, ki so prispevali za najina praktična darila ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujeva in jim želiva še veliko sreče in zdravja ob nadaljnjem delu.

Tine Rozman
Slavko Sušnik

Dežurne trgovine

V soboto, 30. aprila, bodo na Jesenicah od 7. do 19. ure odprte trgovine:
ŠPECERIJA Bled, Titova 22;
ROŽCA, O. Novaka 3, Javornik;
DELIKATESA, Kašta 3, Svetinova 3/a, Koroška Bela in
DELIKATESA, poslovalnica 9, Mojstrana.

V soboto, 7. maja, bosta odprti trgovini:
DELIKATESA, Kašta 2, Titova 21 in
DELIKATESA, Kašta 3, Svetinova 3/a na Koroški Beli.

Dežurna lekarna

V aprilu je za občini Jesenice in Radovljica dežurna lekarna na Bledu.

V maju je dežurna lekarna na Jesenicah.

Razstavni salon Dolik Jesenice

V dneh od 30. aprila do vključno 11. maja je na ogled razstava likovnih del akademske slikarke Urše Žajdela iz Domžal. Razstavlja olja, akvarele, grafiko in keramiko.

Salon je odprt vsak dan, razen sobote popoldan, nedelje in praznikov, od 9. do 12. ure in od 16. do 19. ure.

Krajanom Podmežaklje

Krajevna skupnost Podmežaklja obvešča krajane, da bomo v dneh od 4. do 10. maja 1988 podpisovali pogodbe, ki jih bo sklenila Samoupravna komunalna skupnost z naročniki za PTT priključek. Prednost pri podpisu pogodbe imajo do sedaj evidentirani naročniki. Od 10. do 13. maja 1988 pa bodo imeli možnost sklepati pogodbe tudi naročniki, ki do sedaj niso bili evidentirani, če bodo še na voljo telefonske številke.

Interesenti za podpis pogodbe naj se zglasijo na sedežu krajevne skupnosti Podmežaklja, Mencingerjeva 1, v navedenih dneh od 10. do 12. ure, v sredo do 17. ure.

Nagradna križanka

Današnja križanka je nagradna. Za pravilno rešeno križanko so pripravljene naslednje nagrade:
ena nagrada 3.000 din,
dve nagradi po 2.200 din,
tri nagrade po 1.800 din,
štiri nagrade po 1.200 din.

Vsak lahko sodeluje pri žrebanju le z eno rešitvijo, ki naj jo pošlje v kuverti, na katero poleg naslova: Uredništvo Železarja, napiše še »nagradna križanka«. Rešitve pošljite do vključno ponedeljka, 9. maja, do 12. ure.

Kaj bomo gledali v kinu

KINO ŽELEZAR

29. aprila, amer. ital. barv. pust. film ROPARJI IZGUBLJENEGA ZAKLADA ob 16. in 18. uri, ob 20. uri premiera amer. barv. akcij. filma ZAKON OROŽJA.

30 aprila, amer. barv. akcij. film ZAKON OROŽJA ob 16. in 18. uri, ob 20. uri premiera amer. barv. thriller film USODNA PRIVLAČNOST.

1. maja, sloven. barv. mladin. film ČISTO PRAVI GUSAR ob 16. uri, ob 18. in 20. uri amer. barv. akcij. film ZAKON OROŽJA.

2. maja, sloven. barv. mladin. film POLETJE V ŠKOLJKI II. del, ob 16. in 18. uri, ob 20. uri amer. barv. akcij. film ZADNJE DEJANJE. Film ni primeren za otroke!

3. maja, sloven. barv. mladin. film POLETJE V ŠKOLJI II. del ob 16. in 18. uri, ob 20. uri amer. barv. akcij. film ZADNJE DEJANJE.

4. maja, sloven. barv. mladin. film POLETJE V ŠKOLJKI II. del ob 16. in 18. uri, ob 20. uri amer. barv. vojni film PLATOON — VOD SMRTI.

5. maja, sloven. barv. mladin. film POLETJE V ŠKOLJKI II. del ob 16. uri, ob 17.45 in 20. uri ital. nem. franc. barv. zgod. film IME ROŽE.

KINO DOVJE

1. maja, amer. barv. fant. film HIGHLANDER ob 19.30.

3. maja, avstral. barv. pust. komedija KROKODIL DUNDEE ob 19.30.

KINO KRANJSKA GORA

29. aprila, avstral. barv. pust. komed. KROKODIL DUNDEE ob 20. uri.

3. maja, jug. barv. komedija IMEJMO SE RADI ob 18. in 20. uri.

Tudi v kinu »Železar« Jesenice že novi slovenski film

Poletje v školjki 2

po zgodbi Vitana Mala
Režija: Tugo Štiglic
Glasba: Jani Golob
Igrajo: Kaja Štiglic, David Sluga, Primož Longyka, Vera Per, Boris Kralj, Janez Hočevar — Rifle, Zlatko Šugman in drugi.
Na sporedu od 2. do 5. maja ob 16. in 18. uri.
Film z obilico glasbe, plesa in popevk. Ne zamudite!

Kino Kranj

Akcijska prodaja »pri Klabusu«

Železnina Jesenice (»pri Klabusu«) organizira od 15. aprila do 15. maja akcijsko prodajo 57 delnih kaset z orodjem »Dom«. Orodje si lahko nabavite pod naslednjimi pogoji:

1. Na štirimesečno brezobrestno posojilo; prvi obrok plačate ob nakupu. Maloprodajna cena je 184.109 din.

2. S takojšnjim plačilom celotnega zneska — 150.000 din.

Priporoča se kolektiv Železnine Jesenice

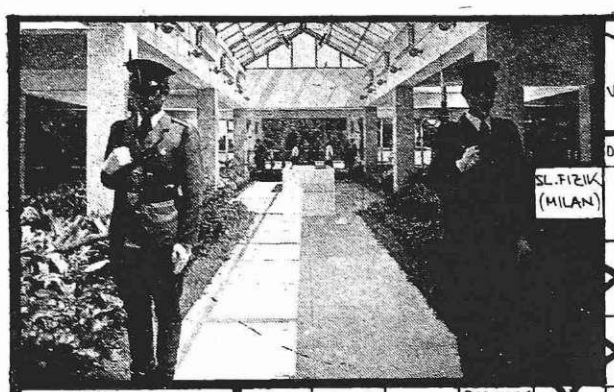

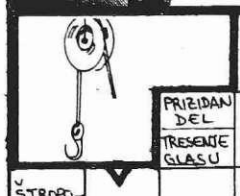

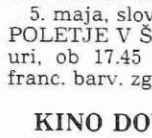

							PARIZ / VERSAILES	PASTI-RIČKA	SLADKO VINO IZ POSUŠENEGA GROŽDJA	POLOŽAJ	PREBIVALCI DRIJE	GOZDOVNIK	SESTAV VOJAŠKIH ENOT	POVRŠINSKA MERA		NAČIN KONJS. TEKA	POJAV PRI GORENJU	PRILOŽNOST
							DOHODNJA											
						SL. FIZIK (MILAN)									SRBSKA MEŠANA SOLATA	NEKD. TUR. VELIKAŠ / AVST. DIRIGENT (NIKI)		
														DANSKI OTOK / KRAJ PRI POREČU				
																NOVI SAD / IT. PEVEC (FAUSTO)		
		INKASO	JUTRANJA PADAVINA	IGOR PRETNAR	PISATELJ SVETINA / ZORENJE					ŽELEZAR	SLABA TRAVA							
	PRIZIDAN DEL / TRESENJE GLASU									SKUPINA ENOTNO MISLEČIH LJUDI	MEDICA	SVETO PISMO	ŠERBEDŽIJA / ANT. IME ANIENE				MEŠANEC HIBRID	PREBIVALKA ESTONIJE
ŠTROPOTANJE							RESA PRI KLASU	MALIGNA TVORBA	FANT / PEVKA PRODNIK					NEM. PISEC (WILHELM) / ODRSKO DELO				
PRAZNIČ. OGENJ				IT. FILM. REŽISER (ROBERTO)											VOJVODIN. PESNIK (KAROLY)	IZRASTEK NA GLAVI / TEN. IG. WILANDER		
SL. OPER. PEVEC (JURIJ)				ŽELEZAR	AMARANT	SPOJ ROKE IN TRUPA / EMIL NOLDE					OSEBA KI ŽIVI V DVOJNEM ZAKONU							
NAZIV			ZORANA ZEMLJA	DIŠAVNA RASTLINA / OČE							ŠP. LIRIK (F. GARCIA) / OCET					TORINO ... DE JANEIRO		
NETOPIR									GORSKE REŠEVALSANI / RUBIDIJ				PREBIVALC ISTRE / IGRALEC NELSON					
FILOZOFI IZ ELEE						SEVERNJAK									SL. SLIKAR (ALBERT)			
IZDELOV. CEŠENIH OBUVAL						VELEPOSLANIŠTVO									SESTAVIL: ROMNER	PESEM HVALNICA		

Skupščina Zveze telesnokulturnih organizacij Jesenice

V četrtek, 21. aprila, so se na redni skupščini Zveze za telesno kulturo Jesenice sestali športni delavci — delegati štiriintridesetih telesnokulturnih organizacij iz jeseniške občine, ki so članice ZTKO Jesenice. Udeležba delegatov je bila zelo dobra (80 %).

Iz poročila, ki so ga delegati prejeli v pisni obliki, lahko povzamemo, da je delo zveze v letu med obema skupščinama potekalo dobro, čeprav je ZTKO že oktobra 1986 ostalo brez strokovnega delavca. Tako je delo zveze več kot leto slonelo na volonterskem delu predsednika, ki so mu izdatno pomagali člani predsedstva.

Takšno zavzeto delo pa je obrodilo sadove. ZTKO je vse bolj prisotna v telesnokulturnem življenju od Rateč do Žirovnice. Delo je potekalo na področju šolskega športa in športne rekreacije. Velik poudarek je bil dan izobraževanju strokovnega kadra, žal je to področje kljub temu še preslabo obdelano. Velik poudarek je bil dan tudi delu z otroki v vrtcih in zimskim aktivnostim mladine med počitnicami. Izboljšalo se je sodelovanje z osnovnimi organizacijami. Dejavnost ZTKO Jesenice pa se vedno bolj čuti tudi v Sloveniji.

Delegati na poročilo o delu in na finančno poročilo, iz katerega je razvidno, da se sredstva trošijo zelo varčno ter strogo namensko, niso imeli pripomb.

Razpravljali so tudi o programu dela v letošnjem letu. ZTKO Jesenice še naprej želi dati čim večji prispevek telesni kulturi v občini. Delegati so se z obsirnim programom strinjali (podrobneje ga bomo predstavili v eni od prihodnjih številk), vendar pa so predlagali, da bi bilo dobro izdelati še pregled trenerskega, vaditeljskega kadra v občini ter prioritetno listo objektov, na katerih so potrebna večja vzdrževalna dela. Podprli so tudi izdajo biltena o športnih dosežkih športnikov iz naše občine.

Posebej dolga in mučna razprava se je razvila o delu delovne skupnosti športnih delavcev občine Jesenice, ki deluje v okviru Športnega društva Jesenice. Očitno je bila z ustanovitvijo te delovne skupnosti storjena napaka. Delovanje je ozko usmerjeno v vzdrževanje objektov pod Mežaklju, vsi ostali pa se morajo znajti, kot vedo in znajo. Neposrečena je tudi struktura dela, saj so trenerji, ki so člani delovne skupnosti, odgovorni svojim osnovnim organizacijam in jih v delovni skupnosti sploh ni videti, kajti problematika vzdrževanja je prednostna.

Žal so o tej delovni skupnosti razpravljali samo delegati, kajti predstavnika delovne skupnosti ni bilo. Od petih delegatov Športnega društva Jesenice je bil prisoten le eden, tako da se je na koncu, ko se je razpravljalo o predlogu strokovne službe TKS Jesenice o razdelitvi sredstev za telesno kulturo v občini, izoblikovalo stališče, češ mi mali kolektivi lahko pošljemo delegata, da razpravlja o petih starih miljonih, Športnemu društvu Jesenice in delovni skupnosti pa se ne zdi vredno poslati svojih predstavnikov za 22 starih miljard.

Na predlog strokovne službe TKS o delitvi sredstev so bile le manjše pripombe, saj je delegatom bilo jasno, da so sredstva razdeljena po veljavnih kriterijih, vendar pa je treba poudariti, da sredstva, ki jih lahko zberemo v občini za telesno kulturo, osnovnim organizacijam pomenijo le slabih 10 % sredstev za izvrševanje osnovnih programov. Po društvih in klubih je v tej gospodarski situaciji sila težko zagotoviti dodatna sredstva, kar pomeni, da je telesna kultura v občini v nezavidljivi situaciji. Morda samo za primerjavo! V občini Jesenice bomo s prispevno stopnjo iz OD zbrali v letu 1988 verjetno okrog 53 starih miljard za šport in telesno kulturo. Ta sredstva bodo namenjena za delo športnih in telesnokulturnih organizacij od Rateč do Žirovnice. Razpolagamo pa s podatkom, da je naprimer Hokejski klub Medveščak iz Zagreba v sezoni 1987/88 dobil za svojo dejavnost (samo za člansko in mladinsko vrsto) 65 starih miljard. Ali je primerjava sploh možna?

Delegati ZTKO so TKS Jesenice predlagali, naj sredstva za delovanje delovne skupnosti športnih delavcev razdeli ustanoviteljicam, ki naj nato delovni skupnosti plačujejo samo resnično opravljena dela, sredstva za OD in materialne stroške. Predlagali so tudi vsklajevanje po grupacijah v prihodnjem letu.

Skupščina ZTKO je potrdila tudi imenovanje Branka Jeršina za strokovnega delavca ZTKO Jesenice v prihodnjem obdobju.

Če strnemo vtise iz skupščine, potem lahko napišemo, da se za telesno kulturo in športne delavce v prihodnjem obdobju obeta hud boj za preživetje, toda vsi so pripravljeni delati in se boriti za obstoj športa in celotne telesne kulture v občini.

Hokejska tombola

HK Jesenice prireja 19. junija veliko hokejsko tombolo.

Letna konferenca TVD Partizan Jesenice

Letne konference so navadno prilika, da se govori o uspehih in se hvali vsevprek tudi tisto, kar ni bilo tako dobro. Da pa so lahko te konference tudi drugačne, je pokazala v petek, 22. aprila, konferenca članov društva za telesno vzgojo in športno rekreacijo, Partizan Jesenice.

Čeprav udeležba ni bila najmnožičnejša, če računamo samo polnoletne člane društva, pa so bila vsa poročila dovolj kritična do lastnega dela v prejšnjem obdobju in so obenem kazala tudi možne boljše poti pri delu društva Partizan Jesenice.

Če pričnemo z gospodarskim delom v društvu, potem lahko vidimo, da se vse prične in konča pri denarju. Stavba, ki bo kmalu stara šestdeset let, je stalno potrebna popravil. Zadnje večje je bilo končano 1979 leta, ko se je skoraj porušil strop doma. Lani so končno obnovili fasado doma, ki že dolgo ni bila v ponos Jesenicam. Čakajo tudi okna, ki so že zdavnaj odslužila svojemu namenu, vendar... No, člani gospodarskega odbora se ne udajo kar tako in iščejo razne priložnosti, da ob skromnem denarju, ki ga društvo dobi za vzdrževanje doma, naredijo včasih tudi nemogoče.

Judo sekcija se lahko pohvali z uspehi, ki bi jim v kakšni drugi sredini prinesli veliko več veljave, kot jo imajo v domači občini. Ti uspehi so vezani na trdo, vsakodnevno delo tekmovalcev in trenerjev. Sami treningi pa ne prinašajo uspehov. Za potrjevanje so potrebna tekmovanja, in to ne le doma, temveč tudi močni mednarodni turnirji. Potovanja pa, kot vemo, veliko stanejo. Člani judo sekcije radi poprimejo za kakršnokoli delo in tako z lastnim delom, s pomočjo delovnih organizacij in ob pomoči staršev pridejo do prepotrebnega denarja za svoje delo in potovanja. In ob takem delu in volji bo uspehov še več in upajmo, da bo tudi širša javnost drugače gledala na ta šport.

Dekleta gimnastične sekcije so zadnja leta po uspešnosti nekje v sredini. Prehitra menjava deklet, predvsem pa več dela v drugih gimnastičnih centrih, jih je pripeljalo na to mesto. Gimnastika zahteva vsak dan šest ur dela profesionalnega trenerja. Razmišljanje v tej smeri pa pripelje do zaključka, da v občini že v osnovni šoli potrebujemo športne razrede, ki bi jih obiskovali športniki, ki so vezani na večurne treninge dopoldne in popoldne. Verjetno bi na ta način prišli do boljših rezultatov, do reda v šoli in na treningih in prav v tem člani gimnastične sekcije vidijo uspešnost za boljše rezultate in stik z gimnastičnim vrhom.

Največje število članov društva je združenih v splošno vadbeni sekciji (od upokojenk do najmlajših). Vsak dan (izmenično moški in ženske) zasedejo telovadnico ob sedemnajsti uri in končajo pred dvaindvajseto uro. Od gimnastike, aerobike, odbojke, košarke, do razgibanih vaj za starejše, vse te dejavnosti izvaja ta sekcija ob pomoči tridesetih vaditeljic in vaditeljev. Vendar pa si člani te sekcije želijo popestritve. Možnosti so še v ritmični gimnastiki, akrobatiki, skokih z male prožne ponjave. Poleg upokojenk, ki že redno vadijo, bi lahko vključili v svoje delo tudi upokojence.

Delo TVD Partizan Jesenice je res bogato. S svojimi skoraj štiristo člani se bogato vključuje v športno-rekreativno življenje Jesenic in okolice. Seveda bi si želeli, da bi bilo njihovo delo bolj cenjeno, da bi od TKS in ZTKO ob moralni pomoči bili deležni večjih finančnih sredstev za svoje delo in vzdrževanje stavbe. Vendar tudi ob skromnem denarju člani društva ne mislijo vreči puške v koruzo. Še naprej se bomo trudili in vzgajali mlade športnike, skrbeli za rekreacijo delovnih ljudi in občanov in iskali vedno kaj novega za boljše in pestrejše delo društva.

—tok

Judo sekcija v letih 1986 in 1987

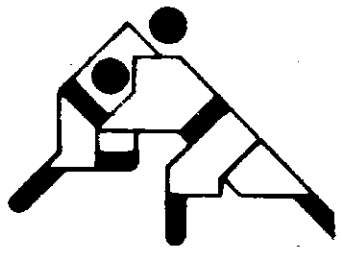

V letu 1986 je bilo v sekcijo vpisanih 35 članov različne starosti in različnega spola. Treningi so potekali pet krat tedensko. Opravljenih je bilo 150 ur treningov, imeli pa smo tudi letne priprave v Novigradu.

V letu 1987 pa je bilo v judo sekcijo vpisanih kar 84 članov in članic vseh starosti. Treningi so potekali pet krat tedensko kot v preteklem letu. Bili pa smo tudi v Novigradu na letnih pripravah. Število članov se nam je povečalo za več kot 100 %. Za delo v sekciji sta skrbela dva trenerja.

V letu 1986 smo tekmovali na sedemnajstih različnih tekmah. Na teh tekmah smo zasedli enajst prvih mest, petnajst drugih mest in devetnajst tretjih mest. Imeli smo tudi udeleženca na državnem prvenstvu. Med 23 ekipami v Sloveniji smo zasedli 6. mesto. Največji uspeh v tem letu je bila bronasta medalja na državnem prvenstvu za članice (Irena Wolf) in ekipno prvo mesto pionirjev na tekmovanju Pohorski bataljon. V letu 1987 pa smo tekmovali na 23 različnih tekmah in dosegli 21 prvih mest, 17 drugih mest in 24 tretjih mest. Imeli smo udeleženca na državnem prvenstvu in dosegli eno peto mesto. V primerjavi s preteklim letom smo povečali število prvih mest, saj smo imeli kar pet republiških prvakov.

Med vsemi športniki zaseda prvo mesto Slobodan Matarugič. Drugo mesto je zasedel Ivan Herman, tretji pa je Grega Japelj.

Med dekleti pa je bila najbolj uspešna Irena Wolf, ki pa je prekinila s treningi. Sedaj je najuspešnejša Tanja Makuc. V primerjavi s preteklim letom je bilo leto 1987 bolj uspešno po število tekem in po doseženih rezultatih.

V dveh letih nismo uspeli nabaviti nikakršne športne opreme, čeprav bi potrebovali nove štoparice in enotne trenirke za pionirje in mlajše mladince. Dobrodošle pa nam bi bile tudi športne torbe za potovanje. Kimono oblek si žal ne moremo omisliti, ker jih ni mogoče uvoziti. Zastavili smo si cilj, da bomo zaprosili različne DO za pomoč pri nabavi štoparic, trenerk in torb. Njihova imena pa bomo uporabili v reklamne namene.

V dveh letih smo organizirali šest različnih tekmovanj. V mesecu maju pa bomo organizirali večje tekmovanje z mednarodno udeležbo, kjer bomo uporabili imena DO, ki so nam nudile pomoč.

Tatjana Dvoršak

Judo

Najmlajši judoisti judo sekcije TVD Partizan so v soboto sodelovali na prvem pionirskem pokalu Lendave. Organiziralo ga je športno društvo Mladost osnovne šole Drago Lugarič. Judo sekcijo je zastopalo petnajst pionirjev, to je letnik 1976 in mlajši. Za nekatere od teh je bilo to prvo tekmovanje zunaj domačega kraja. Sodelovalo je devet klubov iz Slovenije in Hrvatske. Med ekipami smo dosegli II mesto s 25 točkami, za ekipo iz Celja, ki je zbrala 40 točk. Rezultati posameznikov po kategorijah:

do 25 kg: Kerič 1. mesto, Šmit 3. mesto;
do 31 kg: Radošević 1. mesto, Muminović 2. mesto, Aleš Košir 5. mesto;
do 34 kg: Bojan Branilović (izpadel v II. kolu), Gregor Medja (izpadel v I. kolu);
do 38 kg: Grega Hudrič 3. mesto, Sedim Gorinjac 3 mesto, Roman Branilović 5. mesto, Kemal Kerič (izpadel v II. kolu). Robert Ravnikar (izpadel v II. kolu);
do 46 kg: Damir Šuvič 2. mesto, Miha Balantič 3. mesto;
do 60 kg: Matej Sodja 3. mesto.

Če bi analiziral posameznike ali celotno ekipo, bi lahko povedal, da so najmlajši (nekateri so nastopili kategorijo više) pokazali dobro poznavanje judo tehnik, tako pri metih kot v parterni tehniki. Tudi treme in dolgo potekanje sta naredila svoje.

Ob tej priliki bi se zahvalil staršem za prevoz in kritje delnih stroškov za samo tekmovanje ter cvetličarni Zvonček.

8. maja potujejo mlajši mladinci in del mladink na mednarodni judo turnir v Bolzano. Del mladink pa istega dne potuje v Spilimbergo na prvi master judo turnir pokrajine Friuli — Venezia Giulia. Stroške za ta tekmovanja krijejo tekmovalci sami. Del denarja za prevoz so si prislužili s priložnostnimi deli.

Občinsko prvenstvo v množični gimnastiki

V soboto, 23. aprila, je bilo v šoli Karavanških kurirjev NOB na Koroški Beli letošnje občinsko prvenstvo v množični gimnastiki. V organizaciji TVD Partizan Javornik-Koroška Bela in pod pokroviteljstvom ZTKO občine Jesenice se je tekmovanja udeležilo petinsedemdeset telovadk in telovadcev iz šestih kategorij (dvanajst skupin) iz TVD Partizan Javornik-Koroška Bela in Jesenice in osnovne šole Tone Čufar (prvič, odkar se prirejajo občinska prvenstva v množični gimnastiki).

Rezultati: mlajše pionirke: 1. Zala Korošec (Jes), 2. Zehra Muratović (Jes), 3. Janja Dobovšek (Jes), 4. Mojca Skumavc (Javornik-Kor. Bela), 5. Tanja Beravs (Javornik-Kor. Bela), 6. Diana Kadirič (Jes), itd;

Mlajši pionirji: 1. Mirsad Kadrič (Javornik-Kor. Bela), 2. Suad Kadič (Jes), 3. Mark Harc (Jes), 4. Himzo Miđan (Jes), 5. Vencov Zašev (Javornik-Kor. Bela), 6. Hasan Smajlović (Jes), itd:

Starejše pionirke: 1. Senada Turkušič, 2. Dobrila Lukanović (obe Javornik-Kor. Bela), 3. Aida Dugonič (Jes), 4. Melita Čaušovič (Javornik-Kor. Bela), 5.-6. Nevena Nudžič (Javornik-Kor. Bela), Barbara Pavljinek (Jes), itd:

Starejši pionirji: 1. Rok Šporn, 2. Mihael Šmid (oba Javornik-Kor. Bela), 3. Midhad Miđan, 4. Blaž Pogačnik, 5. Ferid Telalović, 6. Denis Bakovič (vsi Jes), itd;

Mladinke:. 1. Maruša Bolte, 2. Meri Rekič, 3. Jerneja Šimnic, 4. Januša Lah (vse Jes), 5. Martina Kikelj (Javornik-Kor. Bela), 6. Elvisa Crnkič (Jes), itd:

Mladinci: 1. Milan Noč, 2. Gorazd Tišov, 3. Milenko Lukič (vsi Javornik-Kor. Bela);

Starejše pionirke (zunaj konkurence): 1. Irena Bertoncelj, 2. Milena Klemen, 3. Saša Obid, 4. Tanja Vister, 5. Alenka Dolžan (vse OŠ Tone Čufar).

V ekipni konkurenci je z veliko prednostjo zmagala vrsta TVD Partizan Jesenice pred domačo vrsto. TVD Partizan Javornik-Koroška Bela.

Prvenstvo je kljub nekaterim zapletom (nastopanje starejših pionirk iz OŠ Tone Čufar, ki jim organizator ni dovolil nastopa v konkurenci, saj so vse bivše telovadke gimnastične sekcije TVD Partizan Jesenice, vendar niso več aktivne, zato bi lahko nastopile) potekalo dokaj hitro in v zadovoljstvo vseh tudi na visoki kvalitetni ravni. Tudi množičnost nastopajočih je ohrabrujoča, sploh če vemo, da so v obeh društvih TVD Partizan že prej izvedli društvena prvenstva in so na občinskem res nastopili le najboljši.

Najboljše iz obeh društev Partizana in vrsto OŠ Tone Čufar čaka 28. maja v Ljubljani še republiško prvenstvo in nadejamo se, da bodo vrste še bolj izpilile svojo formo in posegle po visokih uvrstitvah, tako v ekipni kot posamični konkurenci.

Ob koncu lahko vsem zaželimo veliko sreče na tekmovanju v Ljubljani, obenem pa ne smemo pozabiti, kar vedno delamo, na vse vaditeljice in vaditelje, ki ure in ure preživijo s »svojimi otroki« v telovadnicah in to ne glede na plačilo, saj prvo in najvažnejše za vse je čimboljše znanje telovadk in telovadcev in veselje ob njihovih uspehih.

—tok

Nogomet

15. kolo OČL-Zahod

JADRAN LAMA : JESENICE 1:1 (1:1)

Strelec: Kondič (36')

V 15. kolu OČL-zahod je moštvo Jesenic nastopilo v Dekanih proti moštvu Jadran-Lama, ki se tako kot Jeseničani borijo za obstanek v ligi.

Tekmo sta obe moštvi začeli borbeno. Jeseničani so bili v prvem polčasu nevarnejši in so si ustvarili štiri lepe priložnosti, medtem ko so si domačini ustvarili le eno čisto priložnost za zadetek. Tako je v 7. minuti Čatak prišel sam pred domačega vratarja, vendar mu je žoga ušla. V 31. minuti se je enaka priložnost ponudila Kondiču, ki pa je preveč okleval in domača obramba je preprečila njegov strel. Dobra igra se je Jeseničanom obrestovala in v 36. minuti so prišli v vodstvo. Enega od napadov domačih je prekinil Džamastagič, ki je popeljal žogo preko celega igrišča, jo podal Čataku kakih 20 m od gola, ta jo je podal Kondiču, ki jo je mimo domačega vratarja poslal v mrežo. Le tri minute zatem so domačini izenačili. Podajo z leve strani v kazenski prostor Jesenic je prestregel eden domačih igralcev in z glavo lepo streljal mimo nemočnega Tokiča. Jeseničani so izpeljali še eno lepo akcijo, ki jo je zaključil Kondič, vendar je žoga za las zgrešila cilj.

V drugem polčasu so Jeseničani igrali slabše, za kar so v glavnem krivi sami, ker so se preveč povlekli v obrambo, delno pa tudi sodnik, saj je vsak duel ocenil kot prekršek Jeseničanov. Tako so si ustvarili v drugem delu igre le eno priložnost. Tako so Jeseničani osvojili točko, ki ima dvojni pomen, saj je osvojena na igrišču moštva, ki je direktni konkurent v boju za obstanek v ligi. Vse igralce je treba pohvaliti za borbenost, vendar je glavno breme tokrat nosila obramba, v kateri sta nastopala Džamastagič in M. Omanović.

Naslednje kolo se igra 8. maja, ko bo moštvo Jesenic igralo doma proti moštvu Slavije iz Ljubljane.

Nastopili so: Tokič, Bakonič, Pivač, Šučur, Džamastagič, M. Omanović, Čakat (Hadžić), Lamberger, Kondič (Stanković), N. Omanović, Zubanović (Mitrović).

N.O.

Namizni tenis

V ligi SRS štiri zmage Jeseničanov

V nadaljevanju drugega dela lige SRS je ženska ekipa gostovala v Hrastniku proti domači ekipi TKI Kemičar. Kljub vodstvu domače ekipe 4:2 pa je Jeseničankam z borbeno igro uspelo rezultat najprej izenačiti, nato pa celo zmagati s tesnim rezultatom 5:4, kar jim je prineslo dve dragoceni točki. Uspešne so bile: Klemenčeva in Samarjeva po dvakrat, Smolejeva enkrat.

Naslednjo tekmo so isti dan odigrale jeseniške igralke še v Zalogu proti domači ekipi Vesne. Brez težav so Jeseničanke visoko zmagale nad domačimi igralkami z 9:0, pri čemer so bile uspešne Smolejeva in Klemenčeva po trikrat, Zupančičeva dvakrat in Samarjeva enkrat.

Ekipa članov Jesenic je gostovala v Izoli proti domačemu klubu Izola. Gostje so bili boljši in so zmagali s 7:3. Šmitran je zmagal trikrat, Pem in Ferbežar pa po dvakrat.

V naslednji tekmi so nastopili še proti ekipi Semedele iz Kopra, s katero so imeli dosti opravka, vendar jim je uspelo zmagati s 5:4. Podbregar in Šmitran sta zmagala po dvakrat, eno točko pa je prispeval Ferbežar.

Š.

Obvestilo šahistom

V počastitev praznika dela bo v torek, 3. maja, ob 9. uri nagradni šahovski turnir v prostorih Šahovskega doma Jesenice. Igralo se bo po švicarskem sistemu 9 kol. Vsak igralec bo imel 15 minut časa za igranje partije. Na turnirju lahko sodelujejo vsi šahisti jeseniške in radovljiške občine. Igralci, ki niso člani ŠD Jesenice, plačajo pristopnino 1.000 din.

Vabljeni

Šahovsko društvo Jesenice

ŠAH

Uspel turnir ob dnevu OF

V nedeljo, 24. aprila, je šahovska sekcija pri DPD France Mencinger Javornik — Koroška Bela organizirala hitropotezni šahovski turnir za praznik OF.

Tekmovanje je bilo v Delavskem domu na Javorniku. Sodelovalo je štirinajst šahistov. Najboljše uvrščeni so dobili diplome. To pa so: prvi z 11 točkami je Marjan Lužnik, drugi z 10 1/2 točke je Franci Ravnik, tretje mesto 9 1/2 točke delita Marko Pazler in Rahman Čamdić.

Ob tej priložnosti ponovno vabimo vse, ki jih zanima šahovska igra, da se vključijo v šahovsko sekcijo na Javorniku.

V.Ferk

Razpis prvenstva Železarne Jesenice v odbojki za leto 1988

Organizator je Komisija za športno rekreacijo
Izvajalec: OK Jesenice
Vodja tekmovanja: Marjan Mahnič

Pravila tekmovanja:

Tekmuje se po pravilih Odbojkarske zveze Slovenije z dodatki iz pravilnika o DŠRI Železarne Jesenice. Ekipa je sestavljena iz šestih igralcev in štirih rezervnih igralcev, ki se neomejeno menjajo. Igra se po sistemu vsak z vsakim na dva dobljena seta. Ekipa lahko nastopi z najmanj petimi igralci. Ekipa je lahko tudi mešana.

Prijave pošljite na sindikat Železarne (☎ 32-66) do četrtka, 5. maja, do 13. ure, ko bo žrebanje v sejni sobi sindikata.